ZIUA DREPTURILOR OMULUI

Tiberiu Bogdan

Paris, 10 decembrie 1948. Întrunită în orașul de pe malurile Senei, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite adopta, într-un cadru solemn, Declarația universală a drepturilor omului.

„Considerînd că recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, justiției și păcii în lume"...

Adunarea Generală,

„Proclamă prezenta Declarație universală a drepturilor omului ca idealul comun pe care să-l atingă toate popoarele și toate națiunile, pentru ca toți oamenii și organele societății, avînd mereu în minte această Declarație, să se străduiască ca, prin învățămînt și educație, să dezvolte respectul acestor drepturi și libertăți și să asigure, prin măsuri progresive, naționale și internaționale, recunoașterea și aplicarea lor universală și efectivă, atît în rîndul popoarelor statelor membre, cît și în rîndul popoarelor din teritoriile aflate sub jurisdicția lor".

Aceste cuvinte de la începutul preambulului și dispozitivului Declarației exprimă sintetic țelurile de bază ale documentului care avea să devină unul din actele de temelie ale eticii și legalității internaționale în materie de drepturi ale omului și, pe un plan mai larg, ale popoarelor și națiunilor. Se năștea, la 10 decembrie 1948, un document care venea să marcheze — după secole de asuprire a omului, de ignorare, negare sau încălcare a libertăților și drepturilor sale vitale, de umilințe fizice, spirituale sau morale — un moment în care popoarele, după marea încercare care a fost ultima conflagrație mondială, doreau să așeze la baza păcii viitoare nu numai noile principii de echitate și dreptate menite să cîrmuiască raporturile între state, ci și noi norme de etică, democratice, pentru ca Omul — făuritorul civilizației pe planeta noastră, „Homo Sapiens", „Homo Faber", să se poată manifesta liber și demn, pentru că, așa cum afirma Declarația, **„toți oamenii se nasc liberi și egali în demnitate și în drepturi".**

În 1950, Națiunile Unite au adresat tuturor statelor și organismelor internaționale invitația de a marca, în fiecare an, la 10 decembrie, **„Ziua drepturilor omului".** De atunci, calendarul datelor memorabile și al evenimentelor politico-diplomatice de interes internațional consemnează cu regularitate sărbătorirea acestei zile.

În acest an, la 10 decembrie, Națiunile Unite, popoarele din întreaga lume celebrează împlinirea a **25 de ani de la adoptarea Declarației universale a drepturilor omului.** Importanța momentului jubiliar este dublată de faptul că la 10 decembrie 1973 va începe, sub egida Națiunilor Unite, **„Deceniul de luptă contra rasismului și discriminării rasiale"**, care se va desfășura pe baza unui program de măsuri menit să mobilizeze întreaga comunitate internațională într-o campanie energică pentru eradicarea rasismului și a discriminării rasiale pe planeta noastră.

La 25 de ani de la proclamarea Declarației universale a drepturilor omului, o privire retrospectivă atestă, cu probe concludente, rezonanța și efectele internaționale ale acestei Declarații.

Declarația universală a drepturilor omului are valoarea de a fi primul act internațional cuprinzător, cu forță juridică, politică și morală conferită de voința membrilor O.N.U., care consacră atributele personalității umane, pentru a căror afirmare și respectare omenirea, forțele ei progresiste, popoarele au plătit, în decursul istoriei, un greu tribut de lupte și suferințe. Declarația a declanșat un proces viguros de afirmare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, conducînd la elaborarea și aprobarea pe plan național și internațional a numeroase acte și norme care au dezvoltat progresiv conținutul drepturilor omului, au dus la precizarea lor și la măsuri pentru o aplicare și respectare cît mai largă. De vocație universală, ea a avut efecte la scara întregului glob, servind atît la orientarea legislației tinerelor state care și-au dobîndit independența în perioada postbelică, cît și la operarea unor modificări și ameliorări în normele juridice ale altor țări, în sensul cerințelor opiniei publice progresiste. Atît pe plan național, cît și în cadrul O.N.U. și organismelor sale, s-au întreprins ulterior multiple acțiuni vizînd definirea și consacrarea drepturilor de bază ale persoanei umane, a dreptului la viață, a drepturilor politice, social-economice și culturale, între care asemenea principii și norme cum sînt egalitatea, dreptul la naționalitate, dreptul de a participa la viața politică, dreptul la muncă, la asigurări sociale și odihnă, la proprietate, la învățămînt, drepturile familiei la ocrotire din partea societății și a statului, libertatea de gîndire, conștiință și religie, libertatea de opinie și de exprimare etc.

Astăzi a devenit o axiomă a vieții politice internaționale, permanent verificată de practică, că observarea și garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului constituie condiții de bază ale salvgardării păcii și securității lumii. Juriști și personalități prestigioase ale vieții politice afirmă, aducînd dovezi incontestabile, că personalitatea umană se poate dezvolta multilateral numai în societăți organizate pe baze democratice, conform voinței popoarelor, dreptului lor de a-și decide liber și independent soarta, de a-și clădi viața așa cum doresc, fără amestec din afară. De asemenea, este axiomatic adevărul că omul își poate realiza plenar aspirațiile sale individuale și sociale numai într-o lume a păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni, în cadrul unor relații interstatale fundamentate riguros pe respectul marilor principii ale independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pe eliminarea definitivă a forței și amenințării cu forța, a politicii de dictat, presiuni și ingerințe în treburile interne ale altora.

În țara noastră, respectarea și garantarea drepturilor omului își găsesc o permanentă și deplină afirmare, ele făcînd obiectul grijii și activității consecvente ale partidului și statului. Prin Constituția patriei noastre, act fundamental al întregii societăți, își găsesc recunoașterea, consacrarea și garantarea drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor cetățenilor țării, indiferent de naționalitate, sex, rasă, limbă sau religie, ceea ce constituie o întruchipare vie a nobilelor principii ale umanismului socialist. Totodată, lucru deosebit de important, structura social-economică a țării, măsurile practice adoptate de P.C.R. și guvernul român oferă garanții materiale pentru exercitarea deplină și transpunerea în viață a acestor drepturi. Întemeiată pe respectarea și promovarea demnității umane, a valorii omului în societate, politica științifică, profund umanistă a P.C.R. asigură omului, în dubla sa calitate de făuritor și beneficiar al bunurilor materiale și spirituale, drepturi și posibilități largi de a-și afirma capacitatea creatoare, de a-și dezvolta plenar personalitatea. **„În societatea pe care o construim,** arăta conducătorul partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **se vădește preocuparea permanentă a partidului pentru obiectivul principal al străduințiilor sale, care este omul — libertatea lui, dezvoltarea lui plenară, afirmarea lui nestînjenită".**

Proiectînd pe plan internațional experiența ei originală, pozitivă, în făurirea unei noi societăți, ale cărei obiective de dezvoltare sînt subordonate nevoilor omului, România a acționat neobosit, la O.N.U. și în alte organisme internaționale, pentru apărarea și promovarea drepturilor omului în întreaga lume, pentru luarea în considerare și sprijinirea năzuințelor legitime de independență și libertate ale popoarelor, de progres economic și social.

România a participat și participă activ la dezbaterea unor importante hotărîri ale O.N.U. menite să promoveze măsuri vizînd respectarea și transpunerea integrală în viață a Declarației Națiunilor Unite cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, inclusiv pe calea recunoașterii mișcărilor de eliberare națională și a legitimității luptei lor. La toate sesiunile Adunării Generale a O.N.U., România a militat cu fermitate pentru lichidarea practicilor anacronice ale rasismului și apartheidului, a oricăror discriminări față de oameni și popoare. Se cuvine arătat că numai la sesiunea a 28-a a Adunării Generale, România a fost coautoare la majoritatea rezoluțiilor avînd ca obiect lichidarea practicilor colonialiste, a discriminărilor rasiale și sprijinirea mișcărilor de eliberare națională.

Pentru poporul român, care a cunoscut de-a lungul secolelor asuprirea străină, împilarea națională și a ființei umane, și care astăzi, sub conducerea partidului, liber și stăpîn pe soarta sa, își făurește conștient o nouă istorie, înălțînd o societate dreaptă, care are ca unic țel propășirea omului, a maselor muncitoare, aniversarea jubiliară a Declarației universale a drepturilor omului constituie un prilej de reafirmare a atașamentului său ferm la politica internă și externă a P.C.R., a hotărîrii sale de a acționa în continuare, alături de celelalte popoare iubitoare de pace, pentru înflorirea multilaterală a omului și a valorilor create de umanitate, pentru pace și înțelegere între națiuni.

NEW YORK

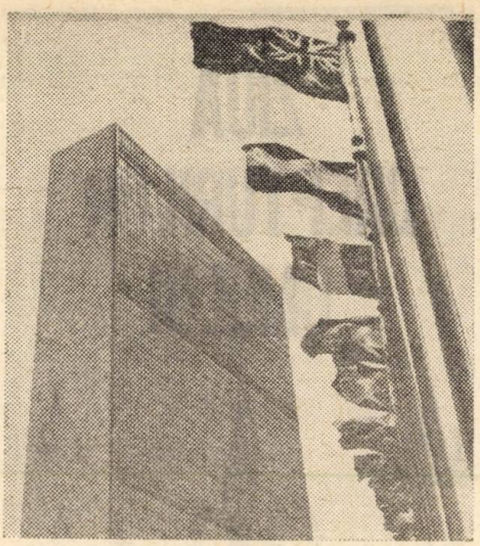

Pentru un rol sporit al O.N.U. în viața internațională

Corespondență de la Constantin Traian

În ultima săptămînă, atenția Adunării Generale a fost concentrată asupra problemei fundamentale cu care este confruntată astăzi Organizația Națiunilor Unite, ca cel mai larg și reprezentativ for al comunității mondiale. Într-adevăr, ea cuprinde astăzi 135 de țări membre. Statele care nu fac parte din organizație se pot număra pe degete. Răspunde însă ea pe deplin așteptărilor popoarelor ? Este O.N.U. la înălțimea sarcinilor pe care și le-a asumat prin Cartă de a asigura menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, reglementarea pașnică a diferendelor, promovarea cooperării internaționale ? Care este locul pe care organizația îl joacă sau ar trebui să-l joace în relațiile internaționale contemporane ?

Iată cîteva din întrebările care s-au pus cu prilejul examinării punctului **„Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor de drept internațional în relațiile dintre state"** — adus din inițiativa României în dezbaterile Adunării Generale.

„Delegația României a realizat un serviciu de neestimat — sublinia reprezentantul Marii Britanii, referindu-se la inițiativa română. Ea ne-a confruntat cu un număr de adevăruri de necontestat. Ne-a invitat să medităm asupra creșterii rolului O.N.U., în ce privește scopul principal pentru care a fost creată organizația și să analizăm cît de departe am ajuns în realizarea scopurilor Națiunilor Unite".

Izvorînd din analiza profundă făcută de partidul nostru fenomenelor contemporane și tendințelor care se manifestă în lumea de azi, această inițiativă mărturisind atașamentul nestrămutat al poporului și guvernului român față de principiile și scopurile Cartei O.N.U. și-a dovedit deopotrivă oportunitatea și importanța.

Oportunitatea pentru că — așa cum evidențiază și declarația celei de a patra conferințe a țărilor nealiniate de la Alger, evocată de mulți participanți la dezbateri — „actualele condiții de funcționare ale organizației nu răspund întotdeauna noilor realități internaționale și nu îi permit să-și îndeplinească rolul său în favoarea păcii și dezvoltării".

Importantă pentru că inițiativa română răspunde unei preocupări — amplu atestată de dezbaterile actualei sesiuni — pentru căutarea de căi și mijloace care să permită O.N.U. să joace un rol mai activ și eficace în extinderea și generalizarea procesului de destindere și de democratizare a relațiilor dintre state și, în general, în viața internațională.

Aprecierea că locul și rolul O.N.U. în viața internațională depind esențialmente de voința politică a statelor membre n-a lipsit din intervențiile delegațiilor care au luat cuvîntul asupra punctului supus dezbaterii. În același timp, dezbaterile au subliniat că sînt încă multe de făcut pe planul organizației însăși pentru a insufla statelor membre mai multă încredere în O.N.U. și a le stimula să recurgă mai frecvent la cadrul și posibilitățile pe care ea le oferă. „Este necesară crearea condițiilor pentru ca, adresîndu-se Organizației Națiunilor Unite, statele membre să aibă certitudinea că găsesc în organizație o pavăză de nădejde în apărarea independenței și suveranității lor, că găsesc aici un sprijin efectiv pentru salvgardarea drepturilor și intereselor lor legitime, pentru dezvoltarea lor economico-socială — arăta în cuvîntul său reprezentantul României, ambasadorul Ion Datcu. Aceasta, deoarece majoritatea țărilor lumii — așa cum spunea reprezentantul Somaliei — „nu depind de forța armelor, nucleare sau de altă natură, pentru securitatea lor. Ele depind de prevederile Cartei acestei organizații".

Dezbaterile au reliefat cîteva jaloane care vor trebui să călăuzească eforturile în vederea întăririi organizației și creșterii rolului ei în relațiile internaționale contemporane.

Pe prim plan a fost situată necesitatea creșterii capacității de acțiune a organizației, astfel încît ea să-și poată aduce o contribuție sporită la întărirea păcii și securității internaționale — una din principalele sale funcții. În legătură cu aceasta, numeroși oratori au subliniat necesitatea unor acțiuni hotărîte pentru așezarea relațiilor dintre toate statele pe baza principiilor Cartei. „Este important — declara reprezentantul Italiei — ca toate aceste principii, care formează un întreg, să fie nu numai reafirmate, ci și riguros respectate de către toate statele membre fără excepție și fără nici o modificare bazată pe cutare sau cutare situație politică sau geografică".

În același context, s-a evidențiat însemnătatea exercitării mai active a posibilităților oferite de organizație în vederea prevenirii conflictelor dintre state. Dînd glas insuficientei preocupări, „larg resimțite, în această privință, reprezentantul Ghanei a insistat asupra necesității de a nu se repeta situații în care, așa cum s-a întîmplat recent în cazul Orientului Apropiat, a trebuit să așteptăm izbucnirea conflictului pentru a ne decide să acționăm".

În al doilea rînd, părerea generală a fost că o contribuție importantă la creșterea rolului O.N.U. o poate aduce îmbunătățirea constantă a funcționării și sporirii eficienței organelor principale ale organizației și, în special, ale Adunării Generale și Consiliului de Securitate. Așa cum au relevat mai multe delegații, condiția ca aceste organe să poată funcționa eficient este de a se pune în concordanță cu o realitate de netăgăduit a zilelor noastre — aceea a afirmării voinței popoarelor de a participa nemijlocit, pe baza egalității în drepturi, la soluționarea problemelor care privesc soarta păcii și civilizației umane.

În sfîrșit, un al treilea jalon l-a constituit preocuparea de a conferi vigoarea necesară rezoluțiilor și deciziilor Adunării Generale și ale celorlalte organe ale O.N.U., în care se concretizează, de fapt, întreaga activitate a organizației. Dezbaterile au vădit un sentiment general de îngrijorare față de faptul că numărul mereu în creștere al rezoluțiilor care se adoptă an de an este însoțit, în paralel, de tendința de a acorda tot mai puțină atenție aplicării lor în practică. Numeroase delegații au apreciat că, în esență, una din principalele cauze ale scăderii rolului și prestigiului O.N.U. îl constituie tocmai neîndeplinirea rezoluțiilor adoptate.

Desigur, punctele de vedere exprimate în cursul dezbaterii nu s-au limitat la simpla definire a unor jaloane, precum nu s-au limitat numai la constatări și critici. S-au emis multe idei, sugestii și propuneri constructive menite să sporească eficiența organizației și capacitatea ei de acțiune. Ele au diferit în funcție de modul în care rostul acestei organizații este văzut de diferite state. Problema care se punea era de a găsi un numitor comun. Și acest numitor comun a fost găsit. După o intensă consultare cu marea majoritate a delegațiilor statelor membre, delegația română a prezentat un proiect de rezoluție care să creeze un cadru adecvat canalizării eforturilor spre întărirea rolului O.N.U.

Se poate spune că acest proiect, la care s-au alăturat în calitate de coautori 39 de delegații, reprezentînd toate regiunile geografice și cele mai diverse orientări politice, reflectă voința generală a statelor membre de a identifica mijloacele și căile de creștere a prezenței Organizației Națiunilor Unite în rezolvarea problemelor internaționale majore. Proiectul a fost, de altfel, adoptat în unanimitate.

Aprobînd acest proiect, Adunarea Generală a stabilit cu claritate direcția principală a eforturilor vizînd întărirea organizației — aceea că, în termenii rezoluției adoptate, O.N.U. să devină „un instrument mai eficace în apărarea și întărirea independenței și egalității suverane a tuturor statelor, a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară, și, potrivit Cartei Națiunilor Unite, să acționeze cu toată fermitatea împotriva dominației străine și pentru prevenirea actelor de agresiune sau a oricăror alte acte care, violînd Carta, ar primejdui pacea și securitatea internațională".

În același timp, rezoluția adoptată subliniază că „participarea activă a tuturor statelor membre la eforturile îndreptate spre întărirea Organizației Națiunilor Unite și spre creșterea rolului ei în relațiile internaționale contemporane este e-

senţială pentru succesul acestor eforturi".

În încheiere, rezoluţia roagă secretarul general să pregătească un raport care să prezinte, într-o formă sistematizată, punctele de vedere, sugestiile şi propunerile formulate la sesiunea precedentă şi cea în curs de desfăşurare, precum şi în comunicările pertinente primite din partea statelor membre, şi să-l prezinte Adunării la cea de-a XXIX-a sesiune a sa. Totodată, documentul menţionează hotărîrea Adunării Generale de a înscrie pe ordinea de zi provizorie a viitoarei sale sesiuni a punctului intitulat „Creşterea rolului O.N.U. în menţinerea şi consolidarea păcii şi securităţii internaţionale, în dezvoltarea colaborării între toate naţiunile, în promovarea normelor dreptului internaţional în relaţiile dintre state".

Rezoluţia iniţiată de România marchează un important pas înainte pe calea întăririi Organizaţiei, astfel încît ea să fie în măsură să participe mai efectiv la rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea, la identificarea şi punerea de acord a unor soluţii care să corespundă intereselor de pace, securitate şi progres ale tuturor naţiunilor.

GENEVA

Energia — important domeniu al colaborării intereuropene

Corespondenţă de la Corneliu Vlad

„Ţările europene tind să acorde o atenţie tot mai mare previziunilor asupra cererii de energie, fiind conştiente că a început o perioadă de tranziţie şi că incertitudini şi mai serioase decît cele din anii '60 se vor face simţite în acest domeniu în cursul deceniilor următoare... Vremea în care energia putea fi cumpărată la preţuri mici — anii '60 — s-a terminat". Frazele de mai sus n-au fost pronunţate, cum s-ar putea crede, în cursul ultimelor săptămîni; citatul respectiv este extras dintr-un studiu al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, dat publicităţii în urmă cu mai bine de jumătate de an; înserîndu-l la începutul acestei corespondenţe, am dorit să ilustrăm atenţia constantă acordată de C.E.E./O.N.U. situaţiei energetice a ţărilor europene şi mai ales evaluării, în perspectivă, a „foamei de energie" în această parte a lumii. Întrunite de curînd în obişnuitele lor sesiuni anuale, comitetele C.E.E./O.N.U. pentru energie electrică, gaz şi cărbune — cele trei organe subsidiare principale ale comisiei, care se ocupă de domeniul energetic — au acordat în mod firesc o atenţie particulară aspectelor actuale şi de viitor ale energiei în ţările continentului.

Definind în cîteva propoziţii fondul problemei, secretarul executiv al C.E.E./O.N.U., Janez Stanovnik, declara în faţa participanţilor la una din aceste sesiuni: „Lumea depinde încă de resurse energetice care nu pot fi reînnoite şi pe care le utilizează într-o măsură sporită. Deşi am putea invoca scuze pentru faptul că nu există nici o problemă importantă în ce priveşte epuizarea resurselor, sporirea preţurilor, ca urmare a diminuării acestor resurse, concentrarea masivă a folosirii lor în Europa şi în America de Nord şi ritmul crescînd de consum pun probleme economice şi ecologice şi acum şi pentru viitor".

În toate cele trei organe subsidiare ale C.E.E./O.N.U., unul din laitmotivele discuţiilor îl constituie problema folosirii raţionale a diferitelor forme de energie şi aceasta sub două aspecte: înlăturarea risipei şi utilizarea fiecărei forme de energie acolo unde eficienţa sa economică este maximă. S-a vorbit, mai insistent decît oricînd în ultimii ani, despre necesitatea intensificării folosirii energiei nucleare în scopuri paşnice, ca sursă de energie, care poate şi va trebui, în cele din urmă, să înlocuiască alte surse care, în perspectivă, urmează să se epuizeze sau se dovedesc a fi prea costisitoare. Şi, lucru semnificativ, mai mulţi participanţi au făcut cunoscut că în ce priveşte construirea de centrale atomoelectrice, guvernele lor au hotărît să depăşească prevederile cuprinse în programele lor naţionale.

În cursul discuţiilor s-a relevat în mod deosebit importanţa tot mai mare pe care o dobîndeşte acoperirea prin mijloace proprii a nevoilor de energie ale statelor, mai ales prin valorificarea pe scară largă a resurselor proprii şi prin intensificarea utilizării resurselor energetice inepuizabile (în primul rînd energia apelor; multe ţări şi-au propus în acest sens realizarea unor proiecte suplimentare privind construcţia de centrale hidroenergetice, judecate în trecut ca fiind amenajabile doar din punct de vedere tehnic nu şi economic).

Experţii consideră că rezervele cunoscute de petrol şi gaz natural, care permit în prezent asigurarea cerinţelor ţărilor membre ale C.E.E./O.N.U. în proporţie de aproximativ 60 la sută, nu vor mai fi în măsură să răspundă nevoilor dincolo de anul 2 000. În acest context au fost evocate o serie de noi surse de energie, pînă acum practic nefolosite, dar care sînt menite să aibă o pondere tot mai mare în următoarele decenii: energia solară, geotermică, nucleară de fuziune. S-a exprimat, de pildă, opinia că întîrzierea manifestată în aplicarea tehnicii fisiunii nucleare la producerea de energie ar putea fi recuperată către 1985, utilizarea pe scară largă a generatorilor rapizi ar putea interveni la începutul anilor 1990, iar reactorii bazaţi pe reacţii de fuziune vor putea fi realizaţi către anul 2 000.

Este vorba, aşadar, — s-a subliniat în cadrul lucrărilor comitetelor — de rezerve mari de energie a căror punere în valoare necesită însă cercetări ştiinţifice intense şi investiţii serioase (în regiunea C.E.E./O.N.U. conform cifrelor avansate de comisie investiţiile anuale în cursul deceniului '70 în ce priveşte producţia de energie pe bază de cărbune, gaz şi petrol, precum şi producţia de electricitate, se vor ridica la aproximativ 50 miliarde de dolari).

Confruntarea cu problemele ridicate de „foamea de energie" crescîndă în ţările din zona C.E.E./O.N.U., ca de altfel în general în lume, indică statelor europene, ca o cale logică, intensificarea colaborării în domeniul energetic. „Destinderea politică în lume şi cu deosebire în Europa, spunea secretarul executiv ale C.E.E./O.N.U., a creat un climat favorabil căutării de căi pentru soluţionarea crizei de energie. Cooperarea între ţările europene în domeniul energiei, observa el, nu cunoaşte încă un avînt deplin".

Sesiunile anuale ale celor trei organe subsidiare ale comisiei au oferit participanţilor posibilitatea de a defini mai clar cadrul general şi modalităţile concrete de colaborare a ţărilor europene în domeniul energetic.

La activul lucrărilor din comitete au fost înscrise numeroase idei de colaborare, numeroase propuneri menite să dea un nou impuls eforturilor ţărilor europene de a soluţiona, în strînsă conlucrare, problemele energiei. Comitetul pentru energia electrică, de pildă, a decis între altele să examineze posibilităţile de colaborare în acest domeniu pe plan subregional, între ţările balcanice. Tot aici, România şi-a adus o contribuţie, apreciată în mod expres în cadrul sesiunii, la examinarea problemei interconectării reţelelor de transport al energiei electrice între ţările europene.

„Problemele foamei de energie se discută în acest moment pretutindeni în Europa şi în numeroase alte zone ale lumii; cooperarea pe continent este la rîndul său un subiect de primă importanţă al realităţii europene de azi — observa unul din participanţii la dezbaterile pe teme energetice din cadrul organismelor subsidiare ale C.E.E./O.N.U. Urmarea lo-

În timpul unei şedinţe a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa

gică nu poate fi, aşadar, decît o intensificare a colaborării ţărilor europene şi în domeniul particular al energeticii, pentru salvgardarea progresului şi prosperităţii fiecăreia din naţiunile continentului şi Europei în ansamblul său. Şi, fiindcă ne găsim aproape de sfîrşitul unui an, fie ca la începutul mileniului al doilea — cînd cantitatea de energie consumată în lume într-un an va egala consumul total de energie în primii 25 de ani ai secolului al XX-lea — problemele energiei să-şi fi găsit de mult rezolvarea, graţie colaborării fructuoase între state".

MOSCOVA

Convorbiri bilaterale cu India şi Marea Britanie

Corespondenţă de la Laurenţiu Duţă

Recenta vizită făcută în India de secretarul general al C.C. al P.C.U.S., însoţit de A. A. Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S. şi de alte înalte personalităţi sovietice, s-a soldat, oficial, cu semnarea a patru documente, considerate de mare importanţă în relaţiile dintre cele două mari state : acordul cu privire la dezvoltarea colaborării economice şi comerciale dintre U.R.S.S. şi Republica India ; acordul cu privire la colaborarea în domeniul planificării ; convenţia consulară, precum şi Declaraţia comună sovieto-indiană.

În repetate rînduri subliniată de către partenerii la discuţii, importanţa acestei vizite s-a concretizat, în afara documentelor mai sus-menţionate, într-o serie de precizări ale poziţiilor celor două părţi, atît în ce priveşte colaborarea bilaterală, cît şi problemele internaţionale discutate.

„Menţinerea păcii, arăta Indira Gandhi, în cuvîntarea rostită la sosirea înaltului demnitar sovietic, constituie una din sarcinile de cea mai mare importanţă, dar unul din ţelurile noastre, nu mai puţin importante, îl reprezintă colaborarea internaţională eficientă pentru lichidarea sărăciei şi inegalităţii care reprezintă, în modul cel mai evident, surse de viitoare conflicte".

În cuvîntările sale, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a subliniat pe larg asistenţa sovietică pentru dezvoltarea industrială a Indiei (uzina metalurgică Bhilai, de asemenea, asupra folosirii unei rachete sovietice pentru lansarea unui satelit artificial de către India.

Problemele internaţionale, pe larg evocate atît în cuvîntările rostite, cît şi în declaraţia comună, s-au referit la situaţia din Europa („Părţile salută procesul din Europa, de adîncire a destinderii şi întărire a păcii pe acest continent. Ele au subliniat marea însemnătate a Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa. Ele consideră că această conferinţă este menită să aducă o contribuţie de seamă la cauza destinderii şi să creeze un fundament trainic al păcii, securităţii pe continentul european"), cît şi la procesul de destindere în Asia, cele două părţi considerînd că „restabilirea păcii în Vietnam în baza acordului de la Paris, din 27 ianuarie 1973..., precum şi semnarea acordului privind restabilirea păcii şi realizarea înţelegerii naţionale din Laos, creează condiţii pentru însănătoşirea atmosferei în Asia şi în întreaga lume, pentru reglementarea şi a altor probleme internaţionale nerezolvate. U.R.S.S. şi India se pronunţă cu hotărîre în favoarea îndeplinirii întocmai şi pe deplin a acordurilor menţionate, precum şi pentru o soluţionare dreaptă a problemei cambodgiene, care să ţină seama de interesele naţionale ale poporului din Cambodgia".

În legătură cu situaţia din Orientul Apropiat, cele două părţi s-au pronunţat pentru îndeplinirea hotărîrii din 22 octombrie a Consiliului de Securitate, care prevede îndeplinirea neîntîrziată, în practică, a rezoluţiei 242, din 1967.

Documentul arată că „ambele părţi s-au declarat gata să participe, alături de toate statele interesate, pe o bază egală, la căutarea unei soluţii favorabile pentru transformarea Oceanului Indian într-o zonă a păcii".

În declaraţie se subliniază, de asemenea, „marea însemnătate a întîlnirilor şi contactelor personale dintre oamenii de stat, la toate nivelele, inclusiv la cel mai înalt, pentru întărirea înţelegerii şi încrederii reciproce dintre state, pentru rezolvarea cu succes a problemelor dintre state şi a sarcinilor privind întărirea păcii generale".

Un alt eveniment pe care capitala sovietică îl consemnează printre cele de seamă în cursul săptămînii curente îl constituie prezenţa la Moscova a lui sir Alec Douglas Home, ministrul de externe al Marii Britanii. Săptămînalul „Novoe Vremea", comentînd această vizită, scrie că ea a fost, de fapt, precedată de prezenţa, în aprilie a.c., a ministrului comerţului şi industriei, Peter Walker. Săptămînalul reliefează declaraţiile lui Walker care, primit de A. N. Kosîghin, preşedintele Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., a subliniat că „propunerile sovietice pot crea o bază trainică pentru stabilirea raporturilor economice dintre Anglia şi U.R.S.S."

Deci, un prim obiectiv al vizitei de trei zile, la Moscova, efectuată de sir Alec Douglas Home. La aeroportul oficial Vnukovo, ministrul de externe britanic, întîmpinat de omologul său sovietic A. A. Gromîko, a declarat ziariştilor că, în cursul discuţiilor de la Moscova, va aborda „relaţiile sovieto-engleze" şi, „cred că vom realiza un progres". „Doresc, a spus el, ca relaţiile noastre să fie calde, apropiate. În ce mă priveşte, voi face totul pentru aceasta. Vom discuta, de asemenea, probleme internaţionale ; aceasta este o necesitate, mai ales că în prezent se desfăşoară conferinţe importante la Geneva şi Viena. Vom discuta, de asemenea, situaţia din Orientul Apropiat şi probleme bilaterale dintre Uniunea Sovietică şi Marea Britanie, cu deosebire în ce priveşte lărgirea comerţului".

New Delhi. În timpul semnării documentelor comune sovieto-indiene : secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, şi premierul Indira Gandhi

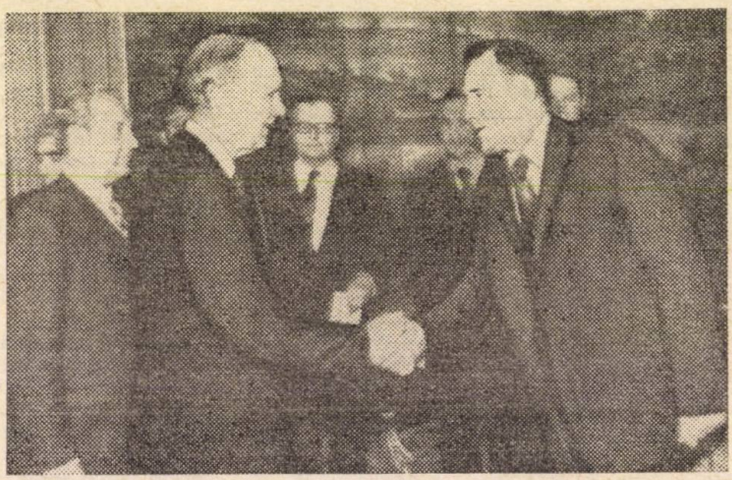

Moscova. Convorbiri sovieto-britanice ; în imagine : miniştrii de externe Andrei Gromîko şi sir Alec Douglas Home

Contactele diplomatice continuă

Rezultatele reuniunii arabe la nivel înalt, consecințele întreruperii convorbirilor de la km 101 dintre reprezentanții militari ai Egiptului și Israelului, pregătirile în vederea conferinței de pace de la Geneva sînt, în aceste zile, principalele teme ale actualității din Orientul Apropiat.

Părăsind, la 28 noiembrie, sediul „Palatului Națiunilor", delegațiile arabe, reunite în capitala algeriană, își exprimau satisfacția față de lucrările conferinței, care în viziunea participanților avea menirea „de a împiedica dislocarea frontului arab și a depune toate eforturile pentru ca, în ziua cînd se vor deschide negocierile de fond, să se manifeste deplin ponderea militară, diplomatică și economică a țărilor arabe unite". Din analiza dezbaterilor reuniunii și a rezoluțiilor adoptate, observatorii politici desprind cîteva concluzii esențiale.

Unul din rezultatele cele mai importante este, fără îndoială, hotărîrea șefilor de stat arabi de a recunoaște Organizația pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) drept singurul reprezentant legitim al poporului palestinian, deși — după cum bine se remarcă — problema în sine rămîne încă nerezolvată. Elementul nou intervenit în vremea din urmă — căutarea în rîndul diferitelor tendințe ale O.E.P. a unui punct de plecare comun în perspectiva negocierilor de pace — ar putea reprezenta, subliniază comentatorii, un fapt politic de greutate care va facilita constituirea echipei palestiniene în eventualitatea participării ei la conferința de la Geneva. Îndeosebi după întrevederea dintre președintele Tunisiei, Habib Bourghiba și Nayef El Hawatmeh, liderul Frontului democratic și popular de eliberare a Palestinei (o tendință mai dură în cadrul O.E.P.), la Alger s-a vorbit despre o raliere a acestei organizații la o linie mai puțin radicală decît cea de odinioară. Ideea avansată înainte de deschiderea reuniunii interarabe privind formarea unui guvern palestinian în exil nu a fost acceptată ca urmare — se afirmă — a opoziției Iordaniei, Arabiei Saudite, Algeriei, Egiptului și Siriei.

Discuțiile referitoare la folosirea armei petrolului și embargoului se pare că nu au fost ușoare, distincția între „prietenii" și „dușmanii" țărilor arabe complicîndu-se mereu. Se crede că țările riverane Mediteranei au ridicat problema dacă unele din consecințele actualelor măsuri nu riscă, pe o perioadă îndelungată, să afecteze mai grav economia Europei occidentale — considerată un aliat potențial — decît cea a Statelor Unite, incluse, ele, în tabăra „dușmanilor". Totodată, perspectiva unei lumi arabe lipsită de tehnologia occidentală a introdus, probabil, un alt element de moderație. În cele din urmă, conferința de la Alger a confirmat intenția țărilor participante de a folosi în mod „selectiv" arma petrolului. Vorbind despre embargoul asupra petrolului, aplicat progresiv unor țări europene, Mahmoud Riad, secretarul general al Ligii Arabe, releva că, „Europa dispune, fără îndoială, de mijloace mult mai importante pentru sprijinirea drepturilor arabilor. Noi ne așteptăm la alți pași din partea Europei în acest sens". Pe aceeași linie, Declarația cu privire la Europa occidentală adoptată la încheierea conferinței subliniază necesitatea ca „țările europene să ia o poziție mai clară în ce privește cauza arabă", și „să folosească toate mijloacele, pentru a determina retragerea Israelului din teritoriile ocupate". Pentru a obține sprijinul acestor țări, s-a hotărît trimiterea unui grup de miniștri arabi în capitalele Europei occidentale în cadrul unei „misiuni de explicare". Potrivit ziarului libanez „An Nahar", delegația arabă va ridica în fața interlocutorilor săi următoarea problemă: Europei occidentale i se oferă marea ocazie de a juca un rol important în actuala bătălie diplomatică prin presiunile pe care le-ar putea exercita asupra S.U.A. pentru ca acestea să determine Israelul să-și schimbe atitudinea.

Tot într-o „misiune de explicare" a tezelor arabe în capitalele Europei occidentale și S.U.A. se înscrie și turneul, în curs de desfășurare, al miniștrilor petrolului din Arabia Saudită și Algeria, respectiv Ahmed Yamani și Belaid Abdessalam. În cadrul unei conferințe de presă ținută la Londra, cei doi miniștri arătau că hotărîrea țărilor arabe de a efectua, în ianuarie 1974, o nouă reducere cu 5 la sută a exporturilor de petrol nu va afecta Marea Britanie și Franța. Cu același prilej, ei defineau astfel actuala politică petrolieră arabă: condiția prealabilă pentru revenirea la producția din septembrie 1973 este evacuarea teritoriilor arabe ocupate de Israel începînd din 1967; creșterea producției petroliere, în funcție de cererile țărilor consumatoare, depinde de reglementarea tuturor problemelor din Orientul Apropiat, inclusiv a problemei palestiniene; declarația celor 9 țări membre ale C.E.E. nu este suficientă pentru a determina țările arabe să ridice embargoul asupra livrărilor către Olanda.

În sfîrșit, o altă concluzie desprinsă de observatorii politici este că, deși la Alger nu s-a dat publicității nici o rezoluție cu privire la proiectata conferință de la Geneva, această problemă a fost, fără îndoială, evocată de șefii statelor arabe.

Suspendarea convorbirilor egipteano-israeliene de la km 101 este îndeaproape examinată atît în capitalele din zonă cît și din afara ei, date fiind implicațiile pe care le-ar putea avea asupra desfășurării viitoarelor negocieri. „Impasul de la km 101" se datorează divergențelor de păreri asupra interpretării paragrafului 2 al acordului de încetare a focului, paragraf referitor la replierea și dezangajarea forțelor armate ale beligeranților. După cum subliniază cotidianul „Al Ahram", Egiptul a hotărît să se retragă de la convorbiri „după ce generalul Yariv a declarat că nu poate să abordeze problema retragerii trupelor israeliene la liniile din 22 octombrie și după respingerea propunerilor egiptene privind dezangajarea celor două armate".

Întreruperea convorbirilor dintre reprezentanții militari ai Egiptului și Israelu-

Cei doi emisari arabi în turneu vest-european: în imagine — ministrul petrolului Yamani (Arabia Saudită) și ministrul industriei și petrolului Abdessalam (Algeria), la Paris, într-o convorbire cu ministrul francez al dezvoltării industriale și științifice, Charbonnel

Din Declarația generală a Conferinței arabe la nivel înalt

„Încetarea focului nu înseamnă pace. Realizarea păcii presupune un anumit număr de condiții. Printre acestea, două sînt primordiale și intangibile:

1. evacuarea de către Israel a tuturor teritoriilor arabe ocupate și în primul rînd a Ierusalimului;

2. restabilirea poporului palestinian în plenitudinea drepturilor sale naționale.

Atît timp cît aceste două condiții nu vor fi satisfăcute ar fi o iluzie ca în Orientul Apropiat să se aștepte altceva decît persistența situațiilor instabile și explozive ca și a unor noi înfruntări.

Pe deplin conștienți de responsabilitățile lor istorice, regii și șefii de stat arabi sînt de acord să contribuie la instaurarea unei păci juste pe baza acestor două principii.

Este de datoria tuturor celor care își proclamă intențiile lor în favoarea păcii să dovedească prin fapte voința lor de a pune capăt unei situații din ce în ce mai grave și mai periculoase.

Este exclus ca țările arabe să accepte vreodată să angajeze viitorul lor într-un mod echivoc, avînd ca bază promisiuni vagi sau tranzacții oculte.

Pacea poate fi realizată numai în văzul lumii departe de toate manevrele și planurile și pe baza principiilor înscrise în această declarație. Astfel, regii și șefii de stat din țările arabe consideră că orice coordonare serioasă și constructivă a politicilor lor trebuie să aibă loc pe această bază".

lui a declanșat o serie de contacte diplomatice în încercarea de a facilita o reluare a dialogului. Este vorba, în primul rînd, de întrevederile secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, cu ambasadorii egiptean și israelian, ca și de discuțiile purtate de reprezentantul O.N.U., generalul Ensio Siilasvuo, la Cairo și Tel Aviv. După întrevederea cu acesta din urmă, ministrul israelian al apărării, Moshe Dayan, a declarat: „Dacă egiptenii sînt dispuși să reia convorbirile de la km 101, noi vom face acest lucru cu mare plăcere".

Cu prilejul convorbirilor avute succesiv cu ambasadorii la Cairo ai Uniunii Sovietice și Statelor Unite, președintele Sadat a cerut celor două țări să determine Israelul să se retragă la liniile de încetare a focului din 22 octombrie. Refuzul Israelului de a respecta clauza prevăzută de acordul din 11 noiembrie, arăta președintele egiptean, declanșează în zonă o situație de tensiune care nu contribuie la crearea atmosferei propice pentru organizarea conferinței de pace prevăzute. Fără să aibă o legătură directă cu cele petrecute la km 101, creșterea încordării pe frontul siriano-israelian, ca urmare a incidentelor de pe Înălțimile Golan, sporește îngrijorarea față de o posibilă amplificare a ostilităților, deocamdată cu caracter local.

Statele Unite au angajat și ele consultări cu Egiptul și Israelul pentru a convinge — se arată la Washington — cele două state să nu împiedice deschiderea conferinței de la Geneva, ca urmare a întreruperii negocierilor de la km 101. „Principalul obiectiv al S.U.A. — declara George West, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat — este convocarea conferinței de pace". El recunoștea, însă, că este nevoie „de multă diplomație delicată" pentru ca ordinea de zi să fie acceptată de toate părțile în cauză. Dacă am da crezare afirmațiilor ziarului „New York Times", Statele Unite se pregătesc să facă presiuni asupra Israelului pentru a-l determina la concesii importante cu prilejul conferinței de pace de la Geneva. Departamentul de Stat, susține ziarul, ar fi pe cale să pună la punct un plan prevăzînd redarea arabilor a aproape tuturor teritoriilor ocupate, crearea de zone demilitarizate în Peninsula Sinai și pe malul occidental al Iordanului, ca și o reglementare „complicată" pentru Ierusalim, totul sub garanție internațională.

Pînă în prezent, ordinea de zi a întîlnirii de la Geneva nu a fost precizată, ca de altfel nici participarea nominală. Din cercuri diplomatice de la Washington se afirmă că Statele Unite și Uniunea Sovietică ar fi adresat Israelului, Egiptului, Siriei și Iordaniei textul unei scrisori pe care ar intenționa să o trimită secretarului general al O.N.U. pentru a-l informa de convocarea conferinței. Se precizează că proiectul de scrisoare americano-sovietică nu cuprinde nici o referire la prezența unei delegații palestiniene la Geneva. Acest lucru — consideră observatorii politici — ar putea ridica dificultăți în calea convocării conferinței, mai ales în condițiile în care o țară arabă, cum este Siria, insistă ca și poporul palestinian să fie reprezentat. Referindu-se la eventualitatea participării rezistenței la negocierile de la Geneva, Yasser Arafat declara într-un interviu acordat ziarului „Al Ahram" „că-și rezervă dreptul de a nu se pronunța pentru moment asupra participării sale la o eventuală conferință de pace. Este în interesul nostru de a vorbi ultimii. Pentru rezistența palestiniană, ceea ce se profilează la orizont nu are încă contururi precise și, în aceste condiții, este de preferat să păstrăm tăcerea".

Pe de altă parte, regele Hussein condiționează participarea Iordaniei la conferința de la Geneva de „recunoașterea de către țările arabe a faptului că țara sa reprezintă pe palestinienii din teritoriile ocupate". Luînd cuvîntul cu ocazia deschiderii sesiunii parlamentului iordanian, suveranul hașemit a reamintit cererea sa ca retragerea israeliană de pe malul apusean al Iordanului să fie urmată de „un plebiscit sub supraveghere internațională neutră, prin care cei circa 900 de mii de palestinieni din Cisiordania să decidă dacă vor să rămînă cu noi, să se unească cu noi, sau să se despartă".

O altă dificultate care se ridică, acum, în perspectiva negocierilor de la Geneva, este impasul în care se află tratativele de la km 101: unele surse israeliene propun ca dezangajarea trupelor să fie primul punct al agendei conferinței de pace, în timp ce Egiptul, dimpotrivă, insistă ca această clauză a acordului de la 11 noiembrie să fie reglementată înainte de începerea conferinței.

Pentru toate aceste motive, pare din ce în ce mai probabil că Henry Kissinger va considera necesar să facă un nou turneu în Orientul Apropiat. De altfel, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat menționa la 2 decembrie posibilitatea ca secretarul de stat american să viziteze Egiptul și Israelul după ce va participa la reuniunea Consiliului ministerial al N.A.T.O. din 10-11 decembrie. Mai mult, cotidianul egiptean „Al Akhbar" anunță deja data vizitei la Cairo — 13 decembrie —, opinînd că Henry Kissinger va pleca apoi în Siria, Arabia Saudită și, probabil, în Liban.

Rodica Georgescu

ATENA

Precizări de program

Corespondență de la Ion Badea

Două acte de guvernare, împlinite de cabinetul Androutsopoulos, în cele cinci zile de la constituire: publicarea declarației-program și a bugetului pe anul viitor, conturează primele clarificări de fond asupra schimbărilor intervenite în Grecia la 25 noiembrie.

„Guvernul actual — arată declarația programatică — nu constituie numai un transfer de putere, ci și o hotărîre de a proceda la reforme". Nu se are în vedere „perpetuarea stării de puteri excepționale". „Cînd țara va fi gata — se precizează — va fi condusă la alegeri".

Fără a anunța ridicarea legii marțiale, declarația afirmă necesitatea „de a se pune rapid în mișcare procedurile pentru ca țara să dobîndească, în sfîrșit, o constituție". Pînă la votarea acesteia, „puterea constituțională va fi exercitată de Consiliul de Miniștri, prin acte constituționale".

Din ordinul guvernului, un grup de juriști a început deja elaborarea unui act constituțional în care urmează a fi definite competențele organelor statului, pentru funcționarea lor generală. După cum scrie „Elefteros Kosmos", acesta nu va fi textul constituțional definitiv.

Pe linia „reformei aparatului de stat", ce va fi urmată paralel, s-au anunțat deja abolirea tribunalului constituțional — „care împiedica evoluția vieții politice", și a Consiliului superior al funcțiilor publice — „care împiedica funcționarea administrativă", precum și revizuirea „întinderii puterilor abrogatoare" ale Consiliului de Stat. În continuare, se va acționa pentru desființarea actualelor administrații regionale și pentru „întărirea descentralizării" — subliniază declarația guvernamentală.

În planul activităților curente, încă de săptămîna trecută au fost retrase măsurile speciale de securitate. Întreaga presă ateniană a informat că, pe baza rezultatelor anchetei întreprinse de organele de resort, majoritatea celor arestați după evenimentele de la 16—18 noiembrie au fost puși în libertate. Ziarele au scris, de asemenea, că domiciliul forțat impus fostului președinte Papadopoulos a fost ridicat, la sfîrșitul săptămînii trecute. Un comunicat guvernamental a anunțat, totodată, redeschiderea tuturor instituțiilor de învățămînt superior, începînd de luni, 3 decembrie. Operațiunea de îndepărtare a principalilor colaboratori ai regimului răsturnat la 25 noiembrie — declanșată, inițial, în cadrul forțelor armate — a fost continuată cu destituirea tuturor secretarilor generali ai ministerelor și extinsă asupra instituțiilor guvernamentale importante. O declarație recentă a Marelui Sinod anunță, pe de altă parte, modificări

New Delhi. Secretarul general al C.C. al P. C. din Cehoslovacia, Gustav Husak, face o vizită oficială în India

și în ierarhia bisericii elene ; arhiepiscopul Ieronim s — se spune în declarație — a hotărît să-și prezinte demisia pînă la 31 decembrie a.c.

Preocupările de ordin administrativ ale primului ministru sînt concentrate în prezent în direcția găsirii unor colaboratori pentru portofoliile afacerilor interne, muncii, învățămîntului, comerțului și asigurărilor sociale, rămase vacante.

Al doilea capitol important al programului noului guvern grec fixează orientarea de principiu în tratarea problemelor economice și financiare ale țării. Liniile de bază stabilite vizează, pe de o parte, „crearea condițiilor de echilibru economic pe termen scurt și garantarea condițiilor necesare pentru stoparea ritmului de creștere a prețurilor", iar pe de altă parte, „completarea și extinderea lucrărilor de infrastructură în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare". Accentul urmează a se pune pe „încurajarea producției agricole și industriale" și pe aplicarea unei politici financiare și monetare care „să alinieze ansamblul cererii la capacitățile productive" ale economiei. O primă concretizare a politicii preconizate a fost făcută în bugetul pe anul 1974 ; după cum a declarat subsecretarul de stat la Ministerul finanțelor, acesta a fost întocmit „în spirit de austeritate", prevăzînd o reducere cu 2 683 milioane drahme a cheltuielilor statului, „cu toată creșterea prețurilor și salariilor semnalată în 1973". Investițiile publice au fost, de asemenea, diminuate cu 26 la sută.

Politica externă a fost definită sub semnul continuității. Grecia — a spus premierul Androutsopoulos va rămîne fidelă obligațiilor internaționale și aliaților sale. Politica sa generală va continua să se inspire din principiile O.N.U., pe care Grecia le consideră drept fundamentale coexistenței pașnice între state. Paralel, se va urmări menținerea și strîngerea legăturilor de prietenie cu toate țările, în spiritul înțelegerii reciproce, al cooperării și promovării intereselor comune. Declarația guvernamentală subliniază aspirația constantă a guvernului grec de a cultiva cele mai bune relații posibile cu țările vecine.

Relevînd intenția guvernului Androutsopoulos de a căuta „să amelioreze și să lărgească relațiile economice ce leagă Grecia de Europa occidentală", declarația accentuează, totodată, că nu va fi acceptat nici un amestec străin în treburile interne ale țării.

În comentariile lor pe marginea programului guvernului Androutsopoulos, cercurile politice de la Atena, ca și ziarele „Estia", „Vradyni" și „Ta Nea", concomitent cu menționarea anumitor progrese, relevă totuși și lipsa unei precizări mai clare a măsurilor concrete pentru atingerea diverselor scopuri de perspectivă propuse.

PARIS

Pe marginea unei sesiuni a U.E.O.

Corespondență de la Sergiu Verona

Trecută deseori la rubrica faptelor diverse, ca simplă reuniune de rutină, sesiunea Adunării Uniunii Europei Occidentale a fost anul acesta mai mult decît atît. La palatul Iéna, unde și-a desfășurat lucrările, ea a oferit nu numai cadrul unor dezbateri animate, controversate, dar, totodată, o înfruntare conceptuală în ce privește aspectele politico-militare a ceea ce în prezent este numit de regulă integrare vest-europeană. Conceptuală, în sensul că s-a afirmat o dată în plus — în limite, direcții și măsuri diferite — tendința ca în relațiile interoccidentale să se impună un *primat al politicii naționale*, tendința către o independență de acțiune proprie, necesară pentru toate componentele sistemului internațional.

La 21 noiembrie, în cadrul Adunării Uniunii Europei Occidentale, ministrul de externe al Franței, Michel Jobert, a rostit un amplu discurs, consacrat mai ales problematicii militare din ansamblul dosarului integrării. Ministrul francez a subliniat în intervenția sa cîteva idei asupra a ceea ce am putea numi modul de abordare a acestei problematici și a problematicii destinderii în general. Și anume (le redăm în pasaje din discurs) : 1. „Prima dintre condiții este dialogul dintre națiuni egale și suverane... care trebuie să permită reglementarea pașnică a diferendelor și conflictelor între cei interesați, sau, cînd aceasta este imposibil, cu ajutorul procedurilor prevăzute de Carta O.N.U.". 2. „A doua condiție este statornicirea unei reale securități cu toate sensurile acestui termen, pentru toate țările mici sau mari, dar mai ales mici. Cu alte cuvinte, fiecare țară trebuie să aibă capacitatea și voința de a se apăra atîta timp cît o dezarmare reală nu face să dispară amenințările..."

Regăsim în aceste două grupuri de idei opiniile fundamentale ale politicii externe a Franței, care consideră procesul destinderii, al edificării securității europene, ca fiind de resortul contribuției fiecărui stat. Aplicată la actualul stadiu al raporturilor interoccidentale, doctrina franceză are însă un obiectiv nu atît retoric și de principiu, cît extrem de precis: este vorba de poziția Europei occidentale în raport cu Statele Unite. Franța susține că în viitorul sistem de relații, Europa occidentală trebuie să aibă un rol propriu, nelimitat în nici un domeniu, inclusiv cel al apărării. Este astfel relevată în același discurs ideea necesității ca Europa „să-și asume responsabilitatea apărării sale, care, în funcție de evoluțiile strategice, devine în fiecare zi mai specifică, cu alte cuvinte abandonată sie însăși..."

Aceasta, însă, înseamnă practic contestarea întregului sistem al N.A.T.O. (inclusiv a atribuțiilor și existenței acestuia). Discursul ministrului francez prezenta, într-o interpretare diferită, elementele specifice ale întregului fundament al concepțiilor atlantice. Și anume : în ce privește trupele americane, el demonstrează că acestea prezintă interes nu numai (sau nu atît) pentru aliații vest-europeni, cît mai ales un interes politic important pentru Statele Unite ; în ce privește strategia adaptării în cazul eventualei retrageri americane, el propune măsuri de „compensare" a acestei retrageri prin crearea unui sistem pur vest-european. Cu o precizare : cadrul formării acestui sistem nu trebuie să fie acela al pactului nord-atlantic.

Această din urmă problemă reprezintă cheia actualelor noi controverse. Pentru că în locul unui sistem militar care se identifică de fapt cu pactul nord-atlantic, Franța propune drept nou cadru militar Uniunea Europei Occidentale, care să permită tocmai existența acestui „sistem militar integrat european".

Specialiștii francezi de la Centrul de politică externă din Paris susțin, de pildă, că U.E.O. dispune de avantaje nete de ordin istoric, juridic și politic față de Eurogrup pentru a constitui nucleul unui viitor sistem militar vest-european. Iar André Fontaine, de la „Le Monde", ne amintea că în timp ce U.E.O. a luat naștere ca un reflex, ca o reacție opusă planurilor de amplificare a cursei înarmărilor în Europa (în speță, planurile de remilitarizare a Germaniei occidentale), Eurogrup are ca origine tocmai atragerea tot mai mare a țărilor membre în N.A.T.O. la o participare sporită în domeniul acestei competiții irațională.

Și în sesiunea U.E.O. și cîteva zile mai tîrziu, în cadrul convorbirilor Pompidou-Brandt, poziția R.F.G. a apărut absolut diferită de a Franței. În general, Germania federală manifestă o poziție favorabilă față de N.A.T.O. Propunerii franceze privitoare la folosirea U.E.O. drept cadru al activităților militare vest-europene, Bonnul îi opune ideea că problema e de competența „Eurogrupului" din N.A.T.O. Se pare — după cum relatează Marc Ullmann în „L'Express" — că ar fi avut loc unele convorbiri secrete între guvernele francez, englez și vest-german asupra sistemului apărării. Comunicatul sesiunii Adunării Uniunii Europei Occidentale s-a mulțumit să consemneze : „rezultatul principal al lucrărilor a constat în a pune în lumină o dată în plus divergența concepțiilor franceză și vest-germană în probleme ale apărării europene" („Le Monde").

Este greu de judecat în acest moment nuanțele, limitele exacte ale tuturor pozițiilor implicate. Cert este că, dacă Franța și Germania occidentală se plasează la extreme, nu trebuie presupus că alte țări din N.A.T.O. vor adera neapărat la una din aceste două poziții și nu vor exista unele poziții intermediare.

Care poate fi rezultatul acestui dosar controversat ? Părerea unor experți francezi este că s-a făcut o primă breșă în concepțiile considerate ca „vacile sfinte" ale politicii occidentale de după cel de-al doilea război mondial. Unii dintre experți în problemele militare vest-europene, cum este de pildă profesorul vest-german Kaiser, consideră că în orice caz domeniul militar va fi ultimul (dacă celelalte vor reuși să fie soluționate pînă atunci) al integrării. Alte lucrări apărute în aceste zile la Paris — și putem cita studiul interesant al directorului Institutului de Studii Strategice din Londra, François Duchene — confirmă faptul că în ultima vreme „suportul intelectual al politicilor rămîn opțiunile naționale". Aceasta este o problemă care, fără îndoială va cîntări greu în negocierile de viitor, în opțiunile fundamentale ale statelor vest-europene, în raportul lor direct cu problematica generală a securității.

REPORTAJ PE GLOB

BARI – orașul cu două nume

Radu Bogdan

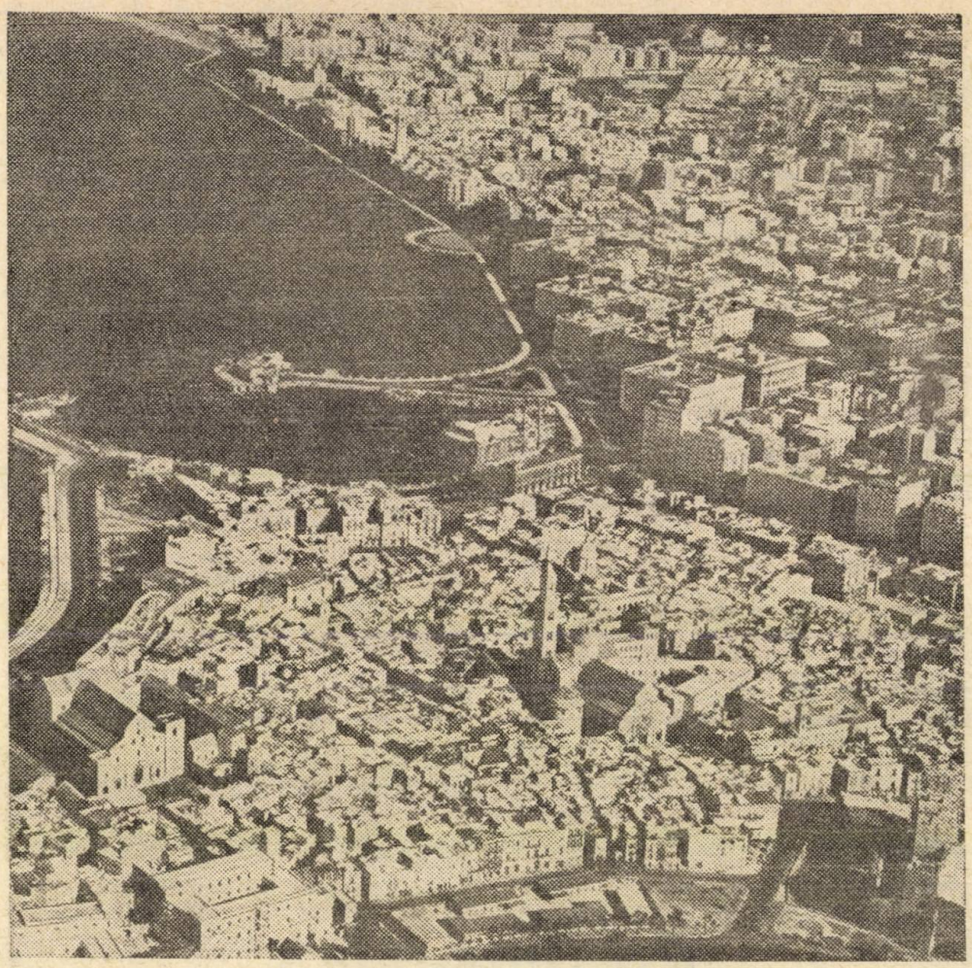

Cu o zi înainte ca unul dintre cele trei trenuri rapide, care străbat zilnic distanța dintre Roma și Bari, să mă poarte spre capitala provinciei Puglia, un confrate italian, a cărui competență n-o pun de regulă la îndoială, a ținut să-mi spună că, după părerea sa, nu mă voi întoarce prea încîntat din proiectata călătorie pe malul Adriaticei. „Vezi, la Bari nu există lucruri deosebite. Nu vei întîlni nimic din farmecul Veneției sau din comorile Florenței". Remarca m-a surprins întrucîtva, deoarece nu cu mult timp în urmă îmi căzuse în mînă un prospect, deosebit de atractiv, al Oficiului provincial de turism din Bari, în care, printre altele, se spunea : „Cunoașteți minunatul pămînt unde înfloresc migdalii ? Unde se coc măslinii ? Provincia Bari ? Se află situată în centrul regiunii Puglia, pe versantul adriatic al Mezzoggiornoului italian. Veniți să o vedeți, cuvintele nu pot explica nimic. Nu este posibil să descrii azurul cerului și mării sale, albul așezărilor sale, verdele cîmpiei sale. Este un pămînt de contraste fermecătoare".

Am rămas la Bari timp de aproape o săptămînă. Am colindat orașul în toate momentele zilei. Am încercat să-l cunosc, să-i înțeleg viața sa cotidiană în cele mai diferite ipostaze. Pescarii care cu mult înainte de răsăritul soarelui își îndreaptă bărcile spre lar-

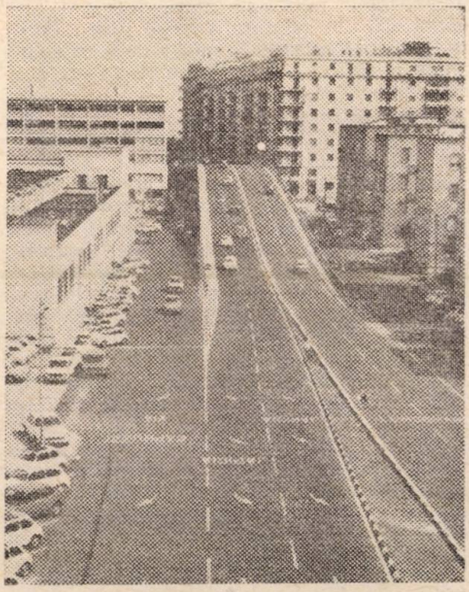

Cartiere moderne în zona industrială a orașului

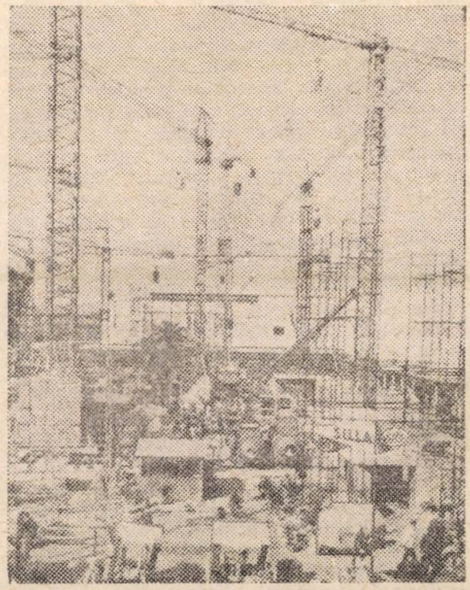

„Fiera del Levante" (Tîrgul Orientului) : 8 700 expozanți din 85 de țări

gul mării pentru a-şi umple plasele cu scoici sau fructe de mare pe care apoi, cu puţin înainte de prînz, pe tarabele din „Piazza Ferrarese" te îmbie să le serveşti crude, stropindu-le cu renumitul vin pugliez. Sau sutele de muncitori care în fiecare dimineaţă se îndreaptă din vechiul Bari sau din noile cartiere de locuinţe spre zona industrială a oraşului. Sau tinerele perechi de îndrăgostiţi care seară de seară fac lungi plimbări pe faleză, aspirînd mirosul plăcut de alge de pe „Lungomare Nazario Sauro".

M-am convins astfel că Bari este un oraş frumos, plin de farmec, dar şi de contraste izbitoare. Incursiunea în istoria sa am început-o împreună cu o mai veche cunoştinţă a mea, tînărul profesor Tommaso Montefusco, cu care mă întîlnisem prima dată la Snagov în 1969, la forumul european al tineretului dedicat problemelor securităţii şi colaborării pe continent. „De oriunde ai privi oraşul, îmi spune acesta, din avion sau din largul mării, vei vedea că este împărţit în două părţi distincte. Între ele străjuieşte „Corso Vittorio Emanuele", marcînd într-un fel frontiera dintre două epoci : de o parte evul mediu şi cutezătoarele expediţii maritime, a căror amintire se păstrează aproape intactă în labirintul străzilor oraşului vechi, în admirabilele sale monumente şi pe de altă parte spiritul întreprinzător şi dinamismul oraşului modern cu străzi întinse şi largi de-a lungul cărora străjuiesc edificii moderne ridicate mai ales în acest din urmă secol". Originile oraşului — devenit astăzi, prin populaţie şi importanţa economică, a doua metropolă a Mezzogiornolui italian după Napoli — sînt dintre cele mai vechi. Municipiu pe vremea romanilor, Bari trece pe rînd în stăpînirea bizantinilor, a longobarzilor şi sarazinilor ca să urmeze apoi, mai ales începînd din sec. XVIII—XIX destinul întregii Italii meridionale. Nu o dată datorită luptelor intestine şi a revoltelor interne, oraşul este distrus în întregime, aşa cum s-a întîmplat în 1156, cînd au rămas neatinse doar „Basilica San Nicolo" şi clădirile sale anexe. În 1808, Bari devine capitală de provincie, iar 5 ani mai tîrziu Gioacchino Murat pune aici prima piatră a oraşului nou. Odată cu unirea, în 1860, la regatul Italiei (plebiscitul organizat cu acest prilej a consemnat 5 430 voturi favorabile şi 1 contra) Bari începe o etapă de prodigioasă dezvoltare.

Atestarea vîrstei de două ori milenare a oraşului se află concentrată în ceea ce se cheamă „Vecchio Bari". Delimitat din trei părţi de mare, „oraşul vechi", cu cei aproape 20 000 de locuitori ai săi, reprezintă un conglomerat de case joase şi străzi înguste, în care totul pare să fi încremenit de secole. Se detaşează doar cîteva clădiri monumentale, de interes atît istoric cît şi arhitectonic. Cele mai renumite sînt „Basilica San Nicolo", construită în stil specific roman, impunătoarea catedrală, datînd din sec. XII, ca şi castelul normand ridicat cîteva secole mai tîrziu. Sînt, dacă vreţi, principalele puncte de atracţie ale oraşului, dar nu singurele. Celelalte se află în imediata apropiere, în oraşul nou : Universitatea şi muzeul arheologic, unde este expusă, între altele, o impresionantă colecţie de vestigii preistorice şi de vase greceşti şi apuliene ; „Teatrul Petrozze", unul dintre cele mai mari teatre de operă din Italia; „Palatul provincial", care găzduieşte şi „Pinacoteca", bogată în preţioase lucrări de artă mergînd din evul mediu pînă în epoca modernă şi contemporană ; „coloana justiţiei", loc în care, după cît se spune, erau legaţi şi expuşi vederii obştii, răii platnici. Din imaginea prezentă a oraşului nu poate lipsi, desigur, tînăra zonă industrială, întinsă pe aproape 2 000 de ha, în partea de nord-est, noile cartiere de locuinţe, modernul aeroport aflat în curs de construire.

Favorizat de poziţia sa geografică, Bari şi-a dezvoltat de-a lungul multor decenii îndeosebi funcţia comercială, de pod de legătură între Occident şi Orient. Mult timp s-au purtat chiar aprige discuţii polemice pe tema opţiunii pe care trebuie s-o urmeze dezvoltarea oraşului. Într-o veche monografie, publicată în 1913, un cunoscut economist, Agostino Lanzillo, rector la Institutul Ca'Foscara din Veneţia, prevede că „viitorul oraşului se află în comerţ şi nu în fabrici". Timpul, şi îndeosebi ultimul deceniu, a dezminţit însă, într-o mare măsură, aceste previziuni. În 1960, structura industrială a oraşului era încă aproape inexistentă, o rafinărie afiliată la grupul ENI, o mică oţelărie, cîteva fabrici de industrie alimentară şi cam atît. Numărul celor fără ocupaţie şi care luau drumul emigraţiei se ridica la mii. Mai mult, zeci de tineri intelectuali, absolvenţi ai Universităţii din localitate, căutau la rîndul lor posturi în nordul industrial. Pentru a combate acest flagel, la începutul anilor '60 la Bari lua fiinţă, din iniţiativa Administraţiei provinciale şi a Camerei de Comerţ, Industrie şi Agricultură, „Societatea pentru crearea zonei de dezvoltare industrială a oraşului". În numai 12 ani, pe locuri unde înainte vreme nu exista nimic, se întinde astăzi o puzderie de fabrici şi uzine — în număr de peste 70 — în care lucrează aproape 15 000 de oameni. Au fost investite peste 120 miliarde de lire, s-au construit cîteva zeci de km de cale ferată şi şoderea serviciilor şi turismului capitalei pugliese. Iată de ce nu se exagerează de loc atunci cînd se spune că în septembrie, în zilele tîrgului internaţional, oraşul îşi schimbă numele.

Procesul de industrializare pe care oraşul l-a cunoscut, îndeosebi în ultimul deceniu, a transformat, fără îndoială, mult imaginea sa, a determinat schimbări în structura populaţiei, în mediul de viaţă şi preocupările oamenilor. Cu toate acestea, a doua „metropolă sudică" a Italiei nu a reuşit încă să depăşească condiţia sa de subdezvoltare (în comparaţie cu oraşele din nordul industrial), precum şi o serie de structuri arhaice care se repercutează îndeosebi asupra existenţei unor largi pături lipsite de venituri. În „Bari Vecchio", sau în cartierul San Girolamo poţi întîlni încă familii de 10-12 persoane locuind în 2 camere care nu depăşesc cîţiva metri pătraţi şi ale căror instalaţii sanitare sînt aproape inexistente. Aici a găsit un mediu cum nu se poate mai potrivit de înflorire microbul holerei, care a cuprins la sfîrşitul acestei veri o mare parte a regiunii pugliese. Printre locuitorii acestor zone, puţini sînt aceia

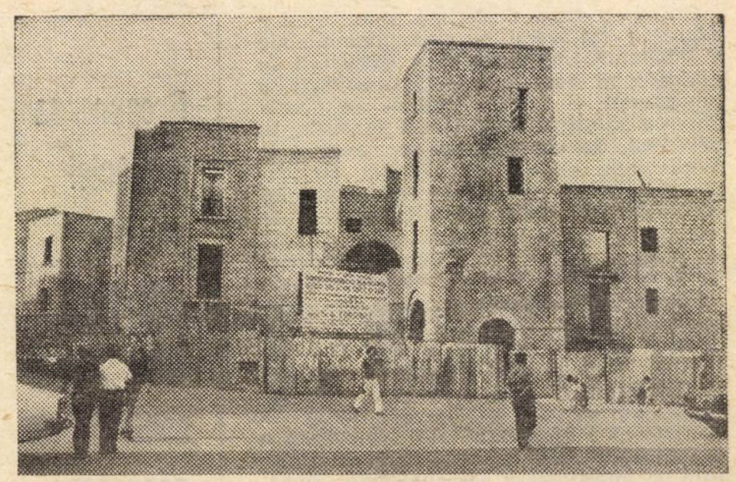

Oraşul vechi : restaurarea unor monumente ale trecutului

sele. Astăzi la Bari se fabrică motoare pentru nave, motociclete şi automobile, motocompresoare, aparate de radio şi electrice etc. În cele trei stabilimente ale FIAT, ridicate aici, se construiesc sistemele de frînare ale tuturor modelelor de automobile, maşini de spălat şi piese de schimb pentru regiunile din sudul ţării. Urmărind să rezolve o problemă dintre cele mai dificile a acestor locuri, cum este aceea a lipsei de apă, în zona industrială a fost creat un centru de cercetări pentru tratarea apelor sărate. În prezent, sînt în studiu alte 15-20 de proiecte de fabrici, precum şi un întreg şir de servicii, care, atunci cînd vor deveni realitate, vor oferi, fără îndoială, o imagine şi mai completă a efortului depus, a transformărilor intervenite în aceşti din urmă ani.

Cît m-am aflat la Bari, am auzit nu o dată spunîndu-se că în septembrie oraşul îşi schimbă numele. Pentru locuitorii săi, la începutul toamnei, Bari devine simplu „La Fiera" (Tîrgul), pentru alte mii de producători, comercianţi, experţi economici, care vin aici de pe toate meridianele globului, se intitulează „Fiera del Levante" (Tîrgul Orientului). În acest an, Tîrgul internaţional de la Bari — considerat al doilea din Italia, după cel de la Milano şi cel mai important din bazinul mediteraneean — a ajuns la cea de-a 37-a ediţie a sa. Prestigiul său internaţional a crescut continuu, dezvoltarea sa întrecînd adesea eforturile îndreptate spre avîntul industrial al oraşului. În acest an, la „Fiera" au fost prezenţi 8 700 de expozanţi din 85 de ţări ale Europei, Asiei, Africii şi Americii Latine. Prin acest tîrg, oraşul îşi consolidează nu numai funcţia sa comercială, care i-a stat şi continuă să-i stea la inimă (despre barezi se spune că sînt oameni întreprinzători, plini de acţiune) dar în acelaşi timp acesta contribuie la stimularea progresului industrial, la extin-

care au o existenţă asigurată. Trăiesc în majoritate din expediente sau din pescuit care, adeseori, nu este îndestulător nici pentru membrii familiei. Copiii, în cea mai mare parte a lor, nu depăşesc 4-5 clase de şcoală, după care pornesc pe urmele părinţilor pentru a căuta de lucru.

Recenta epidemie de holeră care s-a abătut asupra oraşului a reprezentat în fond şi un nou semnal de alarmă pentru situaţia din aceste aşa-numite „zone negre" ale capitalei pugliese. Aşa cum am putut să-mi dau seama, din discuţiile purtate cu autorităţile locale, în prezent este în curs de aplicare un vast plan de reconstrucţie şi amenajare a cîtorva din cartierele periferice, precum şi a oraşului vechi. Se urmăreşte, îndeosebi, instalarea unor reţele de alimentare cu apă şi canalizare, construirea de şcoli şi grădiniţe, precum şi amenajarea unor servicii de primă utilitate. Pentru oraşul vechi, în afara amenajării instalaţiilor sanitare, se are în vedere punerea în valoare a aspectelor sale istorice şi monumentale, dedicînd chiar o parte din actualele clădiri unor instituţii culturale, cum ar fi muzeul de istorie, facultatea de filologie etc. „Eforturile pe care le avem de făcut — ne spunea primarul oraşului Nicolo Vernola — nu sînt uşoare. Sîntem convinşi însă că numai aşa vom putea depăşi înapoierea pe care oraşul şi întreaga zonă din care acesta face parte a moştenit-o, că numai aşa ne vom putea situa în rîndul celor mai avansate localităţi ale peninsulei".

Prin aşezarea sa, prin azurul cerului şi mării sale, prin urmele frămîntatului trecut pe care le conservă, Bari este, orice s-ar spune, un oraş frumos. În egală măsură, la frumuseţea sa contribuie şi cei peste 350 000 de locuitori ai săi, oameni întreprinzători şi plini de speranţă într-un viitor de progres şi continuă prosperitate.

UN MOMENT DE REFERINȚĂ AL COOPERĂRII EUROPENE

Conferința miniștrilor

Cea de-a doua conferință a miniștrilor educației din țările europene membre ale U.N.E.S.C.O., desfășurată la București în perioada 26 noiembrie — 3 decembrie, a reprezentat — incontestabil — un eveniment cu multiple semnificații generate, în principal, de concordanța cu exigențele momentului politic internațional, cu tendințele pozitive caracteristice climatului european. Efectuînd un util schimb de informații și opinii și identificînd direcții de acțiune concretă coordonată, reuniunea de la București a dobîndit dimensiuni mai ample prin contribuția adusă la dezvoltarea generală a colaborării în Europa. **„Putem afirma** — arăta, la ședința inaugurală, președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că promovarea largă a colaborării interuniversitare constituie o parte componentă a însăși politicii generale de înfăptuire a securității pe continentul european, de lichidare a neîncrederii, suspiciunii, animozităților între state, de creare a unui climat în care fiecare națiune să fie pusă la adăpost de orice atac sau agresiune, în care cooperarea internațională să se poată desfășura nestingherit".**

Desfășurarea lucrărilor conferinței, rezultatele ei au confirmat întru totul posibilitatea ca domeniul educației să apară ca un teren propice promovării dezideratului edificării unui sistem nou de relații interstatale, bazat pe încredere și respect reciproc, favorabil schimbului de valori materiale și spirituale.

Dintr-un bilanț al reuniunii de la București nu ar putea lipsi, firește, înțelegerea reciprocă și recomandările corespunzătoare, adoptate prin consens, în urma examinării comune a caracteristicilor și sarcinilor procesului educativ, în contextul contemporan marcat de progrese rapide ale științelor, de acumulare de informații, precum și de exigențe sporite ale societății, inevitabil orientată spre dezvoltare economică și progres social. „Am adoptat împreună — arăta președintele conferinței, tovarășul **Paul Niculescu-Mizil**, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, ministrul educației și învățămîntului — numeroase recomandări valoroase privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului superior, astfel încît, în condițiile unei continue democratizări, ale unei cît mai largi deschideri spre ceea ce aduc nou știința, tehnica și cultura, tehnologia educației, în condițiile unei cît mai largi deschideri spre practică, spre viața comunității, el să asigure acea armonizare a intereselor societății și a intereselor individului, care trebuie să constituie în permanență unul din cele mai nobile țeluri ale demersului nostru transformator".

Caracterul constructiv, fecund al reuniunii a fost evidențiat în mod unanim de participanți. „Atmosfera care a caracterizat conferința de la București a fost pozitivă" — aprecia **René Maheu**, directorul general al U.N.E.S.C.O., adăugînd că „au fost bine identificate și puse în perspectivă problemele care ne preocupă". În intervenția sa la reuniunea finală a conferinței, directorul general al U.N.E.S.C.O. releva, de altfel, contribuția însemnată a României la succesul conferinței : „Am simțit încă din ședința inaugurală, care a fost luminată de prezența și cuvîntarea șefului statului, că România, guvernul ei, poporul ei sînt angajate în această acțiune, că dumneavoastră, românii, nu considerați această conferință ca o reuniune printre altele, ca un episod mai mult sau mai puțin original și important, ci realizați semnificația ei și vă străduiți să faceți totul pentru succesul acesteia".

Aprecierile pozitive asupra reuniunii și semnificațiilor ei multiple revin în declarațiile făcute presei precum și în intervențiile din ședințe ale participanților. Conducătorul delegației sovietice **N.F. Krasnov**, prim-adjunct al ministrului învățămîntului superior și mediu de specialitate, evidențiază, ca un fenomen semnificativ „creșterea rolului învățămîntului superior nu numai în ce privește pregătirea specialiștilor, ci și ca factor de colaborare internațională, care poate contribui la îmbunătățirea relațiilor între popoare, la cooperare, destindere și pace în lume. În această direcție se manifestă și importanța deosebită a actualei conferințe : un util schimb de experiență în domeniul organizării procesului de învățămînt, al perfecționării sale, dar, în același timp, un rodnic punct de plecare pentru o colaborare largă a tuturor țărilor europene în domeniul educației și învățămîntului". „Măsurile luate de guvernele noastre pentru a favoriza dezvoltarea cooperării universitare internaționale sînt, cu siguranță, indispensabile, iar reuniunile de felul acesta constituie o ocazie de a efectua bilanțul eforturilor noastre în această privință" — arăta conducătorul delegației franceze **J. Fontanet**, ministru al educației naționale, adăugînd : „Complexitatea crescîndă a instituțiilor universitare, diversificarea formelor și filierelor de instruire, precum și a calificărilor, pun comunicării între sistemele noastre de învă-

Propunerea României privind stabilirea unor forme concrete de cooperare europeană în cadrul U.N.E.S.C.O.

A doua conferință a miniștrilor educației din țările europene membre ale U.N.E.S.C.O.,

Recunoscînd importanța activităților desfășurate de U.N.E.S.C.O. pe plan european în domeniile educației, științei și culturii,

Considerînd necesitatea dezvoltării cooperării europene în domeniul învățămîntului superior, ca de altfel și în celelalte domenii ținînd de competența U.N.E.S.C.O.,

Convinsă de valoarea și utilitatea experienței cîștigate de organizațiile din familia Națiunilor Unite în stabilirea și punerea în aplicare a programelor integrate de cooperare regională,

Considerînd importanța pe care o îmbracă integrarea diferitelor activități ale U.N.E.S.C.O. într-un program regional european,

Reafirmă că statele membre europene sînt hotărîte să promoveze o colaborare mai strînsă în domeniul învățămîntului superior și alte activități conexe interesînd U.N.E.S.C.O. și să evalueze periodic rezultatele obținute,

Recomandă statelor membre europene :

1. Să continue aprofundarea examinării diverselor posibilități de întărire a colaborării în domeniul învățămîntului superior, și a altor activități conexe interesînd organizația, în special prin elaborarea de înțelegeri instituționale adecvate.

2. Să ia în considerare în mod favorabil organizarea — sub auspiciile U.N.E.S.C.O. — a unor conferințe periodice ale reprezentanților statelor membre europene, pentru a studia problemele cooperării europene în domeniile ținînd de competența U.N.E.S.C.O. și să propună programe concrete menite să întărească această cooperare. Conferințele vor avea loc în capitalele țărilor europene, pe baza principiului rotației, și vor fi finanțate din bugetul organizației.

Exprimă dorința ca directorul general să fie în măsură, ținînd cont de evoluția discuțiilor între statele membre interesate de întărirea cooperării europene, să prezinte celei de-a 18 sesiuni a Conferinței generale U.N.E.S.C.O. propuneri conforme acestui obiectiv.

educației

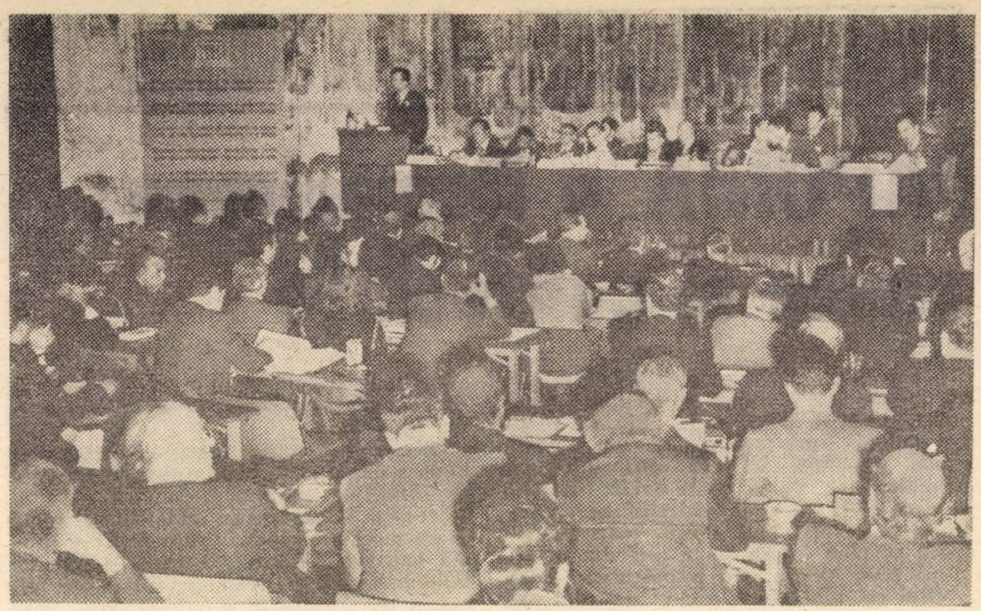

Imagini din timpul Conferinței miniștrilor educației

țământ superior probleme pe care trebuie să le rezolvăm, pentru a putea dezvolta cooperarea interuniversitară. În această privință, crearea recentă, din inițiativa U.N.E.S.C.O. și cu participarea statelor membre, a Centrului european pentru învățămîntul superior, situat, în mod atît de fericit, în capitala României, reprezintă un pas decisiv".

Profesorii spanioli **José Luis Garcia** și **José Luis Messia** au ținut, la rîndul lor, să exprime satisfacția pentru întîlnirea de la București, pe care o apreciază ca foarte utilă în contextul colaborării intereuropene. Conferința U.N.E.S.C.O. de la București, a declarat prof. José Luis Garcia, constituie o manifestare care se încadrează în tendința de apropiere dintre popoare, în dorința comună de cooperare. După părerea mea — aprecia profesorul Garcia — ea demonstrează, în același timp, preocuparea specială a României pentru activitatea U.N.E.S.C.O., atașamentul ei la cauza generoasă a păcii și înțelegerii în Europa. Pentru prof. José Luis Messia, conferința U.N.E.S.C.O. răspunde necesității de apropiere între popoare atît ca sediu al desfășurării — Bucureștiul, cît și ca scop și tematică propusă. În continuare, el s-a referit la rolul universităților în efortul de înțelegere și cooperare care se desfășoară pe multiple planuri în Europa. Ar trebui să ne gîndim — a spus prof. José Luis Messia — să realizăm o Europă a universităților, care să promoveze o cooperare neîngrădită între universități, profesori și studenți.

„U.N.E.S.C.O., așa după cum se știe — spunea prof. dr. **Jovan Gligorici**, rectorul Universității din Belgrad — este o organizație din cele mai adecvate pentru dezvoltarea colaborării. În Europa există un interes special de a se crea baze comune de colaborare. Or, în acest context, știința și cultura sînt printre domeniile cele mai adecvate pentru a așeza noi punți în vederea depășirii deosebirilor existente pe continentul nostru. Căci, este arhicunoscut faptul că știința, învățămîntul și cultura, componente ale specificului național, sînt în același timp contribuții la cultura universală". În continuare, rectorul Universității din Belgrad a abordat problema cooperării pe plan univeristar, subliniind existența relațiilor bune între Universitatea din București și Universitatea belgrădeană. Rugat să-și exprime opinia în legătură cu organizarea la București a acestei conferințe, prof. dr. Gligorici a spus : „Asemenea întruniri au un sens deplin, o rațiune în actuala situație din Europa și din lume. Schimbul de păreri efectuat în aceste zile aici a prilejuit identificarea unor păreri asemănătoare ; iar atunci cînd există păreri comune, se poate realiza o apropiere, o mai bună cunoaștere, o înțelegere reciprocă".

„Cooperarea în problemele politicii educației, la nivel european, are și alte dimensiuni, în afara stimulării evoluției progresiste, democratice a diferitelor structuri universitare" — afirma ministrul finlandez al educației, **Ulf Sundqvist.** „Educația și învățămîntul sînt, de fapt, în stadiul actual de dezvoltare a științei și tehnologiei, forțe de bază unind diferitele națiuni, diferitele culturi, în cooperare pașnică spre aceleași mari țeluri de progres social. Progresul științific, aplicarea pașnică a științei, menținerea păcii și extinderea înțelegerii între sistemele diferite sînt probleme majore ale discuțiilor privind securitatea europeană. Rezultă că universitățile, în general, ar trebui să se orienteze în mai mare măsură spre problemele păcii, spre schimburi culturale și cooperare. Transformarea dezvoltării științei în progres social necesită cooperarea conștientă între națiuni, universități, studenți și profesori".

Referirile la contribuția adusă prin cooperarea interuniversitară la edificarea securității europene au apărut frecvent în declarațiile și cuvîntările participanților, conștienți, așadar, de eficiența întrunirii lor, la București. „Mai presus de orice — spunea directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu — problemele securității europene au dominat conferința miniștrilor, care a fost deosebit de fructuoasă și în acest plan". „Sporirea înțelegerii reciproce — aprecia Ulf Sundqvist — schimburile culturale și științifice, eliminarea animozităților și neîncrederii sînt idei apropiate actualei atmosfere europene. Noua situație internațională creează noi sarcini și posibilități pentru cooperarea europeană în domeniul învățămîntului superior".

În acest context, a fost cu atît mai apreciată recomandarea — avansată din inițiativa României și adoptată prin consens de participanții la conferință — care se referă la **instituirea unei conferințe periodice a reprezentanților statelor europene membre ale U.N.E.S.C.O.** „Această conferință, — releva tovarășul Paul Niculescu-Mizil — care ar urma să aibă loc în capitalele europene pe baza principiului rotației, va permite creșterea rolului statelor noastre în definirea obiectivelor U.N.E.S.C.O. pe planul continentului, abordarea într-o concepție unitară a problemelor referitoare nu numai la educație, dar și la celelalte domenii care țin de competența organizației".

La această valoroasă inițiativă românească s-a referit pe larg, în intervenția sa din ședința plenară, în ultima zi a reuniunii, directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu. „Este clar — spunea directorul general al U.N.E.S.C.O. — că prin aceasta activitatea conferinței noastre capătă o importanță deosebită, în primul rînd pentru că depășește stadiul strict al învățămîntului superior și chiar programul propriu-zis de activitate al U.N.E.S.C.O. Este vorba de un progres al ideii cooperării europene și, în această privință, recomandarea are o deosebită importanță. Această recomandare constituie o contribuție directă la progresul lucrărilor pregătitoare ale conferinței pentru securitatea europeană".

Așadar, reuniunea de la București s-a încheiat cu un bilanț favorabil. Au fost identificate modalități fructuoase de promovare a cooperării în domeniul învățămîntului superior și, fapt care conferă conferinței caracterul de eveniment politic major, dialogul pe temele educației s-a dovedit a fi o contribuție la promovarea securității europene, oferind sugestii prețioase privind cooperarea ce urmează a se dezvolta nestingherit în cadrul sistemului nou de relații interstatale care apare tot mai evident ca o necesitate — și ca un deziderat al popoarelor continentului Contribuind în multiple forme la desfășurarea cu succes a conferinței, țara noastră și-a afirmat în modul cel mai concret atașamentul constant la cauza securității și cooperării în Europa și în lume.

Mihai Matei

RASPUNDEM CITITORILOR

JAPONIA • Remanierea: cauze și consecințe

„Japonia a înlocuit accelerația cu frîna" — această idee aflată în fruntea unei știri transmisă de agenția „France Presse" îndată după formarea noului guvern nipon exprimă, în cea mai sintetică formulă, tot ce se poate spune despre ceea ce se petrece (și, mai ales, se va petrece) în această țară, despre noua sa politică pe plan intern și, în cele din urmă, și pe plan extern. Nu întotdeauna însă spațiul cel mai redus este și cel mai explicit și acesta e, desigur, unul din motivele pentru care s-au scris nenumărate comentarii, înainte și după remanierea guvernamentală. S-au scris și înainte întrucît, pe de o parte, măsura aceasta era așteptată (se știa chiar și momentul în care se vor produce unele schimbări — este drept, nu de o asemenea amploare: puțin după 20 noiembrie), iar pe de altă parte, actuala conjunctură internațională determinase o serie de schimbări în politica japoneză care aveau să se facă resimțite în acțiunile de viitor apropiat ale diplomației nipone.

Evenimentele care au grăbit și declanșat în cele din urmă amplele schimbări au fost două: pe plan extern, criza de energie și petrolul arab; pe plan intern, încetarea subită din viață, în urma unei pneumonii, a ministrului de finanțe Kiichi Aichi. Dar oricît de importantă ar fi reducerea resurselor economiei și dispariția unui ministru de finanțe capabil (și arhitect, împreună cu premierul, al continuării saltului economic), evenimentele nu erau suficiente pentru a transforma actuala perioadă în „cea mai dificilă de după război" cum declara Kakuei Tanaka. Într-adevăr, costul vieții, inflația galopantă, monstrul poluării ș.a. au preocupat întratît în ultimele luni pe japonezi, încît chiar și unii membri ai partidului de guvernămînt criticau ori se deziceau de politica guvernului. Între ei — Takeo Fukuda, aflat într-un marginal post de director general al Agenției pentru managementul administrativ, fost adversar al premierului în cursa pentru conducerea partidului liberal-democrat. Or, în noul guvern — format la nici 24 de ore după demisia precedentului — acest Takeo Fukuda adversar al premierului avea să primească importantul minister vacant al finanțelor. Era de înțeles că rezolvarea atît de urgentă a crizei s-a făcut cu renunțări și concesii din partea primului ministru și cu ferme angajamente de abandonare a multor planuri inițiate în ultimul an. 11 ministere au noi conducători, între care justiția, agricultura și silvicultura (a fost numit un sprijinitor al lui Fukuda, Tadao Kuraishi), munca, internele, planificarea economică, Agenția științifică și tehnologică; dar, totuși, colaboratorii apropiați ai premierului — Masayoshi Ohira, Yasuhiro Nakasone, Takeo Miki — totodată și lideri importanți ai unor fracțiuni din cadrul partidului, au fost menținuți în posturile-cheie: externe, industrie și comerț internațional, vicepremier și Agenția pentru mediul înconjurător. În noul cabinet, principalele patru fracțiuni din partidul liberal-democrat dispun de un număr egal de portofolii (cîte trei), ceea ce va determina, sînt de părere observatorii, o mai accentuată unitate în rezolvarea problemelor importante și în confruntarea cu opoziția.

Observatorii relevă faptul că Takeo Fukuda a acceptat funcția numai cu condiția renunțării la tendința economică actuală, a trecerii la moderație, chiar stagnare în dezvoltarea japoneză. Paradoxal — afirma agenția „France Presse" — întrucît Fukuda a fost, în vremea în care era ministru de finanțe în guvernul Sato, unul din partizanii „miracolului economic" japonez. Afirmațiile privind schimbarea s-au confirmat la puțin timp după formarea noului guvern, cînd noul ministru de finanțe declara că va suprima proiectele predecesorului său privind reducerea impozitelor cu aproape 7 miliarde dolari, va reduce cheltuielile publice, va revizui în întregime proiectul de buget, se va trece de la o „supraîncălzire" a economiei la o economie „calmă". Suficiente motive să se creadă că, de acum înainte, politica (internă, în special) japoneză va urmări în mod particular „linia Fukuda". Deosebirile „liniei Fukuda" de ceea ce preconiza în urmă cu un an premierul Tanaka și față de inițiativele și realizările sale din ultimele luni sînt uriașe. Kakuei Tanaka cîștigase în urmă cu un an alegerile cu planul de „remodelare a arhipelagului nipon", plan care, așa cum afirma primul ministru în cartea cu același titlu, însemna „aducerea unei soluții radicale problemelor metropolelor gigantice, depopulării satelor, mediului înconjurător, prețurilor, slăbirii valorilor intelectuale și morale. Acest plan va facilita, de asemenea, reconversiunea potențialului industriei japoneze: după ce a sărtat la unul din primele ranguri ale economiei mondiale, industria noastră trebuie, de acum înainte, în loc de a produce sau de a exporta bunuri destinate consumului privat, să furnizeze bunuri necesare comunității". Înfăptuirea acestor deziderate, privite inițial cu neîncredere și îmbrățișate apoi cu entuziasm de mare parte din industriași și politicieni, a determinat, se pare, un plus de intensitate în activitatea economică. Cert este că, urmare a acestui impuls, a fost elaborat un „plan fundamental de dezvoltare economică și socială" pentru perioada 1973—1977, care, în esență, cerea un nou avînt al economiei, în așa fel încît în aproximativ cinci ani actualul produs național brut să se dubleze. O asemenea ambițioasă propunere a surprins mai puțin, întrucît în ultima vreme mai tot ce își propusese Japonia devenise realitate. Necesitățile de materii prime și energie pentru realizarea unei asemenea întreprinderi fiind imense, emisari japonezi de toate nivelurile (inclusiv primul ministru) au început să cutreiere lumea pentru încheierea unor noi contracte. În turneul în Europa, spre exemplu, un loc important l-au ocupat discuțiile legate de o viitoare cooperare cu Franța în exploatarea uraniului din Niger, cu Marea Britanie în exploatarea petrolului din Marea Nordului, cu Uniunea Sovietică în prospectarea și exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze naturale din Siberia. Obiectivele „planului fundamental" nu au fost îmbrățișate unanim, dar rezervele exprimate fie că nu erau ascultate, fie că erau considerate prea pesimiste. Astfel, în numărul din noiembrie al revistei japoneze „Tendințe economice", profesorul tokiot Haruo Naviwada scria că, în ritmul actual de creștere a economiei, în anul 1980 Japonia ar trebui să cumpere ea singură peste jumătate din materiile prime exportabile ale altor țări, ceea ce, desigur, nu va fi tolerat. Concluzia logică: perspectiva unei catastrofe economice inevitabile pentru Japonia care, potrivit profesorului amintit, a și început.

Chiar cei ce apreciau exagerat acest pesimism admiteau totuși că amenințări sumbre pluteau (și plutesc încă) în mod real asupra planurilor economice japoneze. Ultimul război din Orientul Apropiat și declanșarea „armei petrolului" a surprins Japonia aproape în întregime nepregătită. De fapt, ar fi fost și extrem de greu ca situația să evolueze în alt mod pentru Japonia, din moment ce această țară importă 99,7 la sută din petrolul necesar (și între 80—85 la sută din Orientul Mijlociu), iar activitatea intensă împiedică formarea unor stocuri pentru o mai îndelungată vreme. Fapt este că Japonia a fost cea mai puțin pregătită dintre toate statele industrializate să înfrunte o penurie în aprovizionarea cu petrol arab, deși Iranul, care vinde Japoniei 40 la sută din petrolul necesar, nu anunțase restricții. Pentru a face față, cît de cît, situației, guvernul japonez hotărăște diminuarea cu 10 la sută a producției. „Chiar dacă — scria «The Financial Times» — cineva nu privește mai departe de impactul imediat al măsurilor de economisire a energiei asupra marilor industrii, imaginea este destul de întunecată: diminuări ale producției de la 6 la 8 la sută în industria oțelului (care e numai marginal dependentă de petrol), de 10 la sută în industria cimentului, de 12—14 la sută în industria aluminiului, de 30 la sută în industria hîrtiei și a pastei de lemn. Aceste diminuări vor afecta, la rîndul lor, industrii secundare, precum a mașinilor și aparatelor electronice, în așa fel încît impactul asupra volumului creșterii industriale va fi foarte grav. Oficiali guvernamentali au estimat că sporul economic al Japoniei pentru perioada rămasă din anul fiscal curent (se va încheia la 30 martie viitor) poate fi zero sau chiar negativ. Aceasta va reduce creșterea pentru întregul an financiar (comparat cu 1972) la aproximativ 6 la sută, cifră în contrast cu estimațiile de 9—10 la sută, în discuție înainte de «criza petrolului»".

Statele arabe exportatoare de petrol (exclusiv Iranul) au condiționat continuarea livrărilor de petrol Japoniei de schimbarea politicii sale față de conflictul din Orientul Apropiat. Pînă la 22 noiembrie a.c. Japonia se considera neutră față de acest conflict. În timpul călătoriei ultime la Tokio a secretarului de stat nord-american, H. Kissinger, Japonia a înțeles că nu poate conta pe Statele Unite în relațiile ei cu țările arabe. Paralel, acestea, prin glasul Arabiei Saudite, acordau un ultimatum Japoniei care decide, la 22 noiembrie, spre a înlătura embargoul, să adopte o nouă atitudine față de conflictul din Orientul Apropiat. Se dă o declarație în patru puncte: ocuparea de teritorii prin forță este inadmisibilă; forțele israeliene trebuie să se retragă din toate teritoriile pe care le ocupă după 1967; integritatea și securitatea tuturor teritoriilor statelor regiunii trebuie asigurate și garantate; drepturile legitime ale palestinienilor trebuie să fie respectate potrivit termenilor Cartei O.N.U. Ulterior, Japonia hotărăște să intensifice cooperarea economică cu țările arabe: Ministerul industriei și comerțului internațional este pregătit să participe (împreună cu o companie particulară) la repunerea în serviciu a Canalului Suez; să acorde un ajutor financiar

și tehnic pentru construirea unei rafinării în Irak ; să participe la construirea de rafinării, oțelării, uzine petrochimice, de lichefiere a gazelor naturale, la construirea de drumuri, căi ferate și baraje în Arabia Saudită, Iran, Siria, Iordania, Abu Dhabi, Algeria, Libia, Sudan. În sfîrșit, a fost trimis un înalt emisar în statele arabe : Takeo Miki, vicepremier și apropiat colaborator al lui Kakuei Tanaka.

Dar toate aceste acțiuni — care ar putea însemna, potrivit unui mare număr de observatori, o îndepărtare și mai mare a Japoniei de S.U.A. și începutul unei totale politici externe independente („Chiar ieșind din criza petrolului — scria «The Financial Times» — e sigur că atitudinea japoneză față de alianța americană nu va mai fi vreodată aceeași") — nu reușeau să aducă liniștea pe plan intern. Pentru a se menține la conducere și a face față asaltului opoziției, grupările partidului liber-democrat trebuiau să ajungă la o înțelegere, fie și renunțînd la planurile ambițioase preconizate pînă acum. De altfel, chiar dacă nu s-ar fi produs schimbarea guvernamentală și revenirea lui Fukuda pe primul plan, intențiile primului ministru legate de unele lucrări capitale din cadrul programului său de „remodelare a arhipelagului nipon" tot ar fi fost cuprinse de incertitudine.

În noile coordonate, există, oare, șanse mai mari de a se găsi soluție unor urgente probleme ca sporirea accelerată a prețurilor și inflația ? Deocamdată, în afară de cîteva declarații ale guvernului nu există suficiente date din care să se poată deduce anume urmări. Există însă documentele oficiale anterioare schimbării care indicau, spre exemplu, o creștere cu 20 la sută a costului vieții, în comparație cu 1972, și care justificau calificativul de „cea mai dificilă perioadă economică de după război". Opoziția — în bloc — a criticat remanierea, dar experții sînt de părere că există șanse pentru reducerea a cel puțin o parte din dificultăți ; de asemenea, exporturile japoneze ar putea diminua, în timp ce ar spori importurile, ceea ce ar determina o oarecare echilibrare a balanței de plăți în relațiile cu alte state ; paralel, însă, reducerea bruscă a producției va elibera o suficient de însemnată forță de lucru și guvernul va avea alte probleme, la fel de dificile, de soluționat ; apoi — scrie săptămînalul „The Economist" — japonezii „au uitat cum să producă mai puțin" și nu puține dificultăți vor rezulta și din această uitare.

Ceea ce apare cert sînt schimbările, atît pe plan intern cît și extern, schițate numai, deocamdată. Între ele, poate mai importante decît luptele fracționiste din partidul de guvernămînt, și replanificarea economiei japoneze, sînt urmările în relațiile externe japoneze, în special cu statele asiatice. După turneul european al premierului, după vizita la Tokio a primului ministru australian, Kakuei Tanaka urmează să plece în primele zile ale anului viitor — informează „The Japan Times Weekly" — în cîteva state din Asia de sud-est și se discută și despre o altă călătorie, în subcontinentul indian. Din nou problemele esențiale ale discuțiilor vor fi de ordin economic. Sud-estul asiatic e furnizorul principal al Japoniei pentru alte materii prime decît petrol, resurse de care Japonia are nevoie în cantități sporite chiar și în condițiile unei stagnări a dezvoltării economice, întrucît actualul nivel al acestei dezvoltări este el însuși destul de ridicat. Dar, dezamăgită de atitudinea recentă nord-americană, va încerca Japonia să acționeze mai independent și, printr-o mai intensă participare la dezvoltarea statelor sud-est asiatice, în schimbul resurselor lor, să desconsidere ori chiar să înlocuiască interesele americane în această parte a lumii ?

Stelian Țurlea

Miguel Angel de la Flor Valle

ministrul afacerilor externe al Republicii Peru

Reconsiderări latino-americane

În timpul vizitei oficiale în Cuba, Miguel Angel de la Flor Valle, ministrul afacerilor externe al Republicii Peru, a avut amabilitatea să primească un grup de corespondenți de presă acreditați la Havana. Cu acest prilej, ministrul peruan a răspuns, în exclusivitate pentru revista „Lumea", la cîteva întrebări :

— Cum credeți că va evolua procesul revoluționar peruan după noua situație care s-a creat în America Latină, ca urmare a loviturii de stat din Chile ?

— După cum, desigur, știți, începînd de la 3 octombrie 1968, Peru a inițiat un proces revoluționar de transformări ample, cu scopul de a restructura societatea existentă pînă la acea dată, o societate anacronică și desuetă, și pentru a construi o societate nouă. Cum am menționat în repetate rînduri, intenționăm să construim o societate liberă, echitabilă, solidară, suverană și demnă. Pentru aceasta, Peru promovează o politică internă coerentă, bazată pe obiectivele și sarcinile pe care le impune procesul revoluționar. În ce privește politica externă, ea are la bază patriotismul și independența, precum și o serie de principii cum sînt pluralismul ideologic și universalitatea relațiilor diplomatice. Aceasta ne-a permis să stabilim relații cu țări din diferite regiuni ale lumii, cu care menținem cele mai bune contacte.

Situația apărută în Chile nu a schimbat absolut de loc, nu a afectat și nu a influențat procesul revoluționar peruan, care-și urmează calea realizînd obiectivele și sarcinile propuse și îndeplinind transformările necesare. Procesul revoluționar peruan avansează ferm și tot ce am realizat pînă în prezent este ireversibil.

— Referindu-ne la continentul latino-american, credeți că Pactul Andin își va menține caracterul de instrument al luptei acestor țări împotriva imperialismului ?

— Revoluția peruană are o poziție clară și definitivă în ce privește imperialismul : ea va lupta împotriva acestuia, indiferent de formele pe care le îmbracă. În ce privește Pactul Andin, vă pot spune că este vorba de un proces de integrare care avansează, deoarece el corespunde particularităților proprii regiunii. Tratamentul comun pe care țările membre — Chile, Ecuador, Bolivia, Peru, Columbia și Venezuela — îl aplică capitalului străin reprezintă o formă de evitare a intervenției întreprinderilor multinaționale în țările noastre. Avem mare încredere în viitorul acestui pact și, de aceea, anual, miniștrii de externe ne reunim pentru a evalua realizările și pentru a adopta recomandările necesare. Prin aceasta oferim și un sprijin politic acestui pact.

— Vă rugăm, domnule ministru, să explicați pentru cititorii noștri propunerea peruană privind acceptarea de către O.S.A. a principiului securității economice colective.

— Principiul securității economice colective este, în opinia noastră, un concept care trebuie să fie inclus în conceptul de securitate. După cum știți, O.S.A. vorbea de conceptul de securitate numai din punct de vedere material, dacă pot să mă exprim așa. Dar noi știm că au apărut și acționează alte forme de agresiune, cum ar fi cea economică, nu mai puțin periculoasă decît agresiunea „materială". De aceea, considerăm extrem de necesar ca acest nou concept de securitate economică colectivă să fie acceptat. Noi am făcut această propunere și la O.N.U. Știm că ea a fost primită bine de un mare număr de țări din America Latină, dar nu vă pot spune că a fost bine primită de totalitatea țărilor americane, unele nefiind de acord cu astfel de concepte. Credem însă că faptul de a fi adus la cunoștință, de a fi atras atenția asupra acestei probleme reprezintă un pas înainte foarte important. Cu siguranță, în viitor, acest concept va fi acceptat nu numai de O.S.A. dar și de O.N.U.

— În final, domnule ministru, am dori să evaluați perspectivele dezvoltării relațiilor româno-peruane după vizita efectuată recent de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România în țara dv.

— Vă pot spune că relațiile noastre se află într-un stadiu foarte bun. Vizita președintelui țării dv., domnul Nicolae Ceaușescu, a permis o mai bună cunoaștere și apropiere în toate domeniile : uman, social, economic, comercial. Au fost semnate acorduri extrem de importante, cum sînt acelea referitoare la exploatarea minei Antamina prin intermediul unei societăți mixte româno-peruane, ca și constituirea unei întreprinderi mixte pentru construcția și exploatarea unei hidrocentrale. S-au semnat, de asemenea, un acord de cooperare tehnică cu România și o convenție culturală pe care am avut satisfacția s-o semnez eu însumi împreună cu minstrul dv. de externe, dl George Macovescu. Trebuie să menționez că avem o serie de relații și credem că în viitor legăturile economice și comerciale dintre țările noastre se vor dezvolta și mai mult. Vreau să profit de această ocazie pentru a transmite un salut foarte cordial guvernului și poporului României.

Mihai Fabian

1000 +1

Vatican

Președintele Sudanului și împăratul Etiopiei vor face o vizită la Vatican, a anunțat postul de radio Omdurman, fără a preciza data vizitei. Ei vor expune motivele pentru care musulmanii și creștinii din Africa se opun ocupării militare a Ierusalimului.

Posibil

J. Sisco, subsecretar de stat pentru problemele Orientului Mijlociu și Asiei de sud ar urma să demisioneze foarte curînd pentru a deveni președinte al Colegiului Hamilton (statul New York), s-a aflat în cercuri apropiate Departamentului de Stat al S.U.A.

Avansare

Printr-un decret-lege publicat în Buletinul oficial grec, noul președinte al republicii, general de corp de armată Gyzikis, devine general de armată, iar comandantul-șef al forțelor armate Bonanos devine, de asemenea, general de armată.

Autografe... A apărut o culegere de scrisori adresate cancelarului Willy Brandt de către copii

Agatha Christie și soțul său, Sir Max Mallowan, au participat, la Hotel Savoy din Londra, la dejunul prilejuit de cea de-a 21-a aniversare a premierei piesei de teatru adaptată după romanul său „Cursa de șoareci". Este piesa cu cea mai lungă existență de scenă din teatrul englez

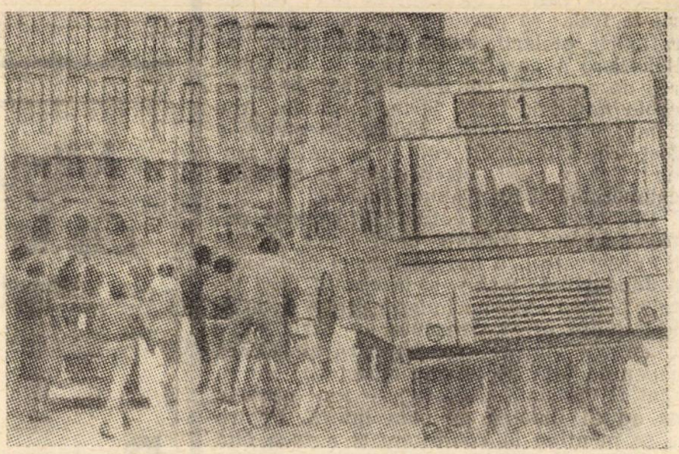

Duminica, la Bruxelles nu se circulă pe patru roți. Cu umor, o carcasă de automobil poate circula, însă, pe picioare. Nimic nu valorează cît energia umană...

Normalizare

Poporul nostru, ca și popoarele celorlalte țări socialiste, continuă să nutrească față de poporul albanez sentimente sincere, pe care nu le-au putut slăbi nici măcar anii de izolare, scrie ziarul „Rude Pravo". Guvernul cehoslovac este sincer interesat în normalizarea relațiilor cu Albania în spiritul principiilor egalității în drepturi, neamestecului și avantajului reciproc, pe baza internaționalismului proletar. Cehoslovacia a declarat, în repetate rînduri, că este dispusă să revină la relațiile de colaborare cehoslovaco-albaneze care au existat în trecut și au fost verificate de practică.

Fond

Statele Unite vor contribui cu suma de 23,2 milioane dolari la fondul de ajutorare a refugiaților palestinieni în anul 1974, sub rezerva ca această sumă să nu reprezinte mai mult de 70 la sută din totalul contribuțiilor Oficiului pentru ajutorul refugiaților al O.N.U. Printre alte țări care și-au anunțat contribuția la acest fond se află R.F. Germania cu 2 milioane mărci vest-germane, Canada cu 2 050 000 dolari, Japonia cu 5 milioane dolari.

Corespondent

În seara de 26 noiembrie a fost arestat la Santiago corespondentul agenției Taniug în Chile, Momcilo Pudar, anunță agenția cu același nume. Autoritățile militare din Chile au comunicat că arestarea are drept cauză „publicarea unor articole antichiliene". Pudar a fost supus imediat interogatoriului. Secretariatul iugoslav pentru afacerile externe a adresat un protest energic autorităților chiliene cerînd punerea sa imediată în libertate. Agenția „France Presse" a anunțat că, ulterior, Pudar a fost eliberat.

Retractare

Comitetul Național al P.C. din Australia, anunță agenția Taniug, a dat publicității o hotărîre în care retractează necondiționat și fără rezerve atacurile și calomniile proferate împotriva președintelui Tito și a altor conducători iugoslavi în 1948 și în anii următori. Hotărîrea exprimă regretul în legătură cu situația din trecut și salută legăturile calde, de prietenie, care există între U.C.I. și P.C. din Australia. Hotărîrea a fost publicată în organul partidului, „Tribune".

Golda Meir și alte personalități israeliene au luat parte la înmormîntarea fostului premier Ben Gurion, care a decedat la 1 decembrie, în vîrstă de 87 de ani

Cunoscutul actor Danny Kaye (dreapta), aflat într-un recent turneu european prilejuit de gala U.N.I.C.E.F., a fost primit de tînărul rege al Suediei, Carl XVI Gustav

Scriitoarea Anna Seghers a fost realeasă președintă a Uniunii scriitorilor din R.D.G.

Spectacol de gală pentru strîngerea fondurilor necesare restaurării Palatului Versailles. În program: cunoscuta actriță Liza Minelli

Concert

Un cor de trei mii de copii a cîntat, la Royal Festival Hall din Londra, sub bagheta primului ministru britanic Edward Heath, cu ocazia celei de-a 50-a aniversări a „Concertelor copiilor". Premierul Heath a sosit cu trei ore înainte la marea sală de pe malul drept al Tamisei, pentru a-și repeta rolul său de șef de orchestră. Cînd regina Elisabeta și regina-mamă au luat loc în loja regală, tot programul era pus la punct.

Tratative

Au început la Berlin tratative asupra relațiilor culturale între însărcinații guvernelor din R. D. Germană și R. F. Germania. Delegația R. D. Germane este condusă de Kurt Nier, ministru de externe adjunct, iar cea a R. F. Germania de Gunter Gaus, secretar de stat la Cancelariatul federal. Cei doi au preluat sarcinile reprezentanților de pînă acum ai celor două state germane, Michael Kohl și Egon Bahr.

Scrisoare

George Marchais a adresat președintelui Pompidou o scrisoare în care afirmă că P. C. Francez este gata să participe la o adevărată construcție vest-europeană făcută „în interesul muncitorilor, pe baza unei acțiuni împotriva monopolurilor și în cadrul respectului absolut al independenței noastre naționale". Marchais subliniază că, „în viitorul imediat, aceasta înseamnă, în speță, că este necesar să se coordoneze reglementările naționale ale mișcărilor de capital și schimburi, să se controleze și să se limiteze investițiile americane și să se asigure fiecărei țări preluarea controlului filialelor și societăților multinaționale ale căror principale componente sînt cele americane". Georges Marchais a declarat, de asemenea, că partidul său este partizanul „unei cooperări politice în cadrul Comunității Economice Europene și, dincolo de aceasta, în scopul de a contribui la securitatea colectivă pe continentul nostru, la dizolvarea blocurilor, la destinderea internațională, la dezarmare".

Jurămînt

Arhiepiscopul Hieronymos, primatul Greciei, a protestat pe lîngă Sfîntul Sinod împotriva faptului că arhiepiscopul Seraphim, mitropolitul Ioaninei, a primit fără autorizația sa jurămîntul noului guvern grec. În absența mitropolitului Seraphim, Sfîntul Sinod nu a putut lua nici o hotărîre în legătură cu acest protest.

Raliu

Ca urmare a interdicțiilor anunțate de premierul francez Pierre Messmer, privind concursurile sportive automobilistice, comitetul director al Automobil-clubului din Monaco a dat următorul comunicat: „Organizatorii celui de al 43-lea raliu de la Monte Carlo au luat notă de declarația șefului guvernului francez. Cu tot stadiul avansat al pregătirilor care au necesitat numeroase cheltuieli, Automobil-clubul din Monaco nu poate decît să se supună acestei măsuri de interes general. Ca urmare, cel de-al 43-lea raliu de la Monte Carlo nu se va desfășura în 1974".

Amnistie

Guvernul din Bangladesh a decretat o amnistie pentru toate persoanele acuzate că au colaborat cu Pakistanul în timpul războiului din 1971. Excepție fac de la amnistie cei acuzați de ucidere, viol și incendiere. Ministrul de interne a dezvăluit că fostul guvernator al Pakistanului de est, Malik, și toți membrii cabinetului acestuia vor fi eliberați.

Avioane

Kuweitul a încheiat un acord secret cu Franța în vederea achiziționării a 36 de avioane de luptă de tip „Mirage-5", a anunțat ziarul „Al Rai Al Aam". Avioanele vor fi livrate la mijlocul anului 1974. Kuweitul, se adaugă, a negociat, de asemenea, cumpărarea unui număr de elicoptere franceze echipate cu rachete aer-aer și aer-sol.

John-John, alias John Fitzgerald Kennedy-jr., a crescut. Acum cîteva zile a împlinit 13 ani

La Dallas, acum zece ani (VI)

Minutele din Dealy Plaza

Mircea Grigorescu

În momentul cînd automobilul prezidențial a intrat pe aleea centrală din Dealy Plaza — de la marginea orașului texan Dallas — un școlar de 10—12 ani, Amos Euins, a ridicat ochii către clădirea ocupată de „Texas School Book Depository" și a strigat : „Cineva trage cu puș-ca de acolo de sus !"... În ju-rul lui se aflau vreo 20 de per-soane. Alertate de strigătul bă-iatului, au privit ferestrele Bi-bliotecii și au văzut, într-adevăr, un nouraș de fum alb, apoi în-că unul, dar zgomotul surd al împușcăturilor s-a pierdut în a-plauzele ce-l salutau pe John și pe Jackie Kennedy.

S-au scurs 30-40 de secunde înainte ca cineva să-și dea sea-ma de cele întîmplate. În in-tervalul acela, pe scena vie a crimei s-au produs o serie de mișcări, a căror desfășurare a dat mult de lucru agenților F.B.I. și detectivilor însărcinați cu ancheta. Cele 25 000 de i-magini ale „minutelor din Dealy Plaza" — filme, fotografii, ima-gini TV — au fost, absolut toate, examinate cu lupa, copiate pe zeci de mii de metri pătrați de hîrtie sensibilă, expuse prin proiecții speciale pentru a nu fi pierdut nici un detaliu.

Și tocmai un astfel de „de-taliu" a dat mult de gîndit an-chetatorilor. Pe una din cele 486 de imagini luate de un amator, Abraham Zapruder, proprietarul unui atelier de că-măși bărbătești, se vede, clar, un personaj cu o umbrelă de ploaie. După cum se știe, ziua era cît se poate de însorită, nici un nor nu se ridicase de sub orizont... Totuși, la cîțiva metri în fața automobilului pre-zidențial, într-un punct vizibil din toate unghiurile pieței și, de-sigur, de la toate ferestrele clă-dirilor înconjurătoare, un ne-cunoscut deschide, fără nici un motiv logic, o umbrelă...

„Comitetul pentru cercetarea atentatelor împotriva lui John Fitzgerald Kennedy, Martin Luther King și Robert Kennedy", instituit, din inițiativă partic-ulară, în 1968, a însărcinat pe directorul unei firme de investi-gații, Richard Sprague, să reexa-mineze documentele crimei de la Dallas. Sprague a fost intri-gat de „omul cu umbrelă". A comparat toate imaginile de la locul atentatului și a ajuns la concluzia că personajul acela ar fi putut fi „dirijorul" comp-lotului, omul care, știind, exact, pe unde va trece cortegiul prezi-dențial, a putut organiza, din timp, „tirul ucigaș" și a dat sem-nalul.

Richard Sprague susține că a-supra lui John Kennedy s-au tras cel puțin șase focuri de armă și nu de către un singur trăgător, ci de trei. Aceștia se aflau ambuscați în piață, în colțurile unui triunghi de tir, în așa fel încît să nu poată fi ratat atenta-tul.

„Strategul" acestei crime, în-delung regizate, a deschis umbrela exact în clipa în care automobilul s-a angajat pe aleea centrală. În secunda urmă-toare s-a declanșat primul foc de armă, probabil acela al cărui nouraș de fum a fost văzut de școlarul din scuar.

Pe filmul lui Zapruder, cadrul nr. 189 înregistrează clipa în care John Kennedy a fost lovit de primul glonte, în partea stîngă a gîtului. Calcularea traiectoriei, făcută de comput-ere, arată că asasinul se afla în pergola care domină, cu pu-țin, strada, în partea de unde s-a tras.

Al doilea (sau al treilea) glonte a putut veni de la una din ferestrele Bibliotecii (de la etajul al doilea, al patrulea sau al șaselea). Numai una din ferestre era ocupată de Oswald și nu se poate ști, cu destulă precizie, care anume. Oswald a negat, în tot timpul celor 24 de ore cît a supraviețuit arestării, că el ar fi fost asasinul. În orice caz, de la ferestrele Bibliotecii nu s-au tras decît trei sau cel mult patru focuri. Două gloanțe au lovit pe John Kennedy, un glonț l-a rănit pe guvernatorul John Connally, al patrulea a în-trat în asfaltul străzii, la distanță de 150 de metri de locul unde se afla automobilul prezidențial în momentul tirului.

Anchetatorii de la F.B.I. n-au fost niciodată de acord asupra numărului de gloanțe. Richard Sprague constată că unele de-clarații ale agenților arată că s-ar fi auzit numai trei focuri de armă. Martorii recrutați dintre persoanele aflate pe stradă spo-resc confuzia : din zece bărbați — a căror situație socială îi eli-mină din lista suspecților — trei n-au auzit nimic (zgomotul din scuar era foarte puternic, aplau-ze, urale etc.) ; doi au crezut că se trag artificii sau se aud ex-plozii de eșapament ; cinci mar-tori au auzit, cu precizie, zgomo-tul focurilor de armă (erau ve-terani din război și buni vînători) dar n-au fost de acord asupra numărului de cartușe trase (un martor a auzit două focuri, alți trei au descifrat 3-4 focuri, unu ar fi auzit cel puțin 6-7, dacă nu chiar vreo 8, cu adaosul că, după auzul lui, s-ar fi tras cu o mitralieră portabilă).

Puține arii au fost mai minu-țios cercetate decît pămîntul și asfaltul din Dealy Plaza, pentru a se descoperi orice urmă posi-bilă de pași, orice urmă de gloanțe, orice dulie de cartuș tras. N-a fost găsită nici o do-vadă concludentă privitoare la atentat. Certificatul de deces al președintelui Kennedy, întocmit de medicul chirurg care l-a ope-rat încercînd să-i salveze ultima picătură de viață, arată că rănile au fost produse de patru gloan-țe, dintre care două au produs răni mortale, unul o rană nu prea gravă, ultimul o rană superficială. Dar, spre stupefac-ția anchetatorilor, chirurgul-asis-tent a declarat ziariștilor că el n-a identificat decît trei răni. De altfel, țesutul cerebral era atît de profund și de grav ava-riat încît confuziile, erorile, deve-neau, cu ușurință, posibile.

Ciudat, aproape de neînțeles, apare faptul că n-au fost găsite decît două din gloanțele care l-au omorît pe Kennedy. Chi-rurgii „cred" că un glonț, al treilea, pe care ei l-ar fi avut în mîini, s-a pierdut, „a dispă-rut" în sala de operație. Alt glonț a fost găsit în automobi-lul prezidențial, dar s-a afirmat că este acela care l-a rănit la umăr pe guvernatorul Connally.

Tot în automobil a mai fost descoperit, a doua zi după aten-tat, un fragment de glonț, des-pre care s-a spus că s-ar fi rupt dintr-un proiectil venit din fața victimei. Impactul s-a produs către partea dreaptă a frunții. Nu s-a putut stabili dacă a fost un glonț de tip „dum-dum", adică exploziv. Dar fapt este că fragmentul metalic găsit în auto-mobil n-ar avea altă explicație plauzibilă. Interpretarea aceasta ar coincide și cu o declarație a chirurgului-șef, care a avut im-presia că partea frontală a lobu-lui drept al creierului „explo-dase" („his brains are blown out").

Să revenim la interesantul film al lui Zapruder — despre care un ziar american a scris că „este povestirea ilustrată, fără voie, a celei mai misterioase crime din istorie..." Pe cadrul cu numărul 202, în care Zapruder, dorind să aibă o vedere mai largă a corte-giului, a cuprins aproape în-tregul decor al scuarului, se vede, clar, personajul care deschide (sau închide) inutila lui umbrelă neagră, de ploaie — obiect pe care nici un bărbat nu l-ar des-chide, în mod normal, pentru a se apăra de razele soarelui.

În cadrele „Z" 226, 238, 255, luate în interval de 3-4 secun-de, experții au reușit să descifreze momentele principale ale crimei, impactul celui de al doilea glonț, clipa în care Jackie tresare surprinsă de clătinarea incoerentă a capului și corpului soțului ei — și, întinzînd brațul pentru a-l sprijini — percepe pri-ma noțiune a catastrofei : mă-nușa ei albă este înroșită de un jet abundent de sînge...

Cadrele următoare par a do-vedi că agenții din garda auto-mobilului prezidențial au început a înțelege, și ei, că se întîmplă ceva extraordinar. Unul dintre agenții C.I.A., aflat în automobi-lul din spatele Cadilacului prezi-dențial, a auzit zgomotul împuș-căturii și privește, cum s-ar pu-tea crede după poziția lui, exact către ferestrele Bibliotecii. Lîngă automobilul în care se afla Kennedy, un motociclist are pri-virile îndreptate către președinte și lasă impresia că ar vrea să facă un gest cu brațul...

În fine, în cadrele „Z" nr. 312 și 313, filmul atinge punctul cul-minant : J. F. Kennedy este lovit în frunte, încearcă un ultim și impresionant gest de apărare, duce mîna dreaptă la cap, în timp ce Jackie, venită aproape în fața lui, îl privește, siderată, înțelege întreaga nenorocire...

Clipele următoare, fotografiate de un număr mare de amatori și de un fotoreporter, James Alt-gens, de la agenția „Associated Press", ne arată continuarea tra-gediei. Jackie Kennedy, înnebuni-tă de groază, are o reacție psiho-logică firească, încearcă să ob-țină ajutor, tîrîndu-se pe caro-seria automobilului, către mașina cu agenți care venea după vehi-culul stropit de sînge. Din ca-

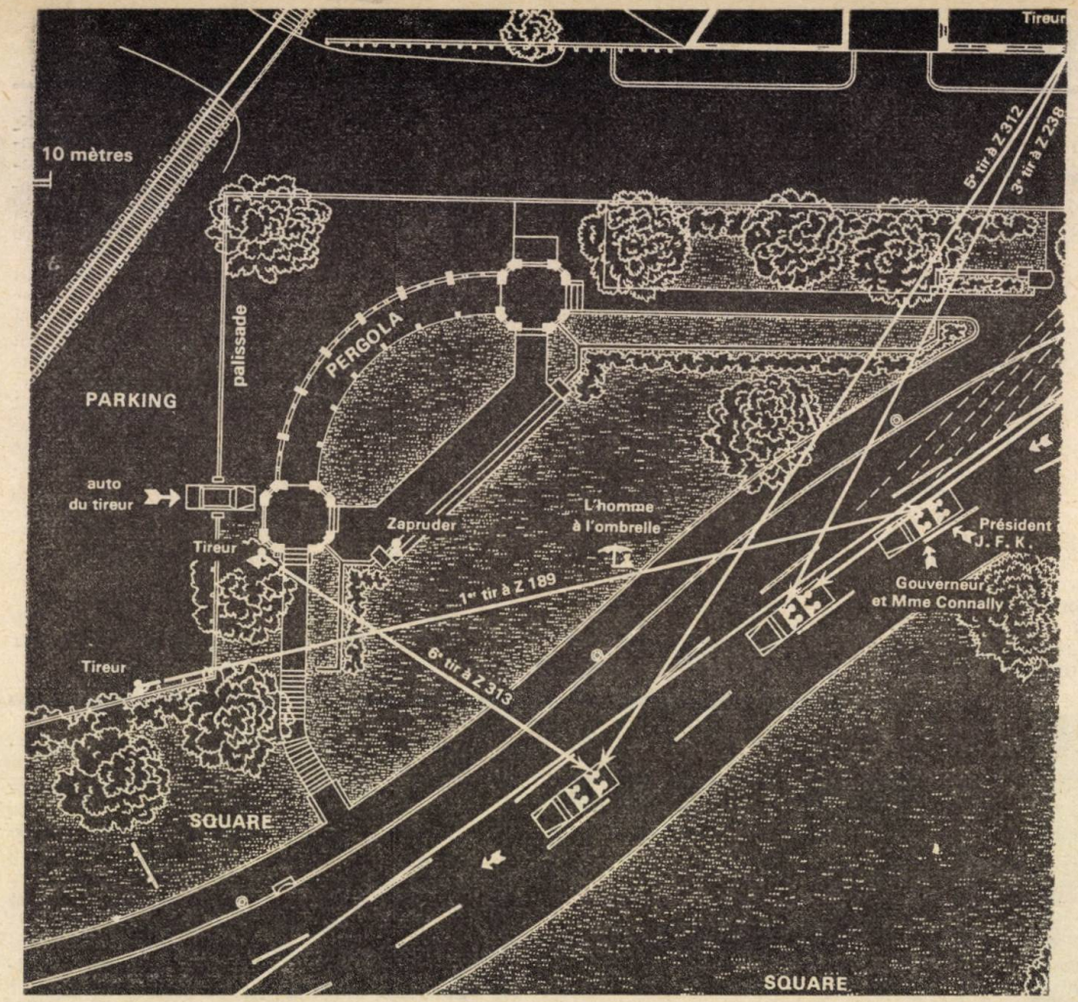

Schița drumului parcurs de automobilul prezidențial. Se observă traiectoriile gloanțelor ; (este indicat și misteriosul om cu umbrela din filmul lui Zapruder)

drele fotografice a dispărut, surprinzător, motociclistul care cu puține clipe înainte îl privea, atent, pe Kennedy. De reținut este faptul că acest motociclist, martor atît de apropiat al dramei, a dispărut, pentru totdeauna, din clipa atentatului. Nimeni, nici din poliția locală, nici din echipa de agenți C.I.A. sau din echipa specială F.B.I. nu l-a putut recunoaște, el a rămas neidentificat, cu toate că a format obiectul unei cercetări speciale. Se admite, însă, că detaliul acesta ar fi lipsit de însemnătate. Motociclistul putea fi oricare dintre cei 12 care escortau automobilele din cortegiu. Toți au declarat că n-au auzit zgomotul impușcăturilor, pe care, de altfel, le-ar fi putut confunda cu exploziile, surde, ale eșapamentelor.

Pe filmul fotoreporterului de la „Associated Press" apare încă un personaj ciudat — a cărui urmă nu s-a mai găsit : un bărbat suit pe scara exterioară a Bibliotecii texane. Într-un cadru el este nemișcat, privește în direcția cortegiului ; în cadrul următor, la o fracțiune de secundă, personajul pare a fi cuprins de panică, încalecă balustrada de fier a scării exterioare, haina îi flutură în vînt, ca și cum omul ar vrea să sară de la înălțimea primului etaj pe gazonul din scuar. Și, aproape sigur, așa s-a întîmplat. Personajul acesta a dispărut, și el n-a mai putut fi identificat, și toate apelurile făcute de poliția din Dallas prin ziarele locale, pentru a-l îndemna să se prezinte, au rămas fără ecou.

Tot fără de ecou au rămas și cercetările privitoare la „omul cu umbrela". Nici el nu mai poate fi găsit pe fotografiile imediat următoare atentatului. A dispărut fără urme, n-a putut fi identificat.

Din aceste cauze — și din multe alte motive mai puțin precise — „Comitetul pentru anchetarea asasinatelor politice" și detectivul particular Richard Sprague, ajutat de computere, au ajuns la concluzia că la Dallas, în momentul uciderii lui John Fitzgerald Kennedy n-a putut opera un singur asasin, ci o echipă de „Killers", executanții unui complot — ucigași cu experiență și antrenament, pregătiți mai de mult, în umbră, și conduși, direct, de la fața locului, în ziua crimei. Lee Harvey Oswald n-ar fi putut — el singur — să tragă, în același moment, din mai multe locuri și unghiuri ale scuarului.

Misterioasa ipoteză a „complotului" a fost reluată și de alți „anchetatori", în lungul deceniului ce ne desparte de ziua atentatului. La 5-6 ani după 22 noiembrie 1963 un reporter, reluînd dosarele poliției din Dallas pentru a le compara cu dosarele Comisiei Earl Warren, a constatat că apare o stranie contradicție cu privire la „arma crimei".

În ziua atentatului, inspectorul de poliție Seymour Weitzman care, din proprie inițiativă, a urcat scările Bibliotecii comunale și, la etajul al șaselea, a găsit, rezemată de una din ferestrele dinspre stradă, o armă nouă, de bună calitate, a declarat — și a consemnat în procesul-verbal de anchetă — că „arma crimei a fost de tip Mauser".

În actul medical întocmit după autopsie și după examinarea de către experții în balistică a gloanțelor care l-au ucis pe John Kennedy, scrie că „s-a tras cu o armă Mannlicher-Carcano" — ceea ce ne duce foarte departe de așa-zisul „Mauser" al polițistului Seymour. În colecția poliției din Dallas — care a și deschis un „muzeu al atentatului politic din 1963" — se află, sigilată și păstrată într-o cutie de material plastic transparent, „pușca lui Oswald" : arma Mannlicher-Carcano. Este greu de explicat eroarea lui Seymour Weitzman, un polițist plin de experiență și chiar specializat în tehnica armelor de foc și a balisticii. Cum, însă, nu e vorba numai de un singur semn de întrebare — acesta privitor la „arma crimei" a rămas și el cu... două răspunsuri contradictorii.

Era posibil un complot ? — avea vreun sens politic, polarizat o tendință extremistă, violentă împotriva lui John Kennedy personal sau împotriva politicii preconizate de el ?

Colaboratori foarte apropiați ai lui J.F.K., de pildă Pierre Salinger, fostul „purtător de cuvînt pentru presă" al Casei Albe, numit de John Kennedy, nu crede în existența unui complot, deoarece „nu s-a făcut niciodată dovada că el ar fi existat". Dar, în paginile revistei pariziene „L'Express" (al cărei corespondent este acum) și în coloanele marelui ziar american „Herald Tribune", Pierre Salinger admite, într-un articol recent, că doctrina politică a lui John Kennedy și, în special, suma de idei formulate de tînărul președinte sub titlul elocvent de „New Frontier" i-a adus multe, foarte multe adversități în rîndurile reacțiunii americane. În plus, John Fitzgerald Kennedy făcea parte din Clanul de la Hyannisport un „clan de irlandezi catolici" — cum scria, în 1963, un ziar obscur din Dallas — „ceea ce însemna o sfidare pentru americanii puritani din sudul țării".

Lee Oswald a negat, în tot timpul celor 24 de ore cît a supraviețuit arestării, că ar fi fost asasinul

(Va urma)

Le Monde
PARIS

ETAPĂ NOUĂ LA BELFAST

SECRETARUL de stat britanic pentru Irlanda de Nord, William Whitelaw, s-a bucurat la 22 noiembrie de o primire triumfală în Camera Comunelor, atunci cînd a anunţat că, pentru prima oară după secole de antagonism, protestanţii şi catolicii moderaţi din Ulster au ajuns la un acord cu privire la împărţirea puterii la Belfast. Acest succes, care a părut multă vreme îndoielnic, şi care rămîne de altfel precar, i-a adus aclamaţiile conservatorilor şi felicitările opoziţiei laburiste.

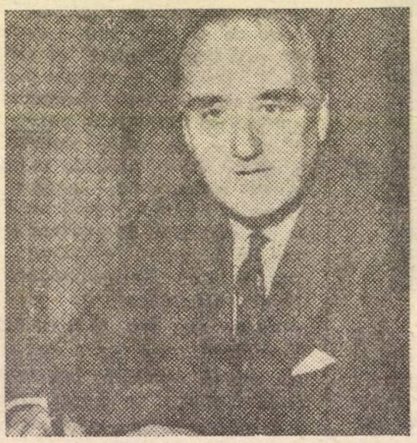

William Whitelaw a fost numit, în urmă cu un an şi jumătate, secretar de stat pentru Irlanda de Nord, datorită recunoscutelor sale calităţi de negociator. După recenta reuşită, guvernul britanic i-a încredinţat altă misiune. Succesorul său: Francis Pym, şeful grupului parlamentar conservator

La Londra, la Belfast sau la Dublin, nimeni nu subestimează dificultăţile care se menţin în Irlanda de Nord. Whitelaw însuşi şi-a avertizat colegii împotriva iluziei că ar fi apărut „zori noi". Dar formarea executivului noii Adunări provinciale, aleasă în iunie a.c., constituie, totuşi, o etapă istorică în reglementarea „problemei Irlandei".

De la împărţirea insulei în două, în urma tratatului semnat între Londra şi Dublin în 1921, Irlanda de Nord, parte integrantă a Regatului Unit, era supusă hegemoniei protestanţilor. Majoritatea lor era asigurată prin preponderenţa lor numerică (doi locuitori protestanţi pentru un catolic) dar şi printr-un sistem de scrutin censitar care lega dreptul de vot de dreptul de proprietate; minoritatea catolică nu avea nici un mijloc de a-şi face auzit glasul în mod legal. Hotărîrea Londrei din mai 1973 de a aplica Irlandei de Nord reprezentarea proporţională în baza principiului „un om, un vot" a fost, în această privinţă, o etapă hotărîtoare pe calea unei revizuiri a statutului provinciei.

În ciuda ameninţărilor activiştilor catolici şi protestanţi, noua Adunare provincială a fost aleasă în iunie a.c. de către 72 la sută din alegători, care îşi manifestau astfel dorinţa de a lua în mînă destinul provinciei.

Prima şedinţă plenară a noii Adunări se desfăşurase la 31 iulie într-un tumult de nedescris provocat de extremiştii protestanţi, hotărîţi să saboteze noul Stormont. De atunci, sprijinindu-se pe elementele moderate, Whitelaw a obţinut, treptat, adeziunea la noua politică a Londrei a reprezentanţilor principalelor trei partide: unioniştii (protestanţi moderaţi), laburiştii social-democraţi din S.D.L.P. (catolici) şi Partidul alianţei, puţin numeros dar interconfesional.

După peste trei luni de tratative dificile, jalonate de ameninţări spectaculoase de ruptură, secretarul de stat pentru Irlanda de Nord a reuşit să anunţe în Camera Comunelor că Partidul unionist va dispune de şase locuri, S.D.L.P., de patru, iar Partidul alianţei de unul. Brian Faulkner, şeful Partidului unionist şi prim-ministru al vechiului Stormont, este desemnat drept şeful noului executiv. Unioniştii obţin portofoliile finanţelor, mediului înconjurător, învăţămîntului, agriculturii şi informaţiilor. S.D.L.P. primeşte portofoliile comerţului, locuinţelor, sănătăţii şi securităţii sociale. Liderul acestui partid, Gerry Fitt, devine şeful adjunct al executivului, simbolizînd astfel, alături de Faulkner, această „împărţire a puterii", cheia noului statut al provinciei.

Noul guvern al Ulsterului va fi instalat abia la începutul anului viitor. Pînă atunci, este necesar să fie reglementate două probleme importante: statutul poliţiei locale, al cărei nou şef este catolic, şi constituirea Consiliului Irlandei, primul organism paritar întrunind reprezentanţi ai nordului şi sudului insulei. De funcţionarea Consiliului Irlandei şi de relaţiile dintre Belfast, Londra şi Dublin va depinde, în ultimă instanţă, viitorul Irlandei de Nord şi al legăturilor ei cu Regatul Unit.

КРАСНАЯ ЗВЕЗДА
MOSCOVA

„TERMITELE ECONOMIEI"

PENTRU neiniţiaţi, totul apare extrem de neinteligibil şi chiar misterios. Conducerea uneia din firmele franceze de automobile a hotărît subit să cumpere şi să distrugă toate construcţiile din jurul clădirii unde se află biroul său de proiectări. Pe acoperiş au fost amplasate nişte instalaţii ciudate, automate, care, la semnale invizibile, coboară la ferestre perdele etanşe. Astfel, firma respectivă încearcă să-şi protejeze secretele sale tehnologice şi de construcţie împotriva faimoşilor „vînători" aflaţi în slujba concurenţei.

Pentru a exclude posibilitatea urmăririi cu ajutorul unor puternice instalaţii optice a celor care se află la mese şi la planşele de desen, au fost distruse posibilele posturi de observaţie — casele din vecini. Iar instalaţiile ciudate care îşi trimit semnalele perdelelor de la ferestre sînt destinate protejării secretelor firmei de „privirile" din aer. Ele sînt acţionate de zgomotul unui avion sau elicopter care survolează prin apropiere.

Concurenţa cruntă dintre firme, corporaţii şi carteluri, lupta pentru pieţe de desfacere, pentru dobîndirea de supraveniturî în care să nu investească prea mult au provocat numeroase scandaluri. Dar, cele mai senzaţionale evenimente din junglele afacerilor sînt legate de activitatea agenţilor spionajului industrial. Acţiunile acestora au luat proporţii considerabile, o dată cu apariţia instalaţiilor radio-electronice miniaturale şi a altor cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii moderne.

„Pereţii au urechi", spune un dicton. Acum au urechi nu numai pereţii, dar şi ferestrele, chiar şi cele cu storurile lăsate. Studiind compoziţia sticlei, o firmă occidentală a construit o „ureche laser", care permite ascultarea la cîteva sute de metri a vibraţiilor sticlei de la fereastră şi ascultarea, în acest mod, a convorbirii, chiar dacă în cameră se află materiale fonoabsorbante şi chiar dacă au fost îndepărtate toate aparatele electrice şi electronice. Principiul de funcţionare al „urechii laser" este simplu. Camera poate fi considerată drept o cutie cu membrane flexibile cu pereţii de sticlă. Din cauza convorbirii, volumul acustic din „cutie" se schimbă continuu şi peretele — geamul — se curbează în acelaşi mod. Această curbare, deşi infimă, este totuşi prinsă de raza laser care reflectă de la geam.

Vînătorul de secrete industriale are posibilitatea să le afle şi într-un alt mod. Cu ajutorul unei puşti speciale cu amortizor şi lunetă, el trage în tocul ferestrei. Glonţul pătrunde în lemn, iar urma lui este aproape invizibilă. Dar glonţul nu este un simplu glonţ. În interiorul său se află un microfon ultrasensibil şi un emiţător radiominiatural.

„Tehnica" spionajului modern...

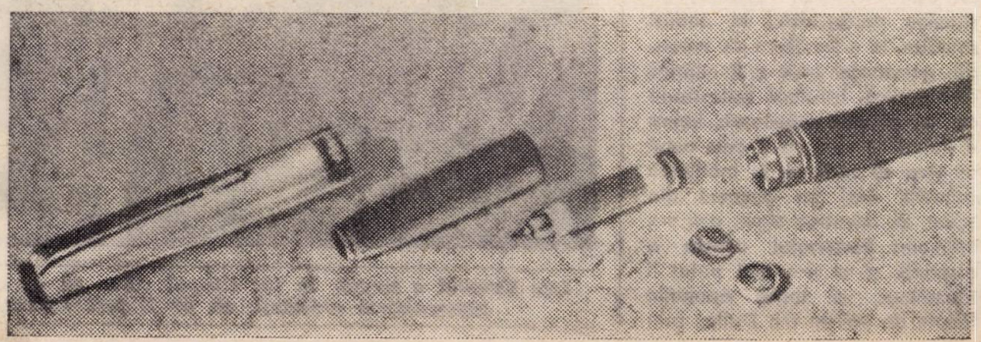

Recent, presa americană informa despre faptul că în orașul Aberdele (statul Maryland), într-unul din laboratoarele de cercetări științifice s-au încheiat lucrările la un aparat „care permite să se vadă prin pereți".

Viața economică contemporană utilizează cele mai rapide mașini electronice de calcul. În interiorul mașinilor de calcul „sînt instalate" (în formă codificată) mărturii care interesează deosebit de mult firmele care le construiesc. Informațiile presei occidentale atestă apariția unor metode perfecționate de spionaj industrial legate și de această particularitate a etapei actuale a revoluției tehnico-științifice. Astfel, poliția americană a arestat, recent, la San Francisco pe un expert în instalații pentru furtul sistematic de informații din interiorul memoriei mașinii electronice de calcul a unei firme din Oakland. Clienții acestei firme pot primi, contra plată, informații de la mașina electronică de calcul la un număr de telefon secret. Specialistul, fracționînd acest număr și folosindu-se de prefixul imprimat la telefonul său, a reușit să primească informații evaluate la zeci de mii de dolari. El a fost prins de poliție cînd mașina „a declarat" că este folosită în mod ilegal.

Acest caz de folosire a unui „speraclu" electronic nu este unicul. Mai mult, după cum reiese din informațiile de presă, agenții spionajului industrial se străduiesc în prezent să obțină programele computerelor care lucrează la comenzile diverselor companii. De obicei, un asemenea program reprezintă rezultatul muncii de mai multe luni a unui mare personal științific. Astfel, furtul de cartele perforate sau benzi magnetice poate conține informații prețioase pentru specialiști și se descifrează foarte ușor. După cum informează ziarul „Sunday Times", de exemplu, datorită acestor informații se pot reproduce nu numai ce este scris în memoria mașinii electronice, dar și scheme deosebit de complicate de prognoze și analize economice. Costul unei asemenea informații este egal cu cel al muncii unui inginer de înaltă calificare timp de 300 de ani.

Spionajul industrial a atins în prezent asemenea dimensiuni încît chiar puternica companie „General Motors" investește în păstrarea secretelor sale sume enorme. După mărturiile ziarului „Le Monde", ele sînt echivalente cu bugetul tuturor serviciilor secrete franceze.

Evident, se întreprind și încercări de luptă cu „termitele economiei", cum sînt numiți în Occident spionii industriali. Au fost create cîteva agenții de stat și particulare pentru securitate și contraspionaj industrial. În America o astfel de agenție cîștigă din aceasta 20 milioane dolari anual, avînd 32 de filiale în S.U.A. și 12 în America Latină. În cadrul ei lucrează 3 500 de detectivi. 3 000 mari firme americane sînt clientele ei permanente. Asemenea servicii există și în Anglia și Franța.

În prezent, pe piața internațională se înregistrează o mare cerere de mărfuri ale firmelor care livrează aparate menite să le apere de spionajul electronic. Cererile în acest domeniu sporesc de la an la an. Cu ajutorul unor asemenea instalații, într-una din marile companii de automobile din Detroit s-au descoperit, de exemplu, nouă camere de televiziune miniaturale instalate la ventilatoarele din clădirea biroului de proiectări.

Totuși, se poate spune că nu au fost descoperite încă toate instalațiile de spionaj în masă.

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

„NOUA FORȚĂ" DIN VENEZUELA

Gonzales Urdaneta
secretar general al Mișcării Electorale a Poporului

DUPĂ cum se știe, Venezuela are 11 milioane de locuitori și o suprafață de 912 000 km. p. Ea este unul din principalii producători și exportatori de petrol de pe piața mondială. Este o țară foarte bogată și, în același timp, foarte săracă. Ea prezintă o excepțională importanță strategică. În lupta sa istorică pentru independență, eliberare, dreptate, libertate și o adevărată democrație, Venezuela prezintă caracteristici deosebite.

La 9 decembrie vor avea loc alegeri generale. Noi, toți cei de stînga, vom participa la alegeri, considerîndu-le drept o modalitate constituțională și o cale de cucerire a puterii.

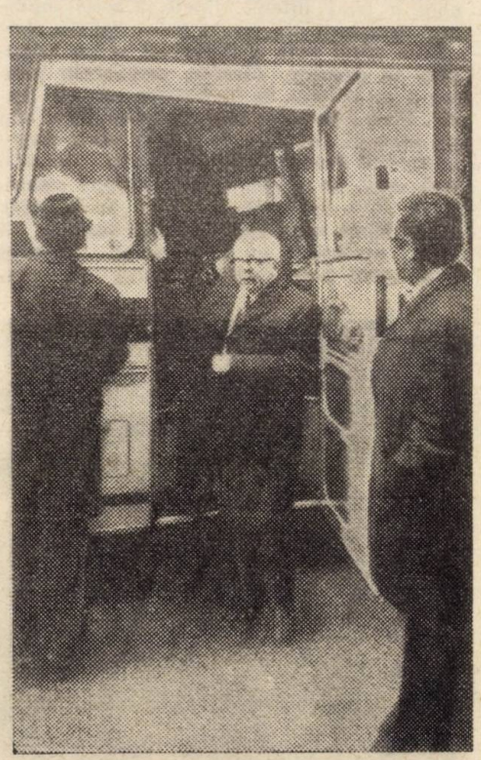

Președintele R.F.G., Gustav Heinemann, în vizită la Luxemburg; a folosit un simplu microbuz pentru a economisi benzina...

După procesul îndelungat de conflicte interne și de erori, stînga continuă să fie destul de divizată și slăbită. Mai există încă mici grupuri care propagă neparticiparea la alegeri sau lupta armată. Și unii și alții au fost invitați să se unească într-o luptă comună și să ia parte la alegeri. Din păcate, stînga, care participă la bătălia electorală, nu a acceptat în întregime asemenea apeluri și nu a înțeles încă necesitatea istorică de a se uni în vederea înfrîngerii dreptei puternice. Există grupări politice care doresc mai mult să-și asigure interesele și avantajele parțiale decît să se alăture unei lupte politice juste și deschise.

În acest cadru al actualității din Venezuela apare o nouă forță — frontul național popular — marcînd cea mai serioasă încercare de unificare a stîngii venezuelane din istoria existenței sale.

„Noua Forță" din Venezuela constituie o alianță politică și electorală cu caracter permanent, complet și larg, reunind partide politice și grupări independente de stînga, forțe revoluționare și progresiste cu un program electoral comun, un singur candidat la funcția de președinte și o linie politică unitară la toate nivelurile activității sale, fiecare din organizațiile și grupările ce alcătuiesc această alianță menținîndu-și structura organizatorică specifică și autonomia funcțională în vederea înfăptuirii obiectivelor proprii, dar toate încadrate în obiectivele superioare ale unității populare din Venezuela.

Partidele politice membre ale acestei alianțe sînt: Mișcarea Electorală a Poporului, Partidului Comunist din Venezuela, Uniunea Populară de Stînga (partid politic nou, în curs de constituire), Mișcarea Social-Democrată Venezueleană (de asemenea, în curs de constituire și înregistrare). Forțele independente sînt reprezentate de militanți care nu sînt membri ai nici unuia din aceste partide, dar care sînt cu toții adepți ai stîngii, provenind din toate regiunile țării și din cele mai diverse sectoare ale activității sociale (oameni de știință, artiști, scriitori, ziariști, tehnicieni, specialiști, studenți și alți intelectuali, sportivi, muncitori, țărani, proprietari mici și mijlocii, preoți, ofițeri superiori în retragere, bărbați și femei avînd idei și aspirații progresiste).

Frontul național popular își stabilește obiective istorice foarte clare: înfrîngerea imperialismului și a oligarhiei naționale, reprezentate politic în Venezuela prin partidele C.O.P.E.I. și Acțiunea Democratică, realizarea libertății totale a țării și începerea procesului care să conducă la democrația socialistă. În jurul acestor obiective ne-am grupat și pe baza lor ne-am organizat. „Noua Forță", sau așa cum este denumită la noi „Nueva Fuerza", își are o structură stabilită pe întreaga țară, de la cel mai înalt nivel — comisiile de coordonare (naționale, regionale și provinciale) — pînă la comitetele populare (organele principale ale frontului), compuse din cinci pînă la 50 de persoane, majoritatea independente și organizate în întreprinderi și în afara lor, avînd sarcini specifice și menite să soluționeze problemele luptei politice și problemele care apar în ajunul campaniei electorale pentru „Noua Forță".

Programul de guvernare a fost elaborat înaintea alegerii candidatului la funcția de președinte. Deci nu este vorba de un front fără program sau de un program elaborat în funcție de un singur om. Acest program ridică cele mai serioase probleme și conține cele mai radicale și concrete soluții pe care le propune „Noua Forță" în conformitate cu obiectivele istorice ale frontului. Printre soluții menționăm: naționalizarea principalelor sectoare industriale, cum sînt petrolul, fierul, băncile, energia electrică, comerțul exterior, piața produselor agricole, socializarea treptată a serviciilor publice, democratizarea învățămîntului în cea mai completă formă posibilă, politica de angajare a șomerilor și a semișomerilor, politica externă independentă care promovează prietenia cu toate popoarele lumii și relații strînse de prietenie cu popoarele țărilor socialiste, respectarea dreptului popoarelor la pace și coexistență pașnică, respingerea intervenționismului, alegerea celei mai raționale căi de dezvoltare internă în conformitate cu planificarea economică independentă de tip centralizat, o politică specială față de mame, tineri și copii. O atenție deosebită se acordă problemelor legate de nivelul de trai, condițiile de locuit, asistența medicală, concediile de odihnă, salarii, asigurări sociale.

Dr. Jesus Angel Paz Galarraga, senator și medic pediatru, este candidatul frontului la funcția de președinte. Din tinerețe a intrat în luptă socială și politică. Este recunoscut de către toate forțele politice interne și externe ca un bun strateg, un politician capabil, un om corect și cinstit. Este membru și fost secretar general al Mișcării Electorale a Poporului.

„Noua Forță" reprezintă, după cum se vede, un front politico-electoral cu următoarele caracteristici principale: activitate permanentă și program de viitor (indiferent de rezultatul din decembrie, frontul va continua să existe și să-și mențină activitatea); integritate (în momentul actual, principala preocupare a frontului este activitatea electorală, dar ea nu este singura, avînd în vedere că acționează încă de pe acum în Parlament și în celelalte organe reprezentative, în numeroase organizații și instituții), dimensiune, respectiv amploare (atît înainte cît și după alegeri vom căuta să lărgim cît mai mult frontul, în măsura posibilităților, ca o necesitate istorică pentru a învinge dreapta puternică și pentru a guverna în cel mai bun mod posibil, precum și din motive ideologice); relațiile democratice între membri (nu există parteneri mai importanți sau mai puțin importanți, independent de mărimea fiecărei organizații membre a uniunii). Hotărîrile sînt adoptate pe baza unui acord comun și nu pe baza majorității. Relațiile dintre partide și persoanele independente sînt tot mai bune în contextul în care se practică în permanență critica și autocritica, cu intenția fermă de a depăși toate divergențele posibile și de a menține autonomia fiecărui partid, dar în conformitate cu politica și linia generală a unității naționale din Venezuela.

Se propune soluționarea problemei proprietății în țară prin stabilirea a trei forme principale: proprietatea de stat asupra principalelor ramuri de producție în vederea asigurării strategiei dezvoltării independente, proprietatea mixtă (stat + particulari) în ramurile industriale semiimportante și proprietatea privată în ramurile industriale mici și mijlocii, care dețin preponderența în Venezuela, fără a periclita sistemul cooperatist ce se instaurează prin organizarea clasei muncitoare.

Cu această „Nouă Forță" ne organizăm politica noastră comună pe fronturi diferite de luptă și desfășurăm campania electorală în toate zonele țării. În ce privește lupta pentru alegerea președintelui republicii, avem șanse de succes. În orice caz, perspectiva noastră este favorabilă. Frontul nostru poate să învingă în alegerile din decembrie (Venezuela este o țară a tinerilor; poporul nostru este obosit de sistemul bipartit care i-a fost impus). Unitatea națională este în continuă creștere. Dacă nu vom reuși să cîștigăm în aceste alegeri (și aceasta nu se va datora unei reduceri a sprijinului din partea poporului sau lipsei unei linii politice clare), vom progresa în orice caz ca o a doua forță politică sau o a treia forță consolidată și vom ajunge totuși pe o poziție în care viitorul ne va aparține.

L'Espresso

ROMA

ÎN PORTUGALIA, DUPĂ „ALEGERI"

CE SE VA mai întîmpla acum, după ce s-au terminat alegerile, acum cînd, din numărul și așa restrîns de alegători, 60 la sută au votat pentru unicul partid, A.N.P. (Acçao nacional popular)? Farsa odată sfîrșită, e gata să înceapă tragedia. Scriitorul Urbano Tavares Rodriguez, care a trăit intens clipele acestei ambigue campanii electorale, mi-a spus-o clar: „Vom sfîrși prin a fi închiși și ne așteptăm la aceasta. Firește, pretextele pentru a ne arunca în închisoare nu vor lipsi". Mi-a prezentat și un prieten de-al său pe Manuel Serra, care a fost unul dintre apropiații generalului Humberto Delgado (cel care, în 1958, a întruchipat pentru cîtva timp, speranța opoziției portugheze).

„A făcut zece ani de închisoare și a fost maltratat — îmi spune Tavares Rodriguez. I-au aplicat toate torturile, de la bătaie pînă la «statuie» (tortură care constă în a sta în picioare și a fi interogat zile întregi fără să dormi). Este cea mai grea dintre toate". Serra surîde, încuviințează. „E catolic", continuă scriitorul. În mișcarea noastră de opoziție s-au reunit persoane de toate tendințele, de la catolici pînă la comuniști. Ceea ce ne-a legat și continuă să ne lege încă este voința de a face cunoscut poporului adevărul... În ilegalitate, cu o singură lună la dispoziție pentru a face propagandă, boicotați în toate felurile, cu poliția care ne persecută, cu radioul și televiziunea care ne ignoră și cu cea mai mare parte a presei care ne calomniază, făcîndu-ne să trecem drept subversivi... Am luptat și vom lupta pentru ca poporul să afle adevărul. Deocamdată acesta este singurul țel la care putem aspira. Cu toate acestea, acum cîteva zile, într-un discurs la „Algarve", ministrul de interne Rapazote a lăsat, practic, să se înțeleagă că aceste alegeri vor fi ultimele. Cîtva timp înainte de alegeri, am stat de vorbă cu José Manuel Tengarrinha, candidatul opoziției democratice pentru circumscripția Lisabona. Tengarrinha mi-a explicat că la Lisabona vor fi aleși patrusprezece deputați din cei 150 care alcătuiesc Adunarea Națională. „Activitatea noastră este menită, mai întîi de toate, să facă cunoscută lumii actuala stare de lucruri. Și vom reuși, în ciuda intervențiilor brutale ale poliției, bătăilor cu bastoane de cauciuc și arestărilor. Principalul nostru argument este războiul din Africa. Aproape fiecare familie are sau a avut fii sub arme și, natural, morți și răniți: în medie, zece pe zi în ultimii ani. Dar aici este interzis să vorbești despre război, sub amenințarea de a fi acuzat de înaltă trădare și terorism. Am

Într-o închisoare portugheză

reuşit, totuşi, să vorbesc, în ciuda reprezentantului autorităţilor, aflat în permanenţă la reuniunile noastre şi care putea oricînd să ne reducă la tăcere (a şi făcut-o de foarte multe ori). Acum cîteva zile, Academia de Belle Arte ne-a permis să ne folosim de sala ei. Erau prezente trei mii de persoane, atît înăuntru cît şi afară. Am izbutit să-mi duc la bun sfîrşit intervenţia. Şi ştiţi de ce? Eram înconjurat de un grup masiv de muncitori portuari şi şoferi de camioane, adevărat zid viu în faţa poliţiei care încerca, cum s-a mai întîmplat şi altă dată, să mă dea jos de la tribună.

Cum reacţionează publicul cînd i se înfăţişează realităţile din Africa?

„E zguduit", răspunse Tengarrinha. „Dinafară nu puteţi avea idee cît de puţin ştie poporul nostru despre ceea ce se întîmplă. Iar guvernul mizează pe ignoranţa aceasta pentru a susţine războiul colonial, care înseamnă pentru finanţele portugheze circa jumătate din bugetul statului".

În timp ce mă îndrept către strada Alegria, unde trebuie să mă întîlnesc cu Nuno Teotonio Pereira, unul dintre conducătorii Comisiei naţionale de ajutorare a deţinuţilor politici, citesc pe ziduri un manifest deja îngălbenit, semnat de primarul oraşului; în el sînt enumerate condiţiile pe baza cărora cetăţenii se pot înscrie pe listele electorale: venituri, studii, domiciliu. Urmarea: din cele douăzeci şi patru de milioane de locuitori (inclusiv cei de dincolo de mare), numai două milioane au drept de vot.

Într-o ţară unde totul este supus unui control atît de sever, cum s-a putut constitui Comisia de ajutorare a deţinuţilor politici? Pun această întrebare lui Pereira în biroul de arhitectură unde acesta îşi exercită profesiunea. În jur de 50 de ani, bărbos, cu o privire blîndă, Pereira mi-a fost descris ca un sfînt laic, un om de o mare abnegaţie, care-şi dedică toată viaţa luptei împotriva poliţiei şi închisorilor, mai exact, luptei împotriva celor mai puternice instituţii din Portugalia.

„Articolul 199 din codul nostru civil, îmi explică Pereira, prevede constituirea de comisii cu caracter temporar pentru ajutorarea victimelor marilor calamităţi fără a fi necesare autorizaţii scrise. Astfel, acum patru ani, la începutul perioadei Caetano, cînd se auzea vorbindu-se de liberalizare, am constituit comisia noastră care strînge fonduri, cum poate şi de unde poate, pentru a veni în ajutorul familiilor deţinuţilor şi chiar al acestora. De asemenea, dăm publicităţii documente privind viaţa din închisori, ca şi despre torturi şi arestări. Desigur, poliţia afirmă că activitatea noastră este subversivă şi ilegală, proferează ameninţări atît la adresa noastră cît şi a tipografiilor care ne tipăresc buletinele, şi ne împiedică să ţinem reuniuni. Deoarece comisia este formată din personalităţi binecunoscute, între care: scriitori, profesori universitari, medici, avocaţi, preoţi şi, mai ales, pentru că din ea face parte şi cumnatul lui Caetano — Henrique de Barros — nu îndrăznesc, totuşi, să se atingă de noi".

De obicei, închisorile cunosc o perioadă de mare afluenţă după alegeri. D.G.S. (Direcţia generală a siguranţei), care a luat locul P.I.D.E., a început deja să completeze listele şi aşteaptă să intre în acţiune. Confirmarea P.I.D.E., unul dintre primele acte ale guvernului Caetano, la sfîrşitul lui 1968, a fost socotită atunci drept pasul cel mai semnificativ pe calea „liberalizării"; în realitate, s-a trecut la eliminarea unui organism care, bucurîndu-se de o vastă autonomie, putea deveni din ce în ce mai puternic şi mai periculos chiar pentru guvernul însuşi. Practic, P.I.D.E. continuă să trăiască prin D.G.S., folosind aceleaşi metode, aceeaşi aparatură, aceiaşi oameni: e structura portantă a unui guvern pentru care paternalismul tradiţional al Portugaliei se bazează în principal pe securea călăului şi asta nu numai din timpurile marchizului de Pombal (restauratorul Lisabonei după cutremurul din 1755).

„Poţi fi arestat şi ţinut în detenţie preventivă şase luni, fără explicaţii şi fără să poţi recurge la serviciile unui avocat", mă informează un tînăr sociolog, Mario Sottamayor Cardia: „Instrucţia este condusă de poliţie şi în timp ce delincventul de drept comun poate beneficia de protecţia legii, cel care a atentat la siguranţa statului nu are acest drept, pretextîndu-se că prezenţa avocatului ar împiedica stabilirea adevărului. E de la sine înţeles că, prin aceasta, se camuflează fie procedeele închizitoriale, fie torturile".

Fratele Bento Domingues, un tînăr şi combativ sacerdot care-şi duce activitatea pe multiple fronturi, inclusiv acela al existenţei deţinuţilor politici, îmi vorbeşte de acţiunile catolicilor (răspîndiţi în diverse partide politice, neavînd un partid propriu) pentru independenţa Bisericii faţă de Stat, pentru interzicerea războiului colonial, al războiului în general. Un caz unic a fost acela al lui José de Jesus de Almeida, care a refuzat public să satisfacă serviciul militar, oferindu-se, în schimb, să îndeplinească un serviciu civil. Ministerul apărării, sub ameninţarea pedepsei cu închisoarea, i-a impus, totuşi, „rebelului" înrolarea. Cazul a devenit cunoscut şi pentru că De Almeida şi-a expus părerile într-un manifest care a stîrnit senzaţie.

Domingues mi-a amintit o altă întîmplare, mult mai recentă. La 13 octombrie a avut loc la Fatima o mare procesiune religioasă. Cu toate că în rîndurile numeroşilor participanţi se aflau mulţi poliţişti în civil, au fost totuşi distribuite manifeste conţinînd un violent protest împotriva războiului, semnate de preoţi şi misionari.

Dacă în toată această ţară arhaismele pitoreşti dar nefireşti supravieţuiesc numai datorită sărăciei, nu e mai puţin adevărat că, alături de feudalismul zonelor centrale întîlnim agitaţia muncitorilor din Barreiro, periferia „roşie" a Lisabonei, pe malul celălalt al fluviului Tago, unde se înşiră „bidonville"-urile care înconjoară şi încorsetează capitala, acele barăci mizerabile alături de opulentele terase ale zgîrie-norilor.

Nu rareori între muncitorii fabricilor chimice care înalţă spre cer nori roşietici sau instalaţii gigantice care încearcă (nimeni nu ştie cu ce posibilităţi) să smulgă la Rotterdam cîteva recorduri, se găsesc băieţi de 12 şi de 13 ani plătiţi cu cîteva mii de escudos (care, de altfel, în ultimii ani, au pierdut şi aceştia o treime din puterea lor de cumpărare).

„Póvo" (poporul) care munceşte în acest infern, văzînd de cealaltă parte a estuarului întinzîndu-se graţioasele contururi ale capitalei, ca şi sediul guvernului, ajunge în cele din urmă la îndrăzneala supremă a grevei, interzisă de altfel prin Constituţie, ca unul din cele mai grele atentate la siguranţa statului.

Mario Picchi

PROFIL

SVEN ANDERSSON

ministrul de externe al Suediei

La numai o lună de la alegerile legislative, primul ministru al Suediei, Olof Palme, a procedat la o remaniere guvernamentală. Din fosta echipă guvernamentală, cinci miniştri au demisionat: printre aceştia Krister Wickman, care a părăsit Ministerul afacerilor externe pentru a deveni preşedintele Băncii Suediei şi Alva Myrdal, care, după ce s-a ocupat ani de zile de problemele dezarmării, a anunţat că se va dedica cercetării universitare.

Remanierea, ca şi înfiinţarea a trei noi departamente, va permite guvernului, după cum declara primul ministru, să studieze mai aprofundat şi totodată să încerce rezolvarea unor probleme sociale, printre care un loc important îl ocupă şomajul.

Schimbările efectuate antrenează şi o anume întinerire a echipei guvernamentale, cu excepţia Ministerului afacerilor externe, încredinţat la 31 octombrie unui veteran al social-democraţilor, Sven Andersson, membru al guvernului în ultimii 25 de ani.

Sven Olof Morgan Andersson s-a născut la 5 aprilie 1910 la Gothenburg, în familia unui dulgher. După absolvirea şcolii superioare populare din oraşul natal, a practicat meseria tatălui său; între anii 1932—1935 a fost instructor în Asociaţia pentru educaţia muncitorilor. În acelaşi timp, Sven Andersson s-a încadrat în mişcarea tineretului social-democrat şi a fost, din 1934 pînă în 1940, membru în consiliul de conducere al acestei mişcări. A fost, de asemenea, şi reprezentant al Federaţiei muncitorilor din Gothenburg între 1935—1945. În 1945 a fost ales secretar al partidului social-democratic, funcţie pe care a deţinut-o pînă în 1948, cînd a intrat în guvern ca ministru fără portofoliu. În 1951 a fost numit ministru al comunicaţiilor, funcţie în care s-a aflat pînă în 1957, cînd i s-a încredinţat portofoliul apărării. Pînă la recenta numire ca ministru de externe, Sven Andersson s-a aflat în fruntea Ministerului apărării din Suedia.

Sven Andersson, vechi membru al partidului social-democratic şi al guvernului, va continua politica externă suedeză dusă de predecesorul său.

POSTA REDACTIEI

Orientul Mijlociu și Orientul Apropiat

Vasile Măgureanu, Tîrgoviște; Eduard Cahane, Mihai Derdena, București. Orientul Mijlociu este, în general, numele dat ansamblului geografic format de statele riverane Mediteranei orientale (Turcia, Siria, Egipt, Israel, Liban) ca și de Peninsula Arabică, Irak și Iran. Uneori, termenul este extins și pentru Libia și Sudan.

Orientul Apropiat este, în general, numele dat ansamblului geografic, format de statele riverane Mediteranei orientale (Siria, Egipt, Liban, Israel) și Iordania. Întrucît aceste țări (mai puțin Libanul) sînt cele implicate direct în ultimele patru conflicte din regiune, termenul Orientul Apropiat este folosit, de obicei, în relatările despre situația din zonă.

O. E. P.

Călin Constantin, Arad; I. Andreescu, Buzău. 1. Palestinienii sînt locuitori ai fostului teritoriu sub mandat britanic — Palestina. În sens etimologic, Palestina este „ținutul Philistinienilor", acel „popor de navigatori" care a debarcat aici în secolul XII î.e.n. și care, începînd cu secolul VII al e.n., a fost asimilat de noii cuceritori arabi. „Țara philistinienilor" este regiunea din Orientul Apropiat, cuprinsă între deșertul Siriei, Liban și Mediterana. Acest nume, folosit de vechii greci în primul rînd pentru a desemna zona de coastă, l-a înlocuit pe cel ebraic — Canaan. În antichitate, țara cuprindea Galileea, Samaria, Iudeea și tinuturile Moab și Ammon. Teritoriul Palestina sub mandat britanic era mărginit la nord de Siria și Liban, la vest de Mediterana și la sud de Sinai și regiunea Hejaz a Arabiei Saudite. Sub mandat britanic se afla și actualul teritoriu al Iordaniei. Pentru a afla date privind evoluția istorică ulterioară anului 1917, vă sugerăm consultarea cronologiei publicate în revista „Lumea" nr. 45.

2. Organizația pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.), care a fost recunoscută de ultima reuniune la nivel înalt de la Alger drept „unicul reprezentant al poporului palestinian", a fost creată în mai 1964, după prima conferință arabă la nivel înalt. Ahmed Choukeiry, desemnat președinte al organizației, anunța convocarea Consiliului național palestinian (C.N.P.) care a fost inaugurat la 28 mai 1964, la Ierusalim, de regele Hussein al Iordaniei. În 1965, O.E.P. formează o armată de eliberare (A.E.P.), staționată în Sinai și Gaza. Reunită în cel de-al 4-lea Congres la 10 iulie 1968, O.E.P. însărcinează pe noul președinte, Yahya Hammouda, (Choukeiry a fost constrîns să demisioneze în decembrie 1967), să ia contact cu toate organizațiile palestiniene și să convoace cel de-al 5-lea Congres. Acesta, întrunit la 3 februarie 1969, cu o participare masivă a „Al-Fatah" — cea mai dinamică dintre mișcările de rezistență — alege pe Yasser Arafat (liderul „Al Fatah") ca președinte al noului comitet executiv al O.E.P., care cuprinde reprezentanți ai aproape tuturor organizațiilor de rezistență palestiniene.

Născut la Ierusalim în 1929, Y. Arafat se angajează, imediat după terminarea liceului, în rîndurile miliției palestiniene în timpul războiului din 1947—1948. Se înscrie apoi la Universitatea din Cairo, unde obține diploma de inginer și este ales președinte al Federației studenților palestinieni (1952). După războiul din 1956, la care participă ca ofițer al armatei egiptene, Arafat pleacă în Kuweit pentru a organiza o mișcare de rezistență, care va căpăta pondere începînd din 1963. După conflictul din iunie 1967, „Al Fatah" se transformă într-o organizație politico-militară.

Papua — Noua Guinee independentă

Papp Attila, com. Dumbrava, jud. Timiș. Așa cum s-a hotărît în urmă cu un an, cînd guvernul laburist australian s-a instalat la putere, Papua — Noua Guinee a obținut, la 1 decembrie a.c., independența. Este însă vorba de o independență limitată, întrucît, timp de încă un an, domeniile apărării și al politicii externe vor rămîne în competența Australiei. Informații de ordin geografic, economic și social despre această parte orientală a uriașei insule Noua Guinee au mai fost publicate în cadrul acestei rubrici. Regiunea din insulă administrată de Australia exportă numai cacao, cafea, ceai, cauciuc și nuci de cocos, ceea ce face ca deficitul să se ridice, anual, la aproximativ 120 milioane dolari. A fost deschisă relativ recent o mare mină de cupru la Bougainville (de unde, în primul an, s-a obținut un cîștig de 30 milioane dolari) dar este încă prea puțin pentru economia insulei. Papua — Noua Guinee are o populație de 2,5 milioane locuitori, dintre care doar 5 la sută au o ocupație permanentă. Populația teritoriului este divizată în 750 de triburi. Papuașii sînt în număr de aproximativ 700 000, iar guineezii — 1,8 milioane. Primul băștinaș a absolvit o universitate australiană în anul 1966. Există și un parlament local, încă de acum un deceniu, așa cum există și mișcări care au cerut alipirea Papuei la Australia, în timp ce teritoriul Noua Guinee avea să obțină independența. Egon Varro publica cu puțin timp în urmă un comentariu în ziarul vest-german „Frankfurter Allgemeine Zeitung" în care afirma că între reprezentanții celor două populații se duce o luptă pentru putere, și că după obținerea independenței, noul stat ar putea trece prin momente foarte dificile. Alte comentarii sînt ceva mai optimiste. Premierul noului stat — Michael Somare (37 de ani).

Sondaj asupra popularității partidelor britanice

Ștefan Udroiu, București. Nu s-a anunțat nimic în legătură cu viitoarele alegeri britanice, dar în ultimele două săptămîni au existat, într-adevăr, unele zvonuri potrivit cărora conservatorii intenționează să le programeze pentru 18 ianuarie, anul viitor. În ceea ce privește popularitatea partidelor britanice în momentul actual, vom încerca să răspundem întrebărilor dv. folosind rezultatele unui ultim sondaj Gallup realizat pentru „The Daily Telegraph" (publicat în numărul din 22 noiembrie al ziarului). La întrebarea „cărui partid îi vor acorda voturile ?", dintre cei chestionați, 38,5 la sută s-au declarat favorabili laburiștilor (în luna octombrie 39,5 la sută), 36,5 la sută, conservatorilor (în octombrie 33 la sută) și 22,5 la sută liberalilor (în octombrie 25 la sută); la întrebarea privind modul de acțiune al premierului Heath, 50 la sută s-au declarat nemulțumiți (în octombrie 54 la sută) și 39 la sută mulțumiți (în octombrie 36 la sută); la întrebarea „ce partid considerați că va fi cîștigătorul viitoarelor alegeri ?", 36 la sută i-au numit pe laburiști (în octombrie 47 la sută), 35 la sută pe conservatori (în octombrie 29 la sută), 5 la sută pe liberali (în octombrie 4 la sută). A sporit, de asemenea, numărul celor care nu-l consideră pe Harold Wilson un bun lider al laburiștilor: la acest sondaj, 44 la sută (în octombrie, 38 la sută). De altfel, trebuie precizat că nemulțumirea față de Wilson se manifestă chiar în rîndurile partidului: cîțiva deputați laburiști, discutînd recentele alegeri parțiale ale căror rezultate au fost nefavorabile laburiștilor, au sugerat liderului să se retragă, fie și pentru o vreme. În cadrul sondajului amintit, numărul cel mai mare dintre cei chestionați au fost de părere că problema principală pe care guvernul trebuie să o rezolve este și în această perioadă aceea a prețurilor și nivelului de trai. Vom reveni cu un comentariu privind situația social-economică britanică în noile condiții ale crizei de energie, stării de urgență etc.

Angela Demetriade, Reghin. După anumite surse bine informate, evenimentele din 25 noiembrie din Grecia ar fi fost pregătite încă înainte de 19 august — data la care fostul președinte Papadopoulos a depus jurămîntul. La bază s-ar găsi neînțelegerile izbucnite în legătură cu înlocuirea generalului Odysseus Anghelis, comandantul șef al forțelor armate, care devenea vicepreședinte. Generalul de brigadă Dimitrios Ioannidis, șeful poliției militare, susținea pentru funcția de comandant șef al forțelor armate candidatura comandantului armatei întîia — generalul Phaidon Gyzikis, iar Papadopoulos îl prefera pe generalul Zagorianakos, comandantul șef adjunct al forțelor armate grecești în care avea încredere deplină. În cele din urmă, fără a ține cont de părerile lui Ioannidis, Papadopoulos l-a numit pe generalul Zagorianakos în funcția de comandant șef al forțelor armate. Din acel moment ar fi început pregătirile care au condus la recenta acțiune de răsturnare a fostului guvern.

Mioara Ipsilat, București. Aprecierile asupra rezervelor mondiale de resurse energetice epuizabile (cărbune, țiței, gaze naturale, lemn, turbă etc.) se bazează pe prospecțiunile efectuate în diverse zone ale globului, estimațiile referindu-se la rezervele considerate exploatabile la nivelul tehnicii actuale.

Programul „Skylab"

V. Iepure, Predeal. Cei trei astronauți care formează cel de-al treilea echipaj „Skylab" (Gerald Carr, dr. Edward Gibson și William Pogue) trebuiau să rămînă în laboratorul spațial timp de 84 de zile. O defecțiune constatată după începutul misiunii se pare că a redus ședereа astronauților în laborator la numai 60 zile; mai pot interveni însă schimbări în durata programului. Echipajul a transportat cu el 42 de casete de film pe 70 mm (echivalentul a aproximativ 17 000 fotografii), 6 aparate pentru fotografierea suprafeței Terrei, 3 role de film pentru aproximativ 24 000 de fotografii în detaliu. Se știe că precedentele echipaje „Skylab" au studiat activitatea vulcanilor, a zonelor în care cutremurele sînt frecvente, au căutat indicii de noi surse de apă, de rezervoare de cărbune și petrol, au încercat să determine gradul de poluare a aerului, au făcut observații asupra terenurilor agricole, pădurilor, faunei și florei acvatice. Actualul echipaj va continua toate aceste cercetări dar, în plus, își va concentra atenția asupra modificărilor climaterice, asupra calotelor glaciare, asupra furtunilor și uraganelor, mai ales în emisfera sudică, asupra schimbărilor în vegetație. Se înțelege că, paralel, vor fi continuate și experimentele medicale, precum și cercetările asupra soarelui și corpurilor cerești (între care și cometa Kohoutek). După întoarcerea pe pămînt a echipajului „Skylab III", Statele Unite nu vor mai efectua zboruri spațiale umane, pînă în iulie 1975, cînd e prevăzut zborul comun U.R.S.S.—S.U.A.

Ilie Călugăr, Turda. Nu dispunem de informațiile solicitate. Vom încerca să răspundem întrebării dv. într-un viitor apropiat.

Participanții la conferința de la Alger

Dumitru Sandu, Cluj. Iată lista șefilor de stat sau reprezentanților lor care au participat la conferința de la Alger (26—28 noiembrie) : președintele Houari Boumediene (Algeria), regele Feisal Ibn Abdul Aziz (Arabia Saudită), șeicul Issa Ben Salman Al Khalifa (Bahrein), președintele Anwar Sadat (Egipt), șeful de cabinet al regelui Hussein (Iordania), șeicul Sabah Al Salem Al Sabah (emirul Kuweitului), președintele Soleiman Frangieh (Liban), regele Hassan al II-lea (Maroc), sultanul Kabous Ben Said (Oman), șeicul Khalifa Ben Hamad Al Thani (emirul Qatar-ului), președintele Mohamed Gaffar Numeiri (Sudan), președintele Hafez Assad (Siria), președintele Habib Bourghiba (Tunisia), șeicul Zayed Ben Sultan Al Nahyane (președintele Uniunii Emiratelor arabe și emirul Abu Dhabi-ului), Abdul Rahman El Iriani (R. A. Yemen), președintele Salem Ali Robeyra (R.D.P. a Yemenului). La conferință au mai luat parte Yasser Arafar, președintele O.E.P., Mahmoud Riad, secretar general al Ligii Arabe, Moktar Ould Daddah, președintele Mauritaniei, în calitate de observator. Irakul și Libia au fost absente. Neparticiparea lor au motivat-o, între altele, prin aceea că nu sînt de acord cu hotărîrea de încetare a focului, arătînd că, de altfel, nici nu au fost consultate cînd Egiptul și Siria au luat această hotărîre. Irakul și Libia se declară, de asemenea, împotriva oricăror negocieri de pace, calificîndu-le drept „o capitulare" din partea țările arabe. **Harta** alăturată e reprodusă după „Le Monde".

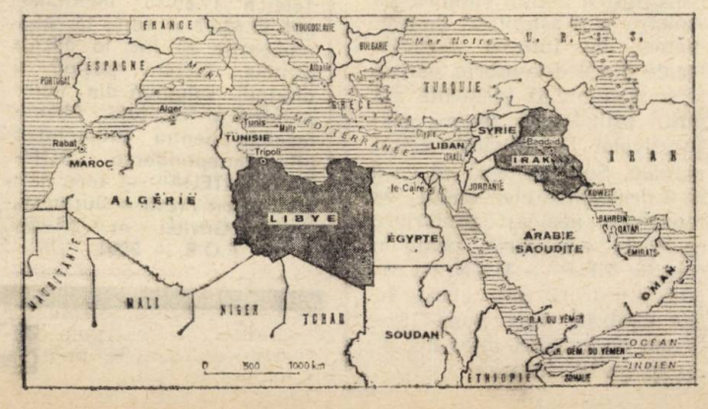

IMPORTANT!

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Km 101

Gh. Dascălu, Babadag — Tulcea. Punctul unde s-au desfășurat discuțiile între reprezentanții Egiptului și Israelului se află la km 101 pe drumul de la Cairo la Suez.

Ca urmare a compromisului intervenit la 14 noiembrie între generalii Gemassy și Yariv, practic, au început să fie puse în aplicare 5 din cele 6 prevederi ale acordului egipteano-israelian semnat la 11 noiembrie care a pus capăt în mod oficial celui de-al patrulea conflict armat din Orientul Apropiat. Acest acord stipulează : 1. Egiptul și Israelul sînt de acord să respecte cu scrupulozitate încetarea focului cerută de Consiliul de Securitate ; 2. Ambele părți sînt de acord ca convorbirile dintre ele să înceapă imediat în vederea reglementării problemelor legate de retragerea pe pozițiile din 22 octombrie în cadrul acordului cu privire la dezangajarea și separarea forțelor, sub auspiciile O.N.U.; 3. Orașul Suez va primi zilnic provizii de alimente, apă și medicamente. Toți civilii răniți din orașul Suez vor fi evacuați ; 4. Nu trebuie să existe nici un obstacol în calea deplasării de livrări nemilitare spre malul răsăritean ; 5. Punctele de control israeliene, situate pe șoseaua Cairo-Suez, vor fi înlocuite de puncte de control ale O.N.U. La capătul din Suez al șoselei, ofițerii israelieni pot participa, împreună cu reprezentanți ai O.N.U., la stabilirea caracterului nemilitar al încărcăturilor pe malul Canalului ; 6. Imediat după stabilirea punctelor de control ale O.N.U. pe șoseaua Cairo-Suez, va avea loc un schimb al tuturor prizonierilor, inclusiv al răniților. După 22 noiembrie — data cînd s-a încheiat schimbul de prizonieri între Egipt și Israel — dialogul de la Km. 101 a continuat pînă la sfîrșitul săptămînii trecute, cele două delegații avînd drept obiect de discuție punctul 2 al acordului, singura prevedere rămasă încă nerealizată. Convorbirile privind retragerea forțelor beligeranților la liniile din 22 octombrie s-au dovedit foarte delicate și dificile. Liniile de la 22 octombrie sînt „imaginare și fictive", susține Israelul. După cît se pare, la 22 octombrie, orele 18,52 (ora locală), în momentul cînd a intervenit prima încetare a focului ca urmare a adoptării rezoluției 338 a Consiliului de Securitate, trupele israeliene erau încă departe de Suez, oprite la nivelul extremității sudice a Marelui Lac Amar. În dimineața zilei de 23 octombrie luptele au fost reluate, forțele israeliene atingînd în decurs de 24 de ore Golful Suez și suburbiile orașului și izolînd armata a treia egipteană de pe malul estic al Canalului. Observatorii politici sînt de părere că problema replierii și dezangajării forțelor va fi lăsată în seama conferinței de pace de la Geneva.

N. Zilberman, Iași ; Mihai Derdena, București. Sesizările dv. sînt întemeiate. Ne cerem scuze.

E. Victor, Craiova. Regretăm, dar nu avem posibilitatea de a satisface cererea dv.

P. Niculae, Cărpiniș — Simeria, jud. Hunedoara. Nu dispunem de informații privind întrebarea dv. în legătură cu Argentina. În ceea ce privește publicarea reclamelor pe ultimele două coperți, am mai răspuns în cadrul acestei rubrici că nu intenționăm să renunțăm la acest procedeu, utilizat, de altfel, din rațiuni economice de aproape toate revistele din lume.

POSTA REDACTIEI

Noul primar al New York-ului

Virgil Stoica, Brăila. 1. În recentele alegeri pentru funcţia de primar al oraşului New York a ieşit învingător Abraham Beame, candidat al partidului democrat. Ceilalţi trei candidaţi erau John Marchi (republican), Mario Biaggi (conservator), Albert Blumenthal (liberal). Beame a obţinut 250 000 voturi faţă de 189 000 cîte au obţinut ceilalţi trei, împreună. Abraham Beame (în **fotografie**) este în vîrstă de 67 de ani, s-a născut la Londra (în anul naşterii sale familia sa a emigrat în Statele Unite). Beame a ocupat diferite funcţii administrative în oraşul New York : director adjunct al bugetului în 1946, director în 1952, controlor al finanţelor în 1961 şi în 1969. A mai candidat pentru funcţia de primar în 1965, cînd a fost învins de John Lindsay.

2. Dr. Leo Esaki, unul din laureaţii Nobel pentru fizică din acest an (despre care am scris în cadrul acestei rubrici din nr. 45), este al patrulea japonez care primeşte premiul Nobel. Înaintea sa au fost laureaţi dr. Hideki Yukawa, în 1949 şi dr. Shinichiro Tomonaga, în 1965 — ambii pentru fizică, iar în 1968 Yasunari Kawabata pentru literatură.

3. Podul aerian instalat între Bangladesh, India şi Pakistan, potrivit acordurilor încheiate (considerat cel mai mare pod aerian din întreaga istorie şi cel mai costisitor) permite schimbul de locuitori în ambele sensuri. Între 150 000 şi 200 000 de bengali trăind în Pakistan au optat pentru Bangladesh şi aproximativ 60 000 pakistanezi fixaţi în Bangladesh doresc să se stabilească în Pakistan. Acestora trebuie să li se adauge şi numărul mare de prizonieri de război (în India, spre exemplu, 75 000).

D. Popescu, Slatina. Rezultatele alegerilor din 14 octombrie nu au oferit o soluţie pentru îndelungata criză politică prin care trece viaţa politică turcă, în urma intervenţiei forţelor armate din martie 1971. Nici unul dintre partidele care şi-au disputat sufragiile electoratului turc nu a obţinut o majoritate parlamentară clară. Cel mai mare număr de voturi a revenit Partidului Republican al Poporului (P.R.P.), condus de Bulent Ecevit. P.R.P. este considerat principalul cîştigător al recentelor alegeri, în cadrul cărora el a dovedit că a recuperat, într-un timp scurt, pierderile suferite, anul trecut, prin retragerea din partid a fostului preşedinte, Ismet Inönü, şi a partizanilor acestuia. Succesul P.R.P. s-a datorat programului său „social-democrat", prevăzînd profunde reforme economice şi sociale. Chiar în situaţia de cîştigător al alegerilor, Partidului Republican al Poporului nu i-au revenit totuşi decît 185 din cele 450 de locuri ale Adunării Naţionale turce. De aceea, pentru îndeplinirea sarcinii — atribuite, la sfîrşitul lunii octombrie, de către preşedintele Fahri Korütürk — de a forma un nou guvern, Bulent Ecevit, preşedintele P.R.P., a trebuit să aibă în vedere colaborarea unui alt partid. Dar liderii principalului partener posibil într-o eventuală coaliţie — Partidul Dreptăţii (P.D.) exprimîndu-şi dorinţa de a rămîne în opoziţie, iar discuţiile angajate cu conducerile celorlalte partide neconducînd spre nici un rezultat concret, la 7 noiembrie, Bulent Ecevit l-a informat pe şeful statului turc de eşecul eforturilor sale de a constitui un cabinet de coaliţie şi a fost desărcinat de această misiune. După o serie de consultări cu principalele personalităţi politice ale ţării, preşedintele Korütürk a încredinţat sarcina creării noului guvern lui Suleyman Demirel, preşedintele P.D., al doilea partid în clasamentul stabilit de alegerile din 14 octombrie (149 locuri). O eventuală reuşită a liderului P.D. ar fi condus, însă, se pare, spre o coaliţie de orientare de dreapta — formulă pentru care — au arătat observatori din Ankara — anumite cercuri politice turceşti manifestă puternice rezerve. Aşa încît, nici încercările lui Suleyman Demirel n-au fost finalizate şi, din nou, complicata sarcină a noului guvern a fost preluată de Bulent Ecevit. Un comunicat al conducerii P.R.P., consemnînd recentul eşec al eforturilor desfăşurate în vederea alcătuirii noului cabinet, aducea importante precizări asupra poziţiei formaţiei populiste. Se arăta, astfel, că P.R.P. este dispus să formeze chiar şi un guvern minoritar, dacă i se va cere, dar se avea în vedere şi posibilitatea unor alegeri anticipate, sub un guvern de coaliţie naţională, condus de o personalitate independentă. Cît priveşte formula coaliţiei guvernamentale, P.R.P. excludea participarea Partidului Dreptăţii. Refuzînd, la rîndul său, colaborarea cu P.R.P., P.D. se arată favorabil alegerilor anticipate sau unei coaliţii cu celelalte partide, cu condiţia ca aceasta să fie condusă de Suleyman Demirel. Cealaltă formaţie importantă — Partidul Salvării Naţionale (P.S.N.) — se declara atît pentru formula de dreapta, cît şi pentru colaborarea cu P.R.P. dar numai în cazul în care participă şi P.D. După încercări — nereuşite — de a apropia poziţiile celor două principale partide — P.R.P. şi P.D. —, preşedintele Korütürk a iniţiat consultări cu participarea conducerii tuturor partidelor reprezentate în parlament şi cu alţi factori politici în scopul găsirii, de comun acord, a unei soluţii de compromis care să permită constituirea noului cabinet. La Ankara sînt aşteptate, de asemenea, cu interes alegerile locale din 9 decembrie, cărora li se atribuie o influenţă cel puţin psihologică asupra perspectivelor rezolvării crizei actuale. Se consideră că, dacă la 9 decembrie electoratul va manifesta aceleaşi preferinţe ca la 14 octombrie, poate o coaliţie P.R.P. — P.S.N. va căpăta contururi mai clare. În caz contrar, s-ar pune problema organizării unor noi alegeri parlamentare.

Tit Cudelcă, Cîmpulung Moldovenesc, jud. Suceava. Cărţile la care vă referiţi sînt, cum de altfel aţi observat, publicate acum un deceniu (datele sînt deci şi mai vechi). În al doilea rînd, în populaţia oraşului respectiv erau incluşi şi locuitorii suburbiilor.

Valeriu Stanciu, Ploieşti. 1. Venitul pe cap de locuitor în Australia se ridică la 2 290 lire sterline (o liră sterlină este egală cu 1,74 dolari australieni).

2. În legătură cu hotărîrea statelor arabe de a reduce producţia de petrol, vă sugerăm consultarea răspunsurilor publicate în cadrul acestei rubrici şi a articolelor publicate în revista noastră în nr. 42—48.

3. Populaţia Braziliei era, în anul 1970 (ultimele cifre de care dispunem) : 94 milioane.

Florea Mircea, Bucureşti. În legătură cu Nicolae Titulescu, vă sugerăm consultarea volumelor despre această personalitate, publicate în ultimii ani. În ceea ce priveşte a doua problemă, ne pare rău, dar nu putem satisface cererea dv.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Socialistă România

Redactor-şef
Ion Cârje

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internaţional 17.69.87 şi 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Abonamentele pentru străinătate : prin intreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

PRODUSE ELECTROTEHNICE CU ÎNALT GRAD DE FUNCŢIONALITATE ŞI CARACTERISTICI TEHNICE SUPERIOARE,

electro-mureș

- mașini electromecanice de calcul ;
- echipament pentru autovehicule și tractoare ;
- radiatoare cu ulei ;
- elemente terminale pentru autovehicule ;
- antene TV ;
- elemente de răcire pentru transformatoare ;
- utilaje pentru șantiere de construcții ;
- noi tipuri de radiatoare pentru răcirea cuvei transformatorului ;
- plite electrice de diferite tipuri ;
- diferite aparate electrocalorice.

I.I.S. ELECTROMUREȘ, Tirgu Mureș, str. Kossuth L. nr. 112—114. Tel. 11817 ; 11818 ; 11819 ; 14093 ; 14094. Telex — 035249.

Practică şi agreabilă, garnitura pentru camera de zi SM II, compusă din: bibliotecă, masă extensibilă şi 4 scaune tapiţate

Atît linia garniturii SM II, cît şi finisajul (lac mat, contururi contrastante, tapiţerie asortată) sînt moderne şi foarte îngrijite. Calitatea camerei de zi SM II, ca de altfel a tuturor mobilelor realizate de COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI ORADEA, este excepţională

Nr. 51 13 decembrie 1973

LUMEA

CABINET

CABINETUL DE ARTID SIBIU

VIZITA PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN STATELE UNITE

CONFIRMARE STRĂLUCITĂ A POLITICII DE PACE ŞI COLABORARE A ROMÂNIEI

Salutînd mulţimea de la balconul Casei Albe

Ceremonia semnării Declaraţiei comune

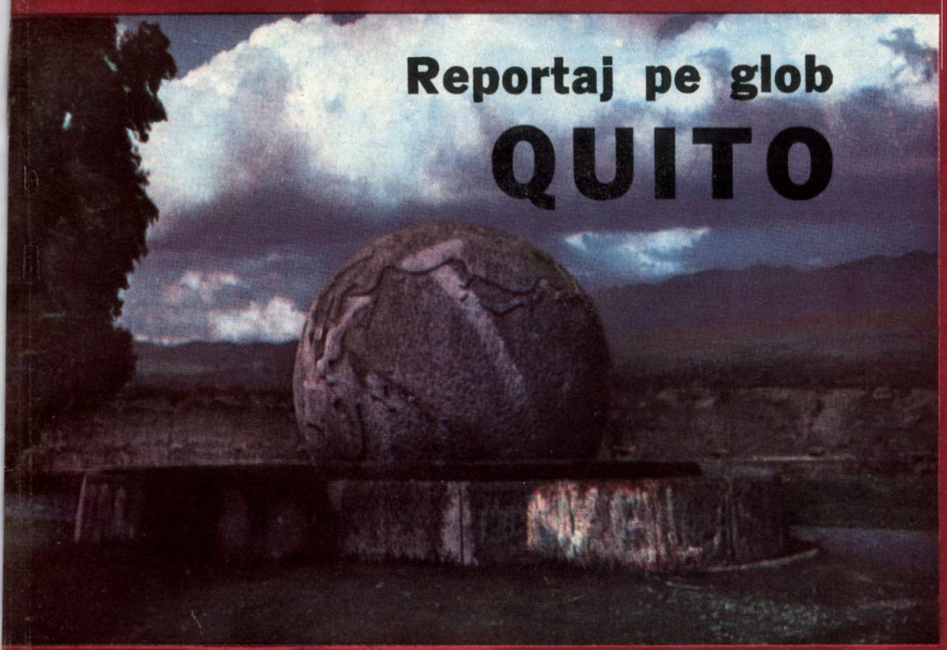

Reportaj pe glob

QUITO

ORIENTUL APROPIAT

Prevalenţa căilor diplomatice

SERIAL: un nou episod — „Trei buchete roşii"

Vizita președintelui NICOLAE CEAUȘESCU în Statele Unite ale Americii

Casa Albă. Aspect de la dineul oferit în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu de președintele Richard Nixon și doamna Patricia Nixon

La întîlnirea cu liderii Congresului S.U.A.

Întîlnire, la sediul central al firmei „Manufacturer Hanover Trust" din New York, cu un grup de reprezentanți ai cercurilor industriale, comerciale și financiare din Statele Unite

Cu prilejul semnării acordului de constituire a Consiliului româno-american pentru promovarea relațiilor economice

LUMEA

51 (529)

13 decembrie 1973

CABINETUL DE PARTID SIBIU

O NOUĂ ȘI STRĂLUCITĂ AFIRMARE A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite. Ion Cârje 2

Desfășurarea vizitei 4

Declarații 5

Documente încheiate 6

Declarație comună a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon 8

Declarația comună cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnică dintre România și S.U.A. 9

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Orientul Apropiat. În ajunul conferinței de la Geneva. Rodica Georgescu 11

Budapesta. Dialog la nivel înalt ungaro-bulgar. Aurel Pop 12

Praga. Tratatul cehoslovaco–vest-german. Constantin Prisăcaru 13

Bruxelles. Sesiunea N.A.T.O. N. Popescu-Bogdănești 14

Geneva. Încheierea unei etape importante de dezbateri. N. Răzvan 18

Noile dimensiuni ale colaborării culturale și științifice în Europa. Radu Pascal 19

Ce vor schimba cele treisprezece zile ? Florica Șelmaru 20

INTERVIUL NOSTRU

Dumitru Aninoiu, ambasador 15

REPORTAJ PE GLOB

Quito. Anca Voican 16

1000 + 1 22

SERIAL

La Dallas, acum zece ani... (VII). Trei buchete roșii. Mircea Grigorescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

L'Unità, Frankfurter Allgemeine, The New York Times, Neue Zurcher Zeitung, Jeune Afrique 26

PROFIL

Gerald Ford, vicepreședinte al S.U.A. 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

5–11 decembrie

miercuri

– La Washington, la Casa Albă, are loc **ceremonia semnării Declarației comune a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon, și a Declarației comune cu privire la cooperarea economică industrială și tehnică dintre România și S.U.A.**

– **Ernst Brugger,** fost vicepreședinte al Consiliului federal și șeful Departamentului economiei publice, **a fost ales președinte al Confederației elvețiene pentru anul 1974.**

– Rezultatele scrutinului parlamentar din Danemarca dovedesc o accentuată împărțire a celor 179 de locuri între cele 10 partide politice – din 11 participante la alegeri.

joi

– **A luat sfîrșit programul oficial al vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins-o în S.U.A.** În cursul aceleiași zile, oaspeții români **au vizitat orașele Wilmington și Cleveland.**

– În localitatea **Sunningdale** de lîngă Londra **a început conferința tripartită a reprezentanților guvernelor de la Londra, Dublin precum și ai noului organ de conducere al Irlandei de Nord** care are ca scop găsirea unei soluții politice a crizei din Irlanda de Nord.

vineri

– În continuarea călătoriei în S.U.A., **președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat orașele Hartford și New York.** Seara **a luat sfîrșit vizita în Statele Unite a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.**

– **Gerald Ford** a depus jurămîntul ca vicepreședinte al Statelor Unite.

– Delegația Republicii Vietnamului de Sud și-a încheiat vizita în Polonia.

– **O treime din teritoriul Mozambicului este controlată de forțele patriotice,** declară, într-un interviu, Marcelino Dos Santos, vicepreședinte și secretar cu problemele externe al FRELIMO.

sîmbătă

– La amiază, **tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au revenit în Capitală** după vizita de stat efectuată în S.U.A.

– În cadrul reuniunii Adunării Poporului din Egipt a fost citită **declarația politică a guvernului egiptean** care, între altele, subliniază că Egiptul se pregătește să participe la apropiata conferință de pace de la Geneva.

– **La Pekin a sosit,** pentru o vizită de stat, **regele Nepalului.**

– **Qatarul a recunoscut** oficial **Guvernul Regal de Uniune Națională al Cambodgiei** ca singurul guvern legal al acestei țări.

duminică

– **Gustav Husak,** secretar general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia **și-a încheiat vizita oficială de prietenie în India.**

– **Henry Kissinger a sosit la Bruxelles** pentru a lua parte la reuniunea miniștrilor de externe din țările membre ale N.A.T.O.

– **Conferința tripartită de la Sunningdale** și-a încheiat lucrările adoptînd o **hotărîre privind crearea, în 1974, a Consiliului pe întreaga Irlandă.**

luni

– La Palatul Națiunilor din Geneva a avut loc o **adunare festivă** consacrată aniversării **a 25 de ani de la adoptarea Declarației universale a drepturilor omului.**

– La Moscova s-a deschis **plenara C.C. al P.C.U.S.**

– O delegație a Republicii Vietnamului de Sud a sosit la Budapesta.

marți

– **Cancelarul Willy Brandt și ministrul de externe vest-german, Walter Scheel, au sosit la Praga pentru a semna tratatul dintre R.F. Germania și R.S. Cehoslovacă.**

– La Bruxelles a luat sfîrșit reuniunea miniștrilor de externe din țările membre ale N.A.T.O.

– Șeful statului tunisian, **Habib Bourguiba, și-a început vizita oficială în Franța.**

WASHINGTON

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite – o nouă și strălucită afirmare a politicii externe a României

Corespondență de la trimisul nostru, Ion Cârje

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Statele Unite a început sub auspicii favorabile și s-a încheiat cu rezultate deosebit de fructuoase.

Auspiciile favorabile au fost evocate de cei doi șefi de stat, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Richard Nixon, în toate luările lor de cuvînt. Relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Statele Unite s-au dezvoltat simțitor în ultimii ani, îndeosebi ca urmare a vizitei pe care președintele Nixon a efectuat-o în țara noastră, în vara anului 1969, și a vizitei întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu în Statele Unite, în toamna anului 1970. Evoluția raporturilor româno-americane a beneficiat de terenul fertil pe care-l oferă observarea strictă a principiilor suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc. Pe această bază s-au putut înregistra progrese sensibile în toate sferele de interes reciproc ale relațiilor bilaterale. Un merit deosebit la evoluția ascendentă a legăturilor dintre cele două țări și popoare au avut, de asemenea, relațiile dintre cei doi președinți, dialogul lor cuprinzător, început încă din anul 1967, cînd actualul șef al Casei Albe a făcut o vizită particulară în România, și continuat în anii următori. După cum s-a subliniat, cei doi șefi de stat au jucat un rol remarcabil în dezvoltarea bunelor relații dintre popoarele român și american, s-au străduit să dea, de fiecare dată, noi impulsuri raporturilor dintre România și Statele Unite ale Americii. Evoluția pozitivă a relațiilor dintre cele două țări și popoare a beneficiat, desigur, și de condițiile favorabile ale noului climat politic internațional dominat de dorința tuturor țărilor de a-și multiplica legăturile de colaborare, de a întări mai buna cunoaștere reciprocă, de a participa tot mai activ la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, de a contribui la reglementarea pozitivă a marilor probleme care frămîntă întreaga omenire.

Cititorii noștri cunosc densitatea programului vizitei, bogăția manifestărilor, multitudinea convorbirilor pe care șeful statului român le-a avut cu conducătorii americani, cu reprezentanți ai cercurilor economice, cu exponenții opiniei publice, sînt cunoscute vizitele la obiective industriale, desele întîlniri cu populația.

A fost, efectiv, o vizită de lucru, consacrată examinării posibilităților de dezvoltare a relațiilor politice, economice și tehnico-științifice dintre țara noastră și Statele Unite, discutării unui cerc larg de probleme internaționale care prezintă interes pentru ambele țări. Spre edificarea cititorilor, publicăm în acest număr programul integral al vizitei conducătorului poporului nostru în America.

Bilanțul vizitei a fost apreciat de cei doi șefi de stat ca bogat și cuprinzător. Au fost semnate documente de importanță cardinală pentru dezvoltarea relațiilor politice, economice și tehnico-științifice dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii.

Pe prim plan, credem, se situează semnarea Declarației comune a președinților Nicolae Ceaușescu și Richard Nixon, cu privire la bazele relațiilor dintre România și Statele Unite, al cărei text integral îl publicăm în acest număr. Merită relevat faptul că Declarația comună semnată la 5 decembrie, în sala de ședințe a guvernului american, constituie primul document de acest fel semnat de Statele Unite cu o țară care nu este o mare putere. Am observat atenția deosebită a tuturor ziariștilor prezenți la solemnitatea semnării Declarației comune, cînd președintele Nixon a subliniat că, „deși nu este o mare putere, țara cu care am semnat acest document a avut o importanță deosebită pentru structura păcii în lumea întreagă". Aceeași atenție deosebită cînd președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat în alocuțiunea sa că semnarea Declarației marchează o etapă nouă în relațiile dintre cele două țări, că semnarea acestei declarații constituie un eveniment important, de referință, în evoluția relațiilor dintre România și Statele Unite.

Însemnătatea Declarației comune izvorăște din faptul că ea pune la baza colaborării dintre România și Statele Unite principii care se afirmă tot mai viguros pe arena internațională ca singurele în măsură să asigure o pace trainică și dreaptă — respectul suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi, avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în soluționarea problemelor dintre state.

Declarația comună a celor doi președinți, întreaga evoluție a raporturilor dintre România și Statele Unite, rezultatele vizitei șefului statului român la Washington confirmă adevărul de maximă însemnătate principială și practică potrivit căruia este nu numai necesar dar și posibil ca între toate țările lumii să se stabilească raporturi de egalitate în drepturi și respect reciproc, că misiunea reglementării problemelor internaționale care confruntă omenirea nu revine numai marilor puteri, ci tuturor țărilor, întregii comunități internaționale, datoare să-și afirme responsabilitatea față de destinul umanității, să-și aducă contribuția efectivă la soluționarea tuturor problemelor majore care preocupă lumea de astăzi.

Este acesta un punct definitoriu al politicii externe a României socialiste, care a militat și militează ferm pentru întronarea unor noi raporturi între toate statele lumii, pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru sporirea contribuției tuturor statelor la elaborarea soluțiilor reclamate de devenirea lumii contemporane. Desigur, dăm Cezarului ce este al Cezarului dar, așa cum s-a subliniat în repetate rînduri, forța unei politici nu este determinată în mod necesar de puterea economică și militară a unei țări, de numărul locuitorilor și al kilometrilor pătrați, ci de puterea ideilor și principiilor promovate, de capacitatea lor de a cuprinde masele, de a deveni factori hotărîtori în evoluția lumii contemporane. Iar viața infirmă tezele potrivit cărora existența și activitatea țărilor mici nu se pot desfășura decît în umbra sau sub umbrela unor țări mai mari.

Neîndoios, Declarația comună a celor doi președinți oferă relațiilor româno-americane o bază trainică, de perspectivă, un cadru sigur pentru dezvoltarea constantă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Statele Unite ale Americii.

„Capitolul economic" al vizitei a reținut în mod deosebit atenția. A fost a-

In timpul convorbirilor oficiale, de la Casa Albă, între președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon

Cleveland : urări de bun venit, călduroase strîngeri de mînă

doptată Declarația comună cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnică dintre România și Statele Unite, s-a hotărît crearea Consiliului economic mixt româno-american care să examineze problemele facilitării operațiunilor comerciale, în scopul de a lărgi și sprijini relațiile economice dintre cele două țări, au fost semnate importante acorduri guvernamentale bilaterale, precum și acorduri-cadru de cooperare economică între diferite întreprinderi românești și firme americane. Este vorba, în primul rînd, de crearea unui cadru juridic corespunzător impulsionării relațiilor economice româno-americane pe baza respectării stricte a principiilor enunțate și în Declarația comună a celor doi președinți. Este vorba, în al doilea rînd, de explorarea tuturor posibilităților de dezvoltare a relațiilor economice, bază trainică a cultivării unor relații de prietenie și colaborare între cele două țări și popoare, de sporirea încrederii și conlucrării între români și americani. A fost reținut, în context, angajamentul președintelui Nixon, al altor conducători americani, al unor factori de decizie în viața economică a Statelor Unite de a se acorda României clauza națiunii celei mai favorizate, angajament care decurge, după părerea noastră, din înțelegerea necesității de a se elimina din calea dezvoltării schimburilor comerciale normale orice bariere artificiale și măsuri discriminatorii, de a fi promovate toate acele măsuri care contribuie la expansiunea schimburilor economice, baza materială a creșterii încrederii și apropierii între țări și popoare.

Rezultatele fructuoase ale vizitei sînt rodul convorbirilor șefului statului român cu președintele Statelor Unite, cu responsabili ai vieții politice și economice americane. Aceasta constituie o confirmare strălucită a utilității dialogului la nivel înalt, a discuțiilor desfășurate într-o atmosferă de comprehensiune și stimă reciprocă între factorii de decizie ai celor două țări. Aceasta confirmă teza țării noastre potrivit căreia convorbirile la cel mai înalt nivel constituie calea cea mai sigură pentru soluționarea tuturor problemelor de interes reciproc, pentru examinarea perspectivelor ce se oferă bunelor relații dintre țări și popoare. Este, aceasta, o metodă verificată atît pentru clarificarea pozițiilor, cît și pentru stabilirea căilor celor mai fructuoase ale dezvoltării relațiilor dintre țări și popoare.

Vizita a pus în evidență, din nou, personalitatea politică a conducătorului partidului și statului nostru, remarcabila sa activitate consacrată propășirii patriei noastre, cultivării unor relații de tip nou între România și celelalte țări ale lumii. Publicăm, în numărul de față, diferite declarații făcute de conducători americani, de reprezentanți ai opiniei publice la adresa profilului politic al conducătorului nostru, la inepuizabila sa energie și exemplara sa fermitate în stabilirea unor noi raporturi între țări și popoare. Parcurgînd aceste declarații, care sînt departe de a epuiza paleta largă a aprecierilor întrunite de șeful statului nostru, încerci un sentiment de înaltă mîndrie patriotică pentru consacrarea prestigiului și autorității României socialiste, ale reprezentantului ei cel mai autorizat. Gazdele americane au relevat nu numai rolul șefului statului român în evoluția favorabilă a relațiilor dintre România și Statele Unite, ci și contribuția remarcabilă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la așezarea relațiilor dintre state pe principiile eticii și legalității internaționale, la afirmarea României ca un factor de seamă în consolidarea cursului nou spre destindere și pace, în făurirea unei lumi mai drepte și mai bune. În cercurile de presă americane s-a afirmat cu insistență că argumentele președintelui Consiliului de Stat al României au limpezime de cristal, că tezele și ideile sale, ale partidului și poporului pe care le reprezintă conectează destinul României la evoluția cea mai avansată, la primele linii ale devenirii lumii contemporane. La Washington, Wilmington, Hartford, Cleveland și New York, în convorbiri cu înalte oficialități sau cu oamenii simpli au fost relevate cu pregnanță prestigiul și autoritatea de care se bucură șeful statului român, contribuția sa memorabilă la opera de destindere și pace în întreaga lume.

„Nu numai Casa Albă, ci și Congresul american salută prezența dumneavoastră în Statele Unite" — i-a mărturisit președintelui Consiliului de Stat senatorul Edward Kennedy, la întrevederea de la Blair House. Nu numai Casa Albă și Congresul american, ci și liderii lumii de afaceri se bucură de prezența dumneavoastră în Statele Unite — a relevat în cuvîntul său de salut Gabriel Hauge, președintele Consiliului de administrație al firmei „Manufacturer Hanover Trust". Manifestări de prețuire și simpatie — de simpatie omenească la adresa conducătorului partidului și statului nostru, aveau să fie exprimate cu prilejul vizitelor în localitățile provinciale Wilmington și Hartford, dar, mai cu seamă, la recepția de la Cleveland, unde cetățeni ai orașului, printre ei americani de origine română, aveau să intoneze „Mulți ani trăiască", omagiind, în acea zi de 6 decembrie prezența, în orașul lor, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Noi, ziariștii prezenți la toate aceste manifestări, nu am putut să nu ne lăsăm copleșiți de sentimentele mîndriei patriotice că reprezentantul cel mai autorizat al poporului român a întreprins, în spiritul liniei elaborate de partidul și statul nostru, una din cele mai rodnice și interesante acțiuni de politică externă, soldate cu rezultate deosebit de fructuoase, atît în interesul popoarelor român și american, cît și al cauzei mai generale a păcii și conlucrării între toate națiunile lumii.

Nu spunem ceva nou afirmînd că despre vizita în Statele Unite a președintelui Consiliului de Stat al României se va vorbi în continuare, că vizita se va înscrie ca un moment de referință istorică în devenirea pozitivă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Statele Unite ale Americii, factor important pentru evoluția legăturilor dintre cele două țări, pentru rezolvarea, în interesul popoarelor, a unor probleme internaționale de interes major.

Desfășurarea vizitei

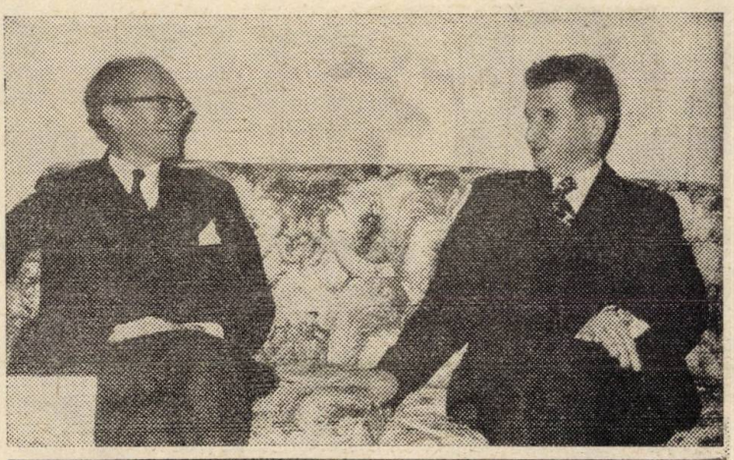

Președintele Nicolae Ceaușescu primește la reședința sa oficială din Washington — Blair House — pe directorul general al Fondului Monetar Internațional (F.M.I.), dr. Hendrick Johannes Witteveen

Duminică, 2 decembrie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu pleacă spre Statele Unite ale Americii, pentru a face o vizită oficială, la invitația președintelui S.U.A., Richard Nixon, și a soției sale, Patricia Nixon.

În această vizită, șeful statului român este însoțit de tovarășii Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele Comitetului de Stat al Planificării, George Macovescu, ministrul afacerilor externe, de alte persoane oficiale. În cursul după-amiezii, **avionul prezidențial a aterizat pe aeroportul Dar El Beida (Alger).** Răspunzînd invitației președintelui Consiliului Revoluției și guvernului algerian, Houari Boumediene, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au efectuat o vizită de prietenie în Algeria.

Între președinții Ceaușescu și Boumediene au avut loc convorbiri, în cursul cărora au constatat dezvoltarea ascendentă a relațiilor româno-algeriene, au examinat probleme ale dezvoltării în continuare a acestor relații. S-a făcut, de asemenea, un larg schimb de păreri referitor la probleme internaționale actuale.

Luni, 3 decembrie

În cursul dimineții, **vizita de prietenie în Algeria a luat sfîrșit.** Avionul prezidențial la bordul căruia se aflau oaspeții români a decolat la ora 9,45, ora locală, de pe aeroportul Dar El Beida, îndreptîndu-se spre Statele Unite ale Americii.

În drum spre S.U.A., avionul în care au călătorit președintele Nicolae Ceaușescu și persoanele oficiale care l-au însoțit a făcut o **escală pe aeroportul internațional Shannon din Republica Irlanda.** Salutat la aeroport de oficialități irlandeze, șeful statului român a vizitat, în timpul escalei, întreprinderea „S.P.S.", profilată pe producția de matrițe pentru forje și care întreține bune relații de cooperare cu România.

În cursul serii (ora 24,00, ora București-ului), **avionul prezidențial a aterizat în S.U.A. la baza aeriană „Andrews"**, unde înalții oaspeți români au fost întîmpinați de oficialități americane. În continuare, președintele Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu s-au deplasat la complexul prezidențial Camp David.

La Clubul național al presei din Washington

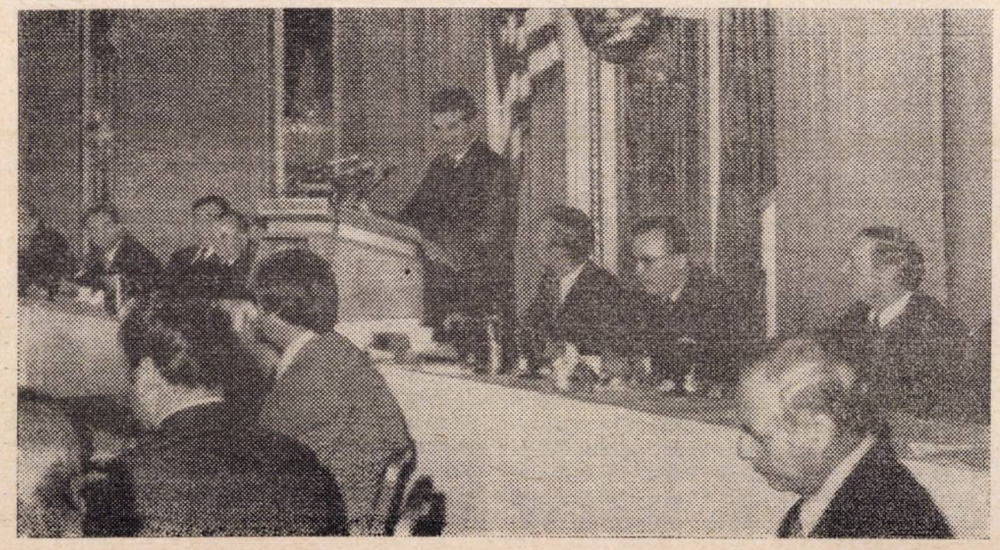

Marți, 4 decembrie

Începe vizita oficială a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în Statele Unite ale Americii.

În cursul dimineții, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați, la Casa Albă, de președintele Richard Nixon și soția sa Patricia Nixon. În cadrul ceremoniei sosirii, cei doi șefi de stat au rostit alocuțiuni.

În continuare, au început **convorbiri oficiale între președintele Românici și președintele S.U.A.**

În onoarea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, secretarul de stat al S.U.A., **Henry Kissinger, a oferit un dejun.**

În cursul dimineții, în salonul albastru al Casei Albe a avut loc un **ceai oferit în cinstea tovarășei Elena Ceaușescu de doamna Patricia Nixon.** Elvira Burger, soția președintelui Curții Supreme a S.U.A., a oferit, în cinstea tovarășei Elena Ceaușescu, un dejun.

La sediul central al Camerei de Comerț a Statelor Unite ale Americii a avut loc **întîlnirea șefului statului român cu reprezentanți de frunte ai vieții economice americane.** În prezența președintelui Nicolae Ceaușescu, care a rostit cu acest prilej o alocuțiune, a fost semnat acordul de constituire a **Consiliului româno-american pentru promovarea relațiilor economice.**

În cursul după-amiezii, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit, la reședința sa oficială din Washington, Blair House, pe **directorul general al Fondului Monetar Internațional, dr. Hendrick Johannes Witteveen.**

Seara, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit, la Blair House, pe **Robert McNamara, președintele Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare** (B.I.R.D.).

În onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Richard Nixon și doamna Patricia Nixon au oferit **un dineu la Casa Albă.** În timpul dineului, desfășurat într-o ambianță plină de cordialitate, cei doi președinți au rostit toasturi.

A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI

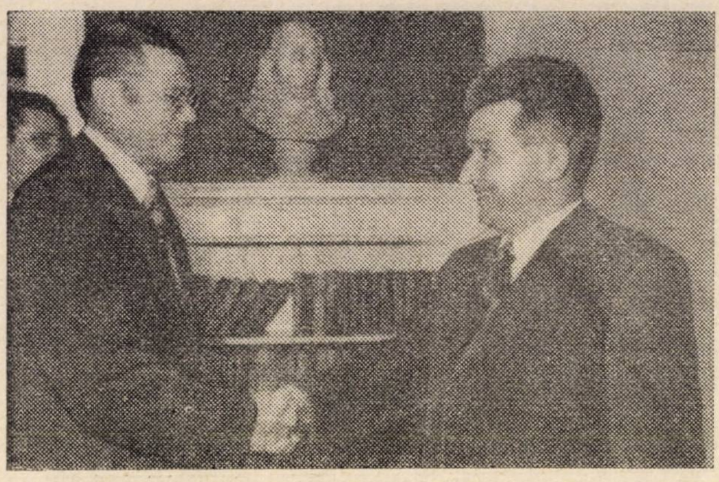

Președintele Nicolae Ceaușescu îl primește pe Robert McNamara, președintele Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.)

Tovarășei Elena Ceaușescu îi este înmînată diploma de membru de onoare al Institutului american al chimiștilor

Tovarășul Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele Comitetului de Stat al Planificării, a avut o întîlnire de lucru cu prof. Herbert Stein, președintele Consiliului consilierilor economici ai președintelui Richard Nixon.

Miercuri, 5 decembrie

Președintele Nicolae Ceaușescu i-a primit, la Blair House, pe **senatorii Henry M. Jackson,** președintele Subcomitetului senatorial pentru problemele comerțului, **și Abraham A. Ribicoff,** președintele Comitetului senatorial pentru problemele energiei.

La Capitoliu, sediul Senatului și Camerei Reprezentanților, **președintele Nicolae Ceaușescu a avut o întîlnire cu liderii Congresului Statelor Unite ale Americii.** Au rostit alocuțiuni Carl Albert, președintele Camerei Reprezentanților, și președintele Nicolae Ceaușescu. Prezent la întîlnire în calitate de lider al republicanilor din Camera Reprezentanților, Gerald Ford, vicepreședinte-desemnat al S.U.A., a fost invitat să viziteze România în calitate de vicepreședinte al Statelor Unite (la 6 decembrie, Gerald Ford a fost confirmat în funcția de vicepreședinte).

A fost semnată, la amiază, **Declarația comună a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon.** În încheierea ceremoniei semnării, cei doi președinți au rostit scurte alocuțiuni.

După ceremonia semnării Declarației comune, la Casa Albă, a avut loc **o nouă rundă de convorbiri oficiale.**

În aceeași zi, conducerea **Clubului Național al Presei din Washington a oferit un dejun** în cinstea președintelui Nicolae Ceaușescu. A urmat o **conferință de presă,** în cadrul căreia șeful statului român a răspuns unor întrebări referitoare la România și politica ei externă, la situația internațională actuală.

În cursul după-amiezii, președintele Nicolae Ceaușescu i-a primit, la Blair House, pe **George Shultz, ministrul finanțelor, Frederick Dent, ministrul comerțului, și William Casey, subsecretar de stat pentru problemele economice la Departamentul de Stat al S.U.A.**

Seara, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit, la reședința sa oficială din Washington, pe **senatorul democrat Edward Kennedy.**

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit o **recepție în onoarea președintelui Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon, și a doamnei Patricia Nixon.** După o convorbire cordială, prietenească, în cursul căreia au apreciat pozitiv rezultatele vizitei, cei doi președinți, precum și tovarășa Elena Ceaușescu și doamna Patricia Nixon și-au luat un călduros rămas bun.

În cursul aceleiași zile, tovarășa Elena Ceaușescu a participat la un dejun oferit în cinstea sa de către conducerea Institutului american al chimiștilor ; cu acest prilej a avut loc o ceremonie în cadrul căreia i s-a conferit diploma de membru de onoare al Institutului.

Tovarășul Manea Mănescu a avut o întîlnire de lucru cu Roy Ash, directorul Oficiului bugetului și managementului, membru al Cabinetului special de consilieri al președintelui S.U.A.

Joi, 6 decembrie

A luat sfîrșit programul oficial al vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins-o în S.U.A., la in-

Declarații

Președintele RICHARD NIXON :

„...Distinsul nostru oaspete din seara aceasta, dintre toți oamenii de stat din lume, a jucat unul din cele mai însemnate roluri ale unui om de stat de pe glob, prin faptul că a văzut ansamblul problemelor mondiale cu care sîntem confruntați și nu numai pe acelea care implicau propria sa țară sau o altă țară cu al cărei conducător el putea discuta într-un anumit moment. El a dat dovadă de înțelepciune și înțelegere și a contribuit enorm la deschiderea unor dialoguri care, altfel, ar fi rămas, poate, închise pentru totdeauna".

„Președintele României este purtătorul de cuvînt al ceea ce el numește țări care nu sînt mari puteri. El este curajos, este sincer, uneori critic față de politica noastră, uneori critic față de politica altor țări, dar pledează întotdeauna politica sa proprie, și aceasta este o calitate pe care noi, în America, o admirăm. Noi îl admirăm. Admirăm poporul său pentru credința în independența sa, în suveranitatea sa și pentru hotărîrea sa de a o apăra.

Propunînd un toast în cinstea președintelui, nu fac acest lucru doar pentru că se află din nou aici, ca oaspete oficial, ci și pentru că a adus o contribuție importantă la această schimbare profundă în relațiile dintre națiuni, schimbare intervenită în acești ultimi cinci ani și, de asemenea, pentru că este exponentul unui principiu în care noi, americanii, credem atît de profund — dreptul fiecărei țări, mari sau mici, la independența, la libertatea ei".

RALPH PERK primarul orașului Cleveland :

„Președintele României a întreprins numeroase vizite soldate cu deosebit succes în state ale Europei, Africii și Americii Latine, către care a dus mesaje de pace, prietenie și colaborare ale poporului pe care îl reprezintă și îl slujește cu atita devotament. Sîntem convinși că discuțiile pe care domnia-sa le-a purtat în Statele Unite vor lărgi aria schimburilor comerciale, științifice, tehnologice și în alte domenii de interes reciproc. Un început bun îl constituie realizările care au urmat întîlnirilor precedente dintre președintele Nicolae Ceaușescu și Richard Nixon. În ciuda faptului că au orientări politice diferite, cele două țări au înțeles să-și extindă relațiile pe multiple planuri, venind în întîmpinarea năzuințelor de colaborare ale popoarelor lor. Sperăm că vor fi găsite modalitățile de intensificare continuă a acestor relații. Orașul Cleveland este gata să-și aducă contribuția sa în această direcție".

O NOUĂ ȘI STRĂLUCITĂ AFIRMARE

În timpul întîlnirii cu senatorul democrat Edward Kennedy

Înmînarea diplomei de cetățean de onoare și a cheii orașului Cleveland

vitația președintelui Richard Nixon și a doamnei Patricia Nixon.

După ceremonia oficială a plecării de la Casa Albă, oaspeții români s-au îndreptat, la bordul avionului prezidențial al Casei Albe, pus la dispoziția șefului statului român de către președintele S.U.A., spre **Wilmington** (statul Carolina de Nord), **etapa inițială a vizitelor într-o serie de obiective și centre economice din Statele Unite.**

La Wilmington, președintele Nicolae Ceaușescu și persoanele oficiale care l-au însoțit au fost întîmpinați de primarul orașului, de alte oficialități locale, de membri ai conducerii corporației „General Electric", care deține în acest oraș un grup de uzine. În cursul ședерii la Wilmington, oaspeții români au vizitat **principalele unități ale uzinelor „General Electric".**

În cursul după-amiezii, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu **au sosit la Cleveland** (statul Ohio). Oaspeții români au fost întîmpinați de primarul orașului, de alte oficialități locale, precum și de un grup de reprezentanți ai americanilor de origine română din localitate.

În continuare, **au fost vizitate uzinele „Euclid Inc." aparținînd firmei „White Motor Corporation".**

În cinstea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, **primarul orașului Cleveland, Ralph Perk, cu soția, și comunitatea română din oraș au oferit o recepție.** În acest cadru, primarul Perk a oferit președintelui Nicolae Ceaușescu cheia orașului Cleveland „ca un simbol al inimilor cetățenilor orașului, deschise spre dumneavoastră și spre poporul român"; totodată, președintelui Ceaușescu i-a fost înmînată diploma de cetățean de onoare al orașului. După ce primarul orașului, reprezentantul guvernatorului statului Ohio și mai mulți cetățeni americani de origine română și-au exprimat satisfacția pentru această vizită, președintele Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare.

În timpul ședерii la Cleveland, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit, la hotelul „Sheraton", **un grup de cetățeni americani de origine română.** A fost primit, de asemenea, Thomas White, director-proprietar al ziarului „The Plain Dealer" din Cleveland.

Seara, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, persoanele oficiale care i-au însoțit **au sosit la Hartford, statul Connecticut.** Oaspeții români au fost întîmpinați de primarul orașului, George Athanson, de alte oficialități locale. În continuare, primarul orașului și soția sa au oferit o recepție în onoarea înalților oaspeți. Răspunzînd cuvintelor de salut rostite de **primarul George Athanson și de guvernatorul statului Connecticut, Thomas Meskill,** a luat cuvîntul președintele Nicolae Ceaușescu.

În cursul aceleiași seri, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe **Harry J. Gray, președintele Oficiului executiv științific al corporației „United Aircraft".**

În cursul vizitei, au fost încheiate următoarele documente:

— Declarația comună a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon, din 5 decembrie 1973, cuprinzînd principiile care stau la baza relațiilor dintre cele două state.

— Declarația comună cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnică dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii.

— O convenție pentru evitarea dublei impuneri.

— Un acord cu privire la transporturile aeriene civile.

— Un acord cu privire la pescuitul în regiunea de vest a Oceanului Atlantic mijlociu.

— Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România și Camera de Comerț a Statelor Unite au convenit să înființeze un Consiliu economic mixt româno-american care să examineze problemele facilitării operațiunilor comerciale, în scopul de a lărgi și sprijini relațiile economice dintre cele două țări.

— Acorduri-cadru de cooperare economică între diferite întreprinderi românești și trei dintre cele mai importante corporații industriale americane: „General Electric", „I.T.T.", „Singer".

Vineri, 7 decembrie

În cursul dimineții, președintele Nicolae Ceaușescu a făcut o vizită **la uzina „Pratt & Whitney" din Hartford.**

La amiază, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu **au sosit la New York.**

La sediul central al firmei „Manufacturer Hanover Trust", președintele Nicolae Ceaușescu a avut o **întîlnire cu un grup de reprezentanți ai cercurilor industriale, comerciale și financiare din Statele Unite.** Au participat reprezentanți ai firmelor „Manufacturer Hanover Trust", I.T.T., „Engelhart Minerals, Macy", Otis Elevator, R.C.A., General Tire, Singer, United Aircraft, Xerox, Union Carbide Europe și altele. Întîlnirea a continuat cu un dejun de lucru, în cursul căruia președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Consiliului de administrație al firmei „Manufacturer Hanover Trust", Gabriel Hauge, au rostit cuvîntări.

Președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe secretarul general al O.N.U. Kurt Waldheim. Desfășurată într-o atmosferă caldă, prietenească, convorbirea a abordat probleme majore ale vieții internaționale; a fost efectuat un schimb de opinii în legătură cu creșterea rolului și eficienței O.N.U. Kurt Waldheim a mulțumit pentru sprijinul pe care România îl acordă Organizației, sporirii rolului, eficienței și autorității sale.

A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI

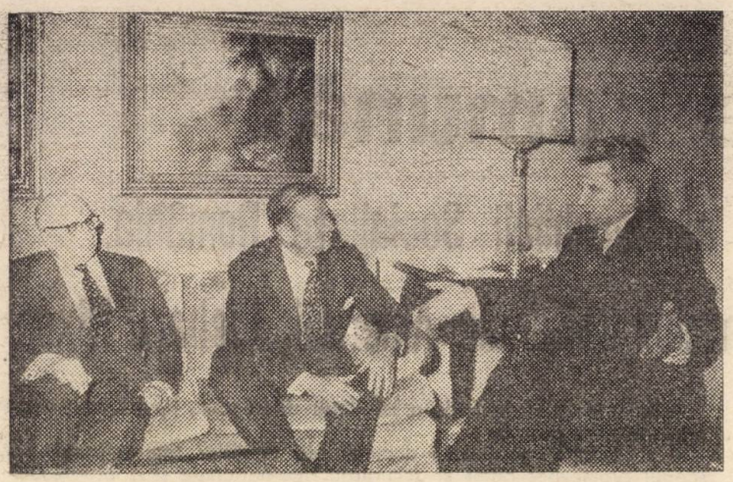

Întîlnire cu David Rockefeller, președintele Băncii „Chase Manhattan"

Aspect din timpul întîlnirii între președintele Nicolae Ceaușescu și secretarul general al O.N.U. Kurt Waldheim

În cursul zilei, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe **David Rockefeller, președintele băncii „Chase Manhattan"**.

Au fost primiți, la reședința din New York a președintelui Republicii Socialiste România, **reprezentanții concernului de ziare „Parade"**.

Președintele Nicolae Ceaușescu a primit un grup de reprezentanți ai **principalelor organizații ale evreilor din America.** Interlocutorii au afirmat că vor sprijini înțelegerile și acordurile convenite în timpul vizitei șefului statului român.

În cursul după-amiezei, **tovarășa Elena Ceaușescu, răspunzînd invitației Academiei de Științe din New York, a făcut o vizită la sediul acestui înalt for științific,** al cărui membru activ a devenit în cursul acestui an. Președintele Academiei, Kenneth W. Thomson, a rostit un călduros salut de bun venit. Tovarășa Elena Ceaușescu a adresat celor prezenți, tuturor membrilor Academiei, salutul oamenilor de știință români și al său personal.

În aceeași zi, **au fost semnate acorduri-cadru de cooperare între întreprinderi românești și corporațiile americane „General Electric", „I.T.T." și „Singer".**

La ora 20,00 (ora locală) — sîmbătă ora 3,00 ora Bucureștiului — **avionul prezidențial a decolat de pe aeroportul J. F. Kennedy din New York îndreptîndu-se spre patrie.** A luat sfîrșit vizita președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu în Statele Unite ale Americii.

Sîmbătă, 8 decembrie

La ora 11,00 (ora Bucureștiului), președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au sosit în Capitală.

Declarații

Senatorul HUBERT HUMPHREY :

„În această perioadă, cînd Statele Unite se apropie de cea de-a 200-a aniversare a proclamării independenței lor, este cît se poate de potrivit să se evidențieze rolul remarcabil pe care îl deține România în Europa, poziția sa în sprijinul cauzei independenței, poziție care este reliefată de un număr de factori politici, economici, umanitari. (...)

Vocea României s-a ridicat în apărarea libertății pretutindeni. Independența economică a României conține multe promisiuni de natură a fi în beneficiul popoarelor ambelor națiuni, România a urmărit și urmărește cu hotărîre să-și dezvolte economia internă și să devină un important și valoros membru al comunității economice mondiale. A treia dimensiune, care subliniază poziția remarcabilă a României, este apărarea principiilor umanitarismului. Acești factori reprezintă doar o parte a eforturilor României de a-și întări și extinde rolul în cadrul comunității economice mondiale. De la prima vizită a președintelui Ceaușescu în Statele Unite în 1970, țara sa a făcut pași însemnați înainte pentru dezvoltarea acțiunilor de cooperare în producție cu firme străine.

Aceste acțiuni ale României au fost sprijinite și și-au găsit corespondentul în acțiuni întreprinse de Statele Unite pentru a înlesni crearea unor legături economice mai strînse între cele două țări. Aceste acțiuni se cer însă lărgite în continuare. (...) Acordînd României clauza națiunii celei mai favorizate, S.U.A. vor promova cauza păcii și libertății în lume, nu creînd acestei țări o situație privilegiată, ci permițîndu-i ca mărfurile sale să se bucure de un tratament egal cu mărfurile altor state".

GEORGE ATHANSON, primarul orașului Hartford :

„Noi am aflat că vizita excelenței sale, președintele României, în S.U.A., întîlnirile cu președintele Nixon, cu conducerea Departamentului de Stat, cu alți oameni politici americani s-au soldat cu rezultate din cele mai bune, ceea ce ne produce o deosebită satisfacție.

Consider că asemenea vizite, contactele nemijlocite între factorii de răspundere constituie cea mai bună cale de promovare a înțelegerii și cooperării".

GABRIEL HAUGE, președintele Consiliului de administrație a firmei „Manufacturer Hanover Trust" ;

„Într-o lume împărțită de filozofii sociale diferite, România, sub inițiativa președintelui Ceaușescu, a devenit un exemplu strălucit în fruntea creării de înțelegeri între țări. Cu toții am citit articole în presă care subliniază politica de independență a României. Noi înțelegem și respectăm această politică. Dar eu cred că tot atît de important este și faptul că România apreciază și acordă o deosebită atenție interdependenței dintre națiuni, pentru pace și prosperitate. Această interdependență își găsește expresia în faptul că România este membră a G.A.T.T., F.M.I., a Băncii Mondiale și C.A.E.R.

Noi sperăm, în continuare, într-o creștere substanțială a volumului comerțului între țările noastre, mai ales în cazul cînd Congresul va acorda României un tratament tarifar egal cu alte țări, nediscriminatoriu. Noi sprijinim această măsură în mod activ.

Domnilor, cu toții vom saluta cuvîntul aceluia care a făcut atît de mult pentru ca România să progreseze și pentru dezvoltarea cooperării internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu."

THOMAS MESKILL, guvernatorul statului Connecticut :

„Aș vrea să spun că noi sîntem foarte satisfăcuți de relațiile calde existente între președintele României și președintele S.U.A. Considerăm că aceasta este spre binele celor două popoare, al cauzei înțelegerii și cooperării".

GEORGE DOBREA, vicepreședinte al Consiliului cultural al orașului Cleveland :

„Ne păstrăm tradițiile și limba maternă și sîntem mîndri că provenim dintr-o țară cu o cultură foarte bogată și o istorie demnă. Sîntem întotdeauna dornici să ne împărtășim din cultura și arta poporului român, ai căror reprezentanți de seamă poposesc acum din ce în ce mai frecvent și pe meleagurile noastre, datorită noului climat instaurat în relațiile româno-americane prin dialogul dumneavoastră, domnule președinte, cu președintele Nixon."

Declarație comună

a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon,

— întîlnindu-se într-o atmosferă cordială, constructivă și prietenească, care le-a dat posibilitatea de a avea un schimb de vederi util și cuprinzător,

— în urma discuțiilor cu privire la relațiile dintre România și Statele Unite, la principiile care stau la baza acestor relații, precum și la principalele probleme internaționale actuale, desfășurate într-un spirit de deplin respect reciproc, reflectînd interesele popoarelor român și american de a avea contacte mai strînse,

— au convenit asupra următoarei declarații :

Ei au exprimat convingerea că toate statele, indiferent de mărime, de sisteme politice, economice sau sociale sau de nivelul de dezvoltare, trebuie să contribuie la o pace durabilă în lume, bazată pe libertate, egalitate, justiție și respectarea drepturilor omului.

Cei doi președinți au subliniat cu satisfacție dezvoltarea favorabilă a relațiilor și bunele rezultate obținute ca urmare a vizitei de stat pe care președintele Nixon a făcut-o în România în 1969 și a întîlnirii ulterioare cu președintele Nicolae Ceaușescu la Washington, în 1970. Ei au fost de acord să extindă și să dezvolte în continuare relațiile dintre cele două țări pe o bază trainică și durabilă, în avantajul reciproc al popoarelor român și american.

I

Cei doi președinți au reafirmat în mod solemn că relațiile dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii se bazează pe țelurile și principiile Cartei Națiunilor Unite și, conform acestora, pe principii legate între ele, ca :

— dreptul fiecărui stat la existență, independență și suveranitate ;

— egalitatea în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare și sistem politic, economic și social ;

— dreptul fiecărui stat de a-și alege și dezvolta liber sistemul său politic, social, economic și cultural ;

— abținerea de la amenințarea cu forța sau folosirea forței, violînd Carta Națiunilor Unite, respectarea integrității teritoriale și inviolabilitatea frontierelor ;

— neintervenția directă sau indirectă, sub nici un motiv, în afacerile interne ale oricărui alt stat ;

— îndatorirea statelor de a soluționa diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice ;

— cooperarea în diverse domenii ale relațiilor internaționale, în scopul promovării păcii și securității internaționale și a progresului economic și social.

II

Cei doi președinți au exprimat hotărîrea lor de a dezvolta relațiile dintre cele două state în spiritul stimei, respectului și avantajului reciproc. Ei au fost de acord să ia măsuri corespunzătoare pentru a încuraja expansiunea comerțului, ca și cooperarea industrială, științifică și tehnică, îndeosebi forme de colaborare cum sînt întreprinderile mixte, precum și cercetări comune între întreprinderile și instituțiile celor două țări. Ei au fost de acord să ia, de asemenea, măsuri corespunzătoare pentru a dezvolta relațiile prietenești între cele două popoare, prin crearea condițiilor pentru o mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor lor spirituale și materiale, prin extinderea și aprofundarea contactelor și a schimburilor în domeniile științei, tehnologiei, culturii, artei, învățămîntului, informațiilor, turismului și altele, prin legături între instituții, organizații și asociații, ca și prin contacte între cetățenii celor două țări. Ei vor contribui la soluționarea problemelor umanitare pe baza încrederii reciproce și a bunăvoinței.

III

Cei doi președinți și-au exprimat hotărîrea de a acționa pentru întărirea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și consolidarea păcii internaționale, în dezvoltarea cooperării dintre toate națiunile și în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre state.

Ei au subliniat importanța realizării de măsuri efective de dezarmare care să ducă la întărirea păcii și securității internaționale.

Ei au fost de acord să sprijine, în continuare, realizarea securității și cooperării în Europa, subliniind că Conferința cu privire la securitate și cooperare europeană și negocierile asupra reducerii reciproce a forțelor armate și armamentelor și măsurilor corespunzătoare în Europa centrală trebuie să contribuie la aceste scopuri. Ei sînt de acord că procesul de edificare a securității europene va duce

Casa Albă. Moment din timpul ceremoniei oficiale de rămas bun

Oaspeți ai grupului de uzine ale firmei „General Electric" din Wilmington

la relații mai strînse între participanți și va aduce o contribuție pozitivă la pacea în lume. Ei au fost, de asemenea, de acord că dezvoltarea unor relații de bună vecinătate între țările din Balcani va contribui la cooperare și securitate și destindere în Europa.

Subliniind că relațiile internoționale sînt într-o perioadă de intense schimbări, cei doi președinți au salutat progresul continuu către reducerea tensiunilor și către o perioadă de negociere și nu de confruntare. Ei au salutat noile posibilități de participare sporită a tuturor statelor interesate la soluționarea pe calea negocierilor a problemelor litigioase, pentru îmbunătățirea în continuare a relațiilor internaționale.

Ei și-au exprimat satisfacția pentru acordul referitor la restabilirea păcii în Vietnam și speranța că acesta va fi îndeplinit pentru a contribui la pace și stabilitate în Indochina.

Ei și-au exprimat îngrijorarea față de recenta reizbucnire a conflictului din Orientul Mijlociu și au subliniat importanța pe care o acordă actualelor eforturi pentru a se ajunge la o pace dreaptă și durabilă. Ei s-au pronunțat pentru soluționarea conflictului prin mijloace pașnice, în spiritul și pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967. Ei au subliniat necesitatea de a se trece fără întîrziere la începerea negocierilor prevăzute în rezoluția Consiliului de Securitate din 22 octombrie 1973 și la convocarea conferinței de pace.

IV

Cei doi președinți și-au exprimat convingerea că dezvoltarea continuă a relațiilor prietenești dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii, bazate pe egalitate, respect reciproc și luarea în considerare a intereselor lor respective, servește cauza păcii și cooperării internaționale.

Subliniind valoarea contactelor personale, ei au reafirmat angajamentul lor de a adînci și extinde relațiile dintre cele două țări prin consultări la diverse niveluri, ca și prin căile diplomatice normale.

NICOLAE CEAUȘESCU
Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

RICHARD NIXON
Președintele Statelor Unite ale Americii

Washington, 5 decembrie 1973

Declarația comună

cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnică dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii

Cu prilejul vizitei sale oficiale în Statele Unite ale Americii, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a avut convorbiri cu președintele Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon, în zilele de 4 și 5 decembrie 1973, cu privire la dezvoltarea relațiilor economice dintre România și Statele Unite.

Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele Comitetului de Stat al Planificării, George Macovescu, ministrul afacerilor externe, Vasile Pungan, consilier al președintelui, și alte oficialități din partea română, Henry Kissinger, secretar de stat, George Shultz, secretar al finanțelor, Frederick Dent, secretar al comerțului, și alte oficialități din partea americană au participat, de asemenea, la discuții.

Cei doi președinți au evidențiat dezvoltarea favorabilă a relațiilor economice dintre cele două țări ale lor și au exprimat hotărîrea lor de a promova și extinde cooperarea economică, industrială și tehnică, pe baza respectării suveranității, independenței, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, avantajului reciproc, abținerii de la amenințarea cu forța sau folosirea forței.

Președintele Ceaușescu și președintele Nixon și-au exprimat satisfacția față de ritmul remarcabil de creștere a comerțului româno-american, care s-a mărit de peste 4 ori de la vizita președintelui Nixon la București, în 1969.

Ambii președinți au remarcat, în mod deosebit, creșterea rapidă a exporturilor României în S.U.A. ca urmare a eforturilor majore pe care România le-a făcut pentru promovarea exporturilor sale în Statele Unite.

S-a estimat că în 1974 și în anii următori comerțul dintre cele două țări va continua să crească în același ritm sau chiar într-un ritm mai înalt.

La plecarea din Statele Unite, pe aeroportul internațional „John F. Kennedy" din New York

O NOUĂ ȘI STRĂLUCITĂ AFIRMARE A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI

Cei doi președinți au subliniat că cele două țări au întreprins un număr de acțiuni pentru a încuraja și facilita această creștere a comerțului.

Cei doi președinți au remarcat importanța întîlnirilor și discuțiilor avute de președintele Ceaușescu cu personalități de conducere ale cercurilor de afaceri americane, în scopul de a finaliza acorduri și înțelegeri și de a genera un nou interes în relațiile economice cu România.

Președinții au constatat că, recunoscînd statutul României ca țară în curs de dezvoltare, Corporația pentru investiții particulare a Statelor Unite ale Americii în străinătate este pregătită să sprijine asigurarea și finanțarea investițiilor Statelor Unite în România.

Cei doi președinți au constatat că din noiembrie 1971, cînd președintele Nixon a hotărît ca exporturile Statelor Unite în România să fie îndreptățite la creditele și garanțiile Băncii de export-import a Statelor Unite ale Americii, aceste credite și garanții au contribuit în mod efectiv la dezvoltarea comerțului. Bănci particulare din Statele Unite ale Americii au facilitat, de asemenea, această dezvoltare.

Cei doi președinți au subliniat importanța participării celor două țări la Acordul General pentru Tarife și Comerț și importanța prevederilor și principiilor acestui acord pentru politica lor economică respectivă.

Președintele Nixon a reafirmat angajamentul său de a cere autorizarea de a acorda României clauza națiunii celei mai favorizate, recunoscînd importanța acestui principiu reciproc ca un factor în relațiile internaționale și în dezvoltarea și diversificarea relațiilor economice între cele două țări.

Cei doi președinți au subliniat în continuare că aderarea României la Acordul General pentru Tarife și Comerț și ca membră la Fondul Monetar Internațional și la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare au fost pași pozitivi în lărgirea relațiilor sale economice și financiare pe plan mondial și au creat condiții favorabile de colaborare între reprezentanții celor două țări în cadrul acestor organizații internaționale, în scopul dezvoltării cooperării lor economice.

Cei doi președinți au salutat încheierea, cu ocazia vizitei, a acordului dintre Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România și Camera de Comerț a Statelor Unite privind constituirea Consiliului economic româno-american, a Convenției privind impozarea veniturilor, a Acordului privind aviația civilă și a Acordului cu privire la pescuitul în partea vestică a Oceanului Atlantic mijlociu, precum și a convențiilor și înțelegerilor specifice între întreprinderi și organizații economice românești și firme americane cu privire la colaborarea și cooperarea economică, industrială și tehnică în domeniile construcției de mașini, electronicii, chimiei și petrochimiei și în alte domenii de interes reciproc.

Ei au constatat, de asemenea, că discuțiile referitoare la cererile deținătorilor de titluri americane au fost reluate.

În scopul dezvoltării în continuare a relațiilor economice între România și Statele Unite, cei doi președinți au aprobat următoarele linii directoare :

1. Cele două guverne vor facilita într-un mod corespunzător cooperarea între firmele, companiile și organizațiile economice interesate din cele două țări, în vederea realizării de proiecte comune, inclusiv sub forma unor societăți mixte de producție și desfacere, în domeniile industriei, comerțului, agriculturii, resurselor naturale și în alte domenii de interes reciproc.

Domeniile de interes special pentru o asemenea cooperare includ : construcția de mașini, electronica, industria electrică, energetica, siderurgia, chimia și petrochimia, industria minieră și petrolieră, industria ușoară, industria alimentară, telecomunicațiile, materialele de construcție, agricultura și turismul.

2. Tranzacțiile comerciale și cele de cooperare economică se vor realiza pe baza aranjamentelor contractuale între firmele, companiile și organizațiile economice din cele două țări și în conformitate cu legile și reglementările în vigoare în cele două țări. Asemenea contracte vor fi încheiate, în general, în termenii obișnuiți în practica internațională.

Asemenea contracte și înțelegeri pot cuprinde domenii ca :

— construcția de noi unități industriale, precum și dezvoltarea și modernizarea celor existente,

— producția și comercializarea în comun, inclusiv în cadrul unor societăți mixte sau alte forme,

— licențe, patente și schimb de informații economice și tehnice asupra produselor, proiecte și tehnologii în conformitate cu legile și reglementările în vigoare în cele două țări, inclusiv a legilor pentru tranzit și reexport,

— pregătirea și schimbul de specialiști și experți,

— stabilirea de bănci și agenții bancare în cele două țări,

— acțiuni comune de cooperare pe terțe piețe.

Asemenea contracte pot să conțină prevederi referitoare la repartizarea și transferul beneficiului, drepturile de participare la conducerea societăților mixte, procedura de dizolvare a lor, repatrierea capitalului în condiții reciproc acceptabile.

3. În relațiile lor economice și în aplicarea politicilor în cadrul legilor și reglementărilor lor, cele două țări vor ține seama în totalitate de nivelul respectiv al dezvoltării lor economice, precum și de caracteristicile celor două economii. În acest sens, s-a subliniat că România, ca țară în curs de dezvoltare, ar putea fi îndreptățită la tratamentul acordat țărilor în curs de dezvoltare.

4. Plățile în valută între firmele, companiile și organizațiile economice din cele două țări se vor efectua în dolari S.U.A. sau în orice altă monedă liber convertibilă, acceptată în mod reciproc, și în alte forme de plată asupra cărora se va cădea de acord.

5. Cu excepția unor scopuri de utilitate publică, bunurile aparținînd cetățenilor, companiilor și organizațiilor economice ale unei țări nu vor fi expropriate de cealaltă țară și nici nu vor fi expropriate fără plata unei compensații prompte, adecvate și efective.

6. În limitele permise de legile și obligațiile internaționale ale celor două țări, echipamentele și bunurile importate temporar într-o țară pe baza contractelor între firme, companii și organizații economice din cele două țări vor fi exceptate de taxe vamale, alte taxe și orice restricții referitoare la import. În scopul dezvoltării cooperării economice, cele două părți vor examina căi și modalități de aplicare a unor facilități vamale și fiscale produselor destinate și rezultate din cooperare, în cadrul legislației vamale în vigoare în cele două țări.

7. Fiecare țară va acorda cetățenilor, firmelor, companiilor și organizațiilor economice ale celeilalte țări protecția invențiilor, mărcilor de fabrică și mărcilor de comerț, în conformitate cu prevederile convențiilor internaționale în acest domeniu la care cele două țări sînt părți.

8. Fiecare țară va acorda firmelor, companiilor și organizațiilor economice ale celeilalte un tratament nediscriminatoriu privind plățile, remiterile, transferurile de fonduri și instrumente financiare, în conformitate cu aranjamentele ce se vor conveni între cele două țări.

9 Fiecare țară va facilita intrarea și călătoriile reprezentanților oficiali, experților, tehnicienilor și consultanților celeilalte țări angajați în operațiuni comerciale și de cooperare economică între firmele, companiile și organizațiile economice din cele două țări, precum și membrilor familiilor acestora.

10. Fiecare țară va facilita participarea cetățenilor, companiilor și organizațiilor economice proprii, la tîrguri și expoziții organizate în cealaltă țară.

11. Ambele țări vor facilita schimbul de informații economice, comerciale și tehnice în domenii de interes reciproc, inclusiv informații privind comerțul cu produse agricole de bază, între instituții, întreprinderi și organizații economice.

12. Cele două țări reafirmă dezideratul soluționării prompte și echitabile, pe calea amiabilă, a eventualelor diferede comerciale. Contractele comerciale trebuie să includă prevederi referitoare la arbitrarea diferendelor rezultate din tranzacțiile comerciale.

Asemenea înțelegeri vor stipula ca arbitrajul să se efectueze potrivit regulilor Camerei de comerț internațional din Paris și vor specifica ca loc al arbitrajului o localitate într-o țară, alta decît Statele Unite sau România, care este parte la Convenția din 1958 asupra recunoașterii și aplicării hotărîrilor arbitrale străine, sau un alt mod ce se va conveni în contract.

13. În vederea lărgirii și sprijinirii relațiilor economice între cele două țări, s-a hotărît constituirea unei Comisii economice mixte româno-americane, care se va întîlni anual, alternativ la București și Washington.

Comisia va lua în considerare acțiuni și probleme referitoare la facilități reciproce pentru realizarea de afaceri care să promoveze cooperarea economică, precum și alte aspecte în legătură cu cooperarea lor economică, industrială și tehnică.

Comisia va facilita, de asemenea, după caz, înființarea de grupuri consultative mixte între reprezentanții firmelor, companiilor și organizațiilor economice ale celor două țări în probleme de interes specific.

În ajunul conferinței de la Geneva

Cairo. Președintele Anwar Sadat (stînga) și liderul palestinian Yasser Arafat

Deși, așa cum arăta la Geneva purtătorul de cuvînt al oficiului european al Națiunilor Unite, pînă în prezent „O.N.U. nu a primit nici o cerere privind organizarea negocierilor", conferința de pace se va putea deschide, după opinia generală, la 18 decembrie, la Geneva. Secretarul de stat american, Henry Kissinger, este, în această privință, categoric: „Nu avem nici un motiv să ne îndoim de ținerea conferinței... iar Statele Unite vor folosi toată influența lor pentru a favoriza o reglementare conform rezoluției 242 a Consiliului de Securitate", declara el ziariștilor la 6 decembrie. Dacă negocierile militare de la km 101 nu sînt reluate, preciza Kissinger, înapoierea la liniile din 22 octombrie a forțelor israeliene și egiptene ar putea constitui primul punct al ordinii de zi a reuniunii. Reamintind că soluționarea de ansamblu a conflictului din zonă trebuie să țină seama de drepturile poporului palestinian, el sublinia că problema reprezentării palestinienilor urmează a fi dezbătută între părți după deschiderea conferinței. În ce privește procedura desfășurării lucrărilor, secretarul de stat lăsa să se înțeleagă că, după o ședință oficială și publică relativ scurtă, negocierile ar trebui angajate în reuniuni cu ușile închise pentru a putea fi obținute progrese reale.

În afară de Siria, a cărei poziție asupra convorbirilor de pace rămîne, deocamdată, rezervată, Egiptul, Iordania și Israelul și-au confirmat intenția de a participa la negocierile de la Geneva. Egiptul se pregătește să ia parte la apropiata conferință de pace — se menționează în declarația politică a guvernului de la Cairo (vezi caseta de mai jos) — dar nu acceptă ca „această reuniune să fie folosită drept mijloc de tergiversare în aplicarea rezoluțiilor internaționale cu privire la soluționarea situației din zonă". Condițiile prealabile formulate de Egipt pentru participarea sa la conferință au fost expuse la 9 decembrie de oficiosul „Al Ahram": convocarea conferinței trebuie să aibă loc din inițiativa secretarului general al O.N.U., care să asiste la ședința de inaugurare; Egiptul consideră necesară participarea Siriei, Iordaniei și Israelului, iar într-o a doua etapă și a rezistenței palestiniene. Ulterior, același cotidian confirmă faptul că Waldheim va prezida ședința de inaugurare și, tot el, va pronunța discursul de deschidere a conferinței. Între timp, la New York s-a anunțat că secretarul general al O.N.U. va pleca, în seara zilei de 15 decembrie, spre Geneva.

La Tel Aviv se manifestă un oarecare optimism, reflectat de declarațiile premierului Golda Meir și generalului Yariv care apreciau că negocierile de la Geneva — menite „să determine schimbări pozitive în situația din Orientul Apropiat" — pot începe, în ciuda întreruperii discuțiilor de la km 101.

După cum se știe, Iordania condiționează participarea sa la conferința de pace de recunoașterea faptului că ea reprezintă pe palestinienii din teritoriul ocupat al Cisiordaniei. Regele Hussein subliniază din nou, zilele trecute, hotărîrea Iordaniei, în cazul în care va veni la Geneva, de a cere „reintegrarea teritoriului pe care l-a pierdut în iunie 1967, atunci cînd a participat la război alături de frații arabi, sub comandament egiptean". Dacă însă țările arabe își vor menține punctul de vedere, și anume de a considera Organizația pentru Eliberarea Palestinei ca unic reprezentant al poporului palestinian, „Iordania nu va asista la conferința de pace".

Observatorii politici acordă o atenție deosebită turneului pe care urmează să-l efectueze Henry Kissinger — după etapele Bruxelles și Londra — în șase țări din zonă — Egipt (13—14 decembrie), Arabia Saudită (14—15 decembrie), Siria (15 decembrie), Iordania (15—16 decembrie), Liban (16 decembrie) și Israel (16—17 decembrie). În cadrul acestei misiuni, apreciată ca „foarte delicată", secretarul de stat american va discuta „preocupările particulare ale fiecăruia din guvernele interesate în scopul facilitării conferinței de pace". El se va strădui — menționează purtătorul de cuvînt al Casei Albe — „să pregătească terenul și să atenueze dificultățile care există în prezent". Din Beirut, organul Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei anunță că Henry Kissinger se va întreține și cu reprezentanți ai rezistenței palestiniene, cărora le va supune „propuneri pentru reglementarea cauzei lor".

Înainte de a pleca, întîi spre Europa și apoi spre Orientul Apropiat, Kissinger a avut o serie de consultări cu reprezentanții ai Egiptului și Israelului, în încercarea de a concilia pozițiile lor. Generalul Moshe

Declarația politică a guvernului egiptean

Declarația politică a guvernului egiptean, citită la 8 decembrie de Mohamed Abdel Kader Hatem, vicepremier și ministru al informațiilor, în fața Adunării Poporului, afirmă că întreaga națiune arabă a sprijinit Egiptul în bătălia dusă pentru apărarea onoarei națiunii arabe și pentru păstrarea drepturilor și pămînturilor sale...

În urma campaniei diplomatice a Egiptului, au fost obținute următoarele rezultate:

I. 6 octombrie a reprezentat un jalon important pe calea stringerii rîndurilor arabe și a atras atenția întregii lumi arabe asupra responsabilității sale istorice care cere continuarea sacrificiilor pînă cînd toate teritoriile ocupate vor fi eliberate, indiferent cu ce preț.

La Conferința la nivel înalt de la Alger s-a înregistrat o unanimitate arabă în ce privește faptul că încetarea focului nu înseamnă pace. Pacea necesită o serie de condiții, printre care:

1. retragerea Israelului din toate teritoriile ocupate și în primul rînd din Ierusalim;

2. restabilirea drepturilor naționale ale poporului palestinian.

II. Africa a luat parte la lupta noastră și a adoptat o atitudine hotărîtă în apărarea drepturilor noastre.

Spiritul cooperării africano-arabe care a început la 6 octombrie a deschis noi perspective pentru cooperarea economică și politică cu popoarele de pe continentul african, iar guvernul egiptean va acționa continuu pentru menținerea și consolidarea acestei cooperări.

Țările nealiniate au adoptat, de asemenea, o atitudine clară și s-au pronunțat pentru retragerea imediată și necondiționată a Israelului din toate teritoriile ocupate în 1967...

Amenințarea reală la adresa păcii în această etapă este rezultatul eschivării inamicului de la aplicarea acordurilor, printre care menționăm eschivările care au determinat întreruperea convorbirilor de la km 101.

Hatem a exprimat dorința Egiptului de a coopera în această etapă și prin intermediul O.N.U. declarînd:

Ne pregătim să participăm la apropiata conferință de pace de la Geneva, dar mergem la această conferință susținînd următoarele principii:

1. Nu vom accepta ca această conferință să fie folosită drept mijloc de tergiversare în ce privește aplicarea rezoluțiilor internaționale, sau pentru readucerea situației în stadiul de impas în care s-a aflat înainte de 6 octombrie.

2. Respingem orice încercare de a se mai reveni asupra celor două principii pe care se bazează politica noastră externă și anume: principiul retragerii complete israeliene din teritoriile arabe ocupate și principiul restabilirii drepturilor poporului palestinian.

3. Considerăm că participarea palestinienilor la această conferință constituie o expresie fermă a recunoașterii de către comunitatea internațională a legitimității entității palestiniene, precum și a drepturilor acesteia.

(După agenția M.E.N.)

Washington. Secretarul de stat Henry Kissinger discută cu Ahmed Zaki Yamani, ministrul saudit al petrolului

Ierusalim. Convorbiri americano-israeliene. De la stînga : ambasadorul Kenneth B. Keating, subsecretarul de stat Kenneth Rush și ministrul de externe Abba Eban

Dayan, sosit la 7 decembrie la Washington, caracteriza drept „productive și optimiste" discuțiile cu secretarul de stat american. Israelul este gata „să negocieze, să discute și să accepte compromisuri", a spus el, exprimîndu-și încrederea că prima etapă a conferinței de pace va fi constructivă. Întors luni la Tel Aviv, ministrul israelian al apărării afirma, însă, în fața Knesseth-ului că „Israelul nu va participa alături de Siria la conferința de la Geneva, pînă cînd Damascul nu va remite Crucii Roșii Internaționale lista completă a prizonierilor israelieni". Această înăsprire de poziție reține atenția, cu atît mai mult cu cît, în ajun, generalul Dayan declarase rețelei de televiziune americane C.B.S. că țara sa „se va duce la Geneva fără condiții prealabile".

După întrevederea avută cu șeful diplomației americane, noul ambasador al Egiptului la Washington, Ashraf Ghorbal, aprecia că reuniunea de pace de la 18 decembrie se va deschide „într-o atmosferă optimistă". Dar, sublinia el, „negocierile vor trebui să fie eficace, scopul lor fiind pacea și nu multiplicarea discuțiilor". „Sper că Israelul înțelege în prezent că este mai util să acționeze pentru pace, decît să revendice anexări sau o securitate bazată pe ocupație", adăuga el.

Justificat poate, observatorii politici stabilesc o relație între apropiata conferință de la Geneva și ultimele măsuri adoptate de țările arabe producătoare de petrol, măsuri destinate să atribuie armei petrolului un mai pronunțat caracter politic. Este vorba, în primul rînd, de hotărîrea reuniunii miniștrilor de finanțe și ai petrolului din țările arabe de a reduce producția de petrol cu 5 la sută în luna ianuarie în raport cu nivelul din luna decembrie. Comunicatul publicat la încheierea reuniunii precizează, în același timp, că embargoul impus S.U.A. va fi ridicat numai după ce Israelul va semna un acord, garantat de Statele Unite, privind retragerea într-un timp limitat din teritoriile arabe ocupate. Ridicarea embargoului va fi efectivă din momentul cînd va începe retragerea, se spune în comunicat. Totodată, miniștrii economiei și comerțului din țările arabe, întruniți la Cairo, au hotărît să retragă treptat capitalurile arabe din băncile occidentale și să le transfere în instituții financiare arabe în vederea investirii lor în proiecte de dezvoltare ale lumii arabe. În cazul cînd, din motive politice, unele țări arabe vor hotărî să grăbească retragerea capitalurilor, aceste fonduri vor lua mai întîi calea băncilor libaneze, a precizat la Beirut un membru al Comitetului Bursei. Tot în Liban, a adăugat el, se vor realiza și studiile de planificare și modalitățile de investire a acestor capitaluri. Această hotărîre, subliniază observatorii, nu are doar un aspect politic, ci și unul financiar, căci aceste capitaluri sînt, în cea mai mare parte, investite pe piața devizelor europene și au suferit pierderi importante în urma recentelor frămîntări monetare americane și vest-europene. În ce privește posibilitățile de investire a capitalurilor arabe, cercurile financiare consideră că ele vor servi în special la exploatarea potențialului economic al unor țări ca Egiptul, Siria, Sudanul, Yemenul de Nord și Marocul, care nu au putut forma obiectul unei valorificări sistematice din cauza resurselor financiare insuficiente.

Rodica Georgescu

BUDAPESTA

Dialog la nivel înalt ungaro-bulgar

Corespondență de la Aurel Pop

Vizita pe care delegația de partid și guvernamentală bulgară, condusă de Todor Jivkov, prim secretar al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Consiliului de Stat al R. P. Bulgaria, a făcut-o între 3—7 decembrie în R. P. Ungară, la invitația C.C. al P.M.S.U., a Consiliului prezidențial și a Consiliului de Miniștri al R. P. Ungare, a marcat un nou și important moment în dezvoltarea legăturilor de prietenie și a relațiilor de colaborare tovărășească dintre partidele și popoarele celor două țări.

În capitala R. P. Ungare, vizita delegației de partid și guvernamentale bul-

Aspect de la convorbirile Jivkov—Kadar

gară s-a aflat în centrul atenției comentatorilor de presă ca și a observatorilor politici, care, evocînd rădăcinile adînci, tradiționale, de prietenie dintre popoarele ungar și bulgar, relevau că, în ultima perioadă, relațiile politice, economice, culturale se dezvoltă vertiginos pe baza tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală încheiat pe o perioadă de 20 de ani, semnat în 1969 cu ocazia vizitei pe care tovarășul Janos Kadar a făcut-o în Bulgaria.

În interviul acordat, în ajunul sosirii la Budapesta, de către Todor Jivkov presei ungare, primul secretar al C.C. al P.C. Bulgar a declarat: Mi-ar plăcea să-mi exprim convingerea că vizita delegației de partid și guvernamentale bulgare în țara dumneavoastră va fi o nouă contribuție la dezvoltarea în continuare a prieteniei țărilor noastre frățești socialiste și a popoarelor noastre, a colaborării politice, economice, tehnico-științifice și culturale.

În evoluția relațiilor dintre cele două țări, un loc important revine schimburilor comerciale și cooperării economice și tehnico-științifice. Din 1970, schimbul de mărfuri dintre cele două țări s-a dezvoltat considerabil, depășind un miliard forinți valută. Pentru perioada 1971—75 se prevede o creștere de 70 la sută a schimbului de mărfuri în care ponderea o au mașinile-unelte. În 1972 exportul de mașini ungar a fost de 55 la sută, iar cel bulgar de 54 la sută.

În timpul convorbirilor oficiale dintre cele două delegații la nivel înalt s-a subliniat necesitatea dezvoltării în continuare a schimbului de mărfuri și lărgirea cooperării, în special în domeniul metalurgiei, industriei de mașini-unelte, industriei chimice și a calculatoarelor.

În cadrul convorbirilor oficiale s-a făcut bilanțul realizărilor obținute de cele două popoare pentru îndeplinirea cu succes a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C. Bulgar și ale Congresului al X-lea al P.M.S.U. și ale Plenarei C.C. al P.M.S.U. din noiembrie.

Presa ungară continuă să publice ample articole și comentarii despre vizita delegației de partid și guvernamentale bulgare în Ungaria. „Nepszabadsag" subliniа în articolul de fond că prietenii bulgari au părăsit țara cu convingerea că „vizita lor, convorbirile cu conducătorii unguri au contribuit într-o mare măsură la dezvoltarea, în continuare, a colaborării multilaterale dintre cele două popoare și partide". Această părere a exprimat-o și Janos Kadar la mitingul de prietenie ungaro-bulgară din Budapesta cînd a subliniat că „avem convingerea fermă că dezvoltarea, întărirea unității și colaborarea dintre țările noastre corespund intereselor popoarelor noastre, intereselor unității socialiste, consolidează poziția socialismului, securitatea internațională și pacea".

În comunicatul comun publicat la încheierea vizitei se arată, printre altele, că: în timpul convorbirilor, reprezentanții celor două partide și guverne au avut schimburi de păreri privind întărirea prieteniei dintre P.M.S.U. și P.C. Bulgar, R.P. Ungară și R.P. Bulgaria și dezvoltarea în continuare a colaborării, precum și cele mai importante probleme ale situației internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești.

Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie frățească, în spiritul înțelegerii reciproce și în toate problemele abordate a existat o unitate de păreri.

Părțile au constatat cu satisfacție cursul continuu ascendent al colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări. Și în domeniul culturii, științei și învățămîntului, relațiile ungaro-bulgare se întăresc și se dezvoltă cu succes.

În numele C.C. al P.C. Bulgar, al Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria, delegația de partid și guvernamentală a invitat, într-o vizită oficială de prietenie în R.P. Bulgaria, o delegație de partid și guvernamentală ungară. Invitația a fost primită cu mulțumiri de către partea ungară.

PRAGA

Tratatul cehoslovaco—vest-german

Corespondență de la Constantin Prisăcaru

11 decembrie, Palatul Cernicky — sediul Ministerului afacerilor externe al Cehoslovaciei. În prezența a peste 150 de reporteri, trimiși speciali, în fața camerelor de luat vederi s-a consumat un eveniment cu adînci implicații în istoria relațiilor dintre două țări europene vecine: premierul cehoslovac Lubomir Strougal și cancelarul vest-german Willy Brandt, precum și miniștrii lor de externe au semnat, marți, Tratatul cu privire la normalizarea relațiilor dintre R. S. Cehoslovacă și R. F. Germania. La solemnitatea semnării se aflau secretarul general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, Gustav Husak, alți reprezentanți ai conducerii superioare de partid și de stat cehoslovace.

După cum se relevă în preambulul Tratatului cehoslovaco—vest-german, părțile „recunosc că acordul de la München, din 29 septembrie 1938, a fost impus Republicii Cehoslovace de regimul nazist sub amenințarea folosirii forței".

În tratat se arată că R. S. Cehoslovacă și R. F. Germania „consideră acordul de la München din 29 septembrie 1938, nul", menționîndu-se că Tratatul nu privește urmările juridice decurgînd, pentru persoanele fizice sau juridice, din dreptul aplicat în perioada 30 septembrie 1938—9 mai 1945 și nici nu constituie o bază juridică pentru pretenții materiale din partea R. S. Cehoslovace, ale persoanelor fizice și juridice ale acesteia. Cele două țări se vor călăuzi în relațiile lor reciproce și în problemele asigurării, securității în Europa și în lume de scopurile și principiile consacrate în Carta O.N.U. Ele își vor reglementa disputele exclusiv prin mijloace pașnice și vor evita să amenințe cu folosirea forței sau să folosească forța în problemele privind securitatea în Europa și în lume, precum și în relațiile lor reciproce. Cele două părți reafirmă inviolabilitatea granițelor lor comune, în prezent și în viitor, și se obligă reciproc să respecte, din toate punctele de vedere, integritatea teritorială a celor două state. Părțile declară că în relațiile dintre ele nu au nici un fel de pretenții teritoriale și nici nu vor emite asemenea pretenții în viitor.

În pregătirea tratatului — document juridic de mare importanță pentru viitorul relațiilor cehoslovaco—vest-germane — nu s-a pornit „de pe un teren gol". În ce privește partea cehoslovacă, încă în 1955, președintele din acea vreme al republicii, A. Zapotocky, s-a pronunțat pentru încetarea stării de război cu Germania. În anii care au urmat, guvernul cehoslovac a înaintat în cîteva rînduri guvernului R.F.G. propuneri pentru stabilirea relațiilor diplomatice, iar personalități de vază ale statului au exprimat public dorința Cehoslovaciei de a ajunge la o înțelegere cu vecinul său din apus.

Pe de altă parte, noua politică promovată de cabinetul Brandt, pătrunsă de un

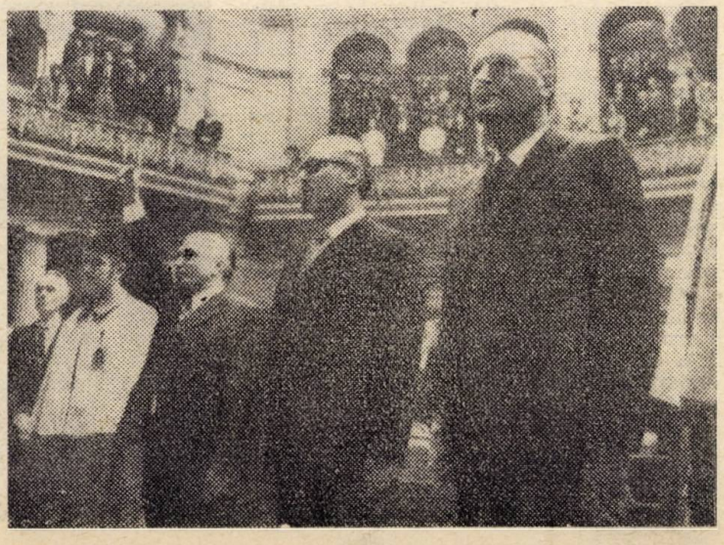

Adunarea federală a Confederației elvețiene a ales trei noi miniștri care îi vor înlocui pe membrii demisionari ai Consiliului Federal: André Chevallaz, Hans Hürlimann, Willi Ritschard. În același timp, Adunarea federală l-a ales pe Ernst Brugger președinte al Confederației

spirit mai realist și mai receptivă la schimbările pozitive de pe continentul european, urmărind normalizarea relațiilor cu țările socialiste, s-a bucurat în Cehoslovacia de apreciere și receptivitate. În acest context, s-a considerat că orice pas, cît de mic, cît de modest la început, făcut în direcția îmbunătățirii relațiilor dintre cele două țări vecine constituie o prețioasă contribuție la însănătoșirea climatului european. Avînd ca fundament o asemenea convingere, însăși prima rundă a convorbirilor s-a încheiat cu o notă de speranță sugerînd, astfel, că drumul spre înțelegere, deși lung și sinuos, este deschis.

Reamintind poziția pătrunsă de optimism a părții cehoslovace, președintele guvernului R.S. Cehoslovace, Lubomir Strougal, declara în interviul acordat recent agenției D.P.A. : „În ce privește relațiile cu R.F. Germania, pornim de pe poziții bunăvoinței. Sîntem pregătiți să cultivăm relații de bună vecinătate, să dezvoltăm relațiile de colaborare în cele mai diferite domenii".

De fapt, și înaintea semnării tratatului, colaborarea reciprocă s-a manifestat în numeroase domenii. Astfel, în comerțul exterior cehoslovac, R.F. Germania se situează pe primul loc între țările occidentale. La fel stau lucrurile și în ce privește turismul, cooperarea economică, precum și relațiile culturale.

„Intenționăm — spunea în același interviu premierul cehoslovac — să umplem, treptat, vidul din domeniul politic. Intenționăm să începem și să dezvoltăm relații reciproce parlamentare și guvernamentale. Ne pronunțăm pentru dezvoltarea, în continuare, a relațiilor dintre organizațiile sindicale, de tineret, ale foștilor luptători în rezistență, de femei și între alte instituții democratice".

Tratatul cehoslovaco—vest-german urmează a fi ratificat și va intra în vigoare în ziua schimbului documentelor de ratificare, care va avea loc la Bonn.

BRUXELLES

Sesiunea N. A. T. O.

Corespondență de la N. Popescu-Bogdănești

Agenda săptămînii politice internaționale înscrie, ca un eveniment de reținut, desfășurarea, la Bruxelles, în zilele de luni și marți, a sesiunii Tratatului Atlanticului de nord.

Urmînd unei reuniuni a miniștrilor apărării (mai puțin reprezentantul Franței), care, cu două zile mai devreme, a dezbătut aspecte de ordin strict militar, întîlnirea miniștrilor afacerilor externe ai celor cincisprezece state ale grupării atlantice a avut o ordine de zi cu conținut politic. În ordinea enumerării, într-un crochiu programatic avansat presei, pe primul loc s-au înscris situația din Orientul Mijlociu și repercusiunile implicațiilor conflictului arabo-israelian asupra relațiilor din interiorul alianței atlantice. O trecere în revistă, apoi, a rezultatelor înregistrate la Conferința de la Geneva asupra securității europene și a stadiului tratativelor de la Viena privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală. Într-o altă ordine de preocupări, miniștrii au examinat unele probleme asupra mediului (securitatea rutieră, deșeurile industriale toxice, studiul energiei solare și geotermice).

În detaliu, conținutul dezbaterilor nu ne este cunoscut. Se înțelege, însă, că în viziunea ce le este proprie, titularii afacerilor externe ai celor 15 state ale N.A.T.O. și-au confruntat punctele de vedere, au formulat concluzii. În mod particular, atenția observatorilor a fost proiectată asupra a ceea ce, în limbajul curent al presei, este numit relațiile interatlantice. Mai deschis sau mai voalat, lucrurile sînt expuse public. Arătînd, într-o conferință de presă premergătoare sesiunii, că disensiunile din sînul alianței au fost exagerate, și adăugînd că „...bunele relații (dintre statele membre — n.n.) nu împiedică și nu pot împiedica toate divergențele de vederi", secretarul general al N.A.T.O., Luns, punea, implicit, în evidență, la modul oficial, realitatea existentă de fapt, anume că unanimitatea de vederi este doar un deziderat. Într-o formulare mai sofisticată, această stare de lucruri își găsea, de asemenea, expresia în afirmația secretarului de stat al apărării al S.U.A., James Schlesinger, care, la sosirea la Bruxelles, declara că aliații europeni ai Statelor Unite ar putea să se orienteze spre o politică independentă abia în perspectiva a zece ani sau mai mult, că în nici un caz aceasta nu poate fi o chestiune serioasă pentru un termen mai scurt. Și atrăgea atenția că, în prezent, America suportă circa două treimi din volumul cheltuielilor financiare ale N.A.T.O., susține așa-zisa „umbrelă nucleară", ca și activitățile de informare și altele. Ideea a fost laconic exprimată și de secretarul de stat Kissinger, în răspunsurile date presei pe aeroportul de la Bruxelles. Exprimînd punctul de vedere „european", sau, în orice caz pe cel francez, ministrul afacerilor externe al Franței, Michel Jobert, preconiza o cooperare mai strînsă în cadrul Uniunii Europei Occidentale, organism din care Statele Unite nu fac parte.

În cursul reuniunii celor cincisprezece miniștri de externe, aceste puncte de vedere s-au reafirmat, adoptînd în general forme întrucîtva atenuate, menite să acrediteze ideea că nu există incompatibilitate între o mai strînsă cooperare vest-europeană și alianța atlantică, la proiectul pentru „întinerirea" căreia lucrează experții acestei alianțe. „Cele două discursuri cele mai așteptate, nota agenția France Presse, cele ale secretarului de stat american Henry Kissinger și ministrului de externe francez Michel Jobert, s-au întîlnit din acest punct de vedere cu opiniile exprimate de Walter Scheel, sir Alec Douglas-Home și colegii lor : să ținem seamă de «zguduirile» pe care alianța le-a cunoscut în ultimele luni, dar să nu le agravăm și să căutăm să evităm ca ele să se repete".

Discursul rostit de secretarul de stat american își propunea, după părerea unanimă a observatorilor, să aducă o contribuție „liniștitoare" la atmosfera dezbaterilor. Ministrul francez, declarînd că, deși nu este vorba despre deosebiri fundamentale în concepția asupra alianței înseși, a subliniat că „problema apărării europene devine totuși o problemă din ce în ce mai specifică" și a evocat deficiențele consultărilor între parteneri. Ceea ce a prilejuit un scurt și oarecum polemic schimb de replici între cei doi demnitari. Ceilalți miniștri au insistat mai cu seamă asupra tulburărilor generate de conflictul din Orientul Apropiat. În această ordine de idei, ziarul britanic „The Times" scrie: „Lecțiile pe care le au de tras acum Europa occidentală și Statele Unite ar trebui examinate cu calm, pentru ca problemele pe termen lung ale alianței atlantice să poată fi abordate într-un mod mai constructiv. Lecția fundamentală pentru cele două părți, continuă ziarul, constă în aceea că, într-o situație atît de previzibilă cum era cea din Orientul Apropiat, este de neiertat că alianța a fost surprinsă nepregătită..."

Sesiunea N.A.T.O. a avut loc, după cum se vede, pe fondul unei situații generale complexe și în contextul unor disensiuni interne tot mai acute ale alianței atlantice. În luările de poziție ale participanților s-a vorbit despre cooperare internațională, au fost evocate noțiunile de securitate, reducerea armamentelor etc. Dar totodată zeul Marte a avut un fotoliu al său în sala de reuniuni.

Bonn. În timpul recentelor convorbiri polono — vest-germane: miniștrii de externe Stefan Olszowski și Walter Scheel

Dumitru Aninoiu
ambasador

Aspectele militare ale securității europene

Negocierile de la Viena privitoare la reducerea trupelor și armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală ocupă un anumit loc, specific și limitat, în cadrul problematicii militare a securității pe continentul nostru. De altfel, în declarațiile de principiu expuse la deschiderea tratativelor, în urmă cu mai bine de o lună, reprezentanții statelor participante au subliniat – ca o premisă a eficacității finalității negocierilor – necesitatea abordării chestiunilor în discuție într-o perspectivă europeană mai largă. Ce înseamnă, practic, acest lucru? Cu această primă întrebare, ne-am adresat ambasadorului Dumitru Aninoiu, în cadrul interviului pe care a binevoit să-l acorde trimisului nostru special la Viena, VASILE CRIȘU.

– Întrebarea dv. privește un aspect important, aș spune chiar de principiu, al negocierilor de la Viena, căruia delegația română i-a acordat și va continua să-i acorde o atenție deosebită. Sînt convins că cititorii revistei „Lumea" cunosc bine poziția guvernului nostru potrivit căreia negocierile privind reducerea reciprocă a forțelor armate și armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală reprezintă doar un prim pas, poate un pas important, dar numai un pas dintr-un șir de acțiuni și măsuri concrete în domeniul dezangajării militare și dezarmării pe continent, menite să contribuie la edificarea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa.

Faptul că actualele negocieri sînt limitate la zona Europei centrale nu presupune – în nici un caz – interese exclusiviste ale unui grup restrîns de state, nu înseamnă că problemele care fac obiectul discuțiilor sînt privite în mod izolat în afara contextului general-european al problematicii militare și securității, în care se înscriu ca părți componente și care va trebui abordată în ansamblu, în forme corespunzătoare.

Tocmai pentru că pot reprezenta un prim pas în direcția abordării și soluționării problemelor vizînd dezangajarea militară și dezarmarea, negocierile de la Viena trebuie duse de o așa manieră încît să asigure obținerea unor rezultate concrete în direcția reducerii și eliminării pericolului militar în zona respectivă, întăririi păcii și securității în Europa. Negocierile dintr-un for limitat, cum este cel de la Viena, nu trebuie în nici un caz să împiedice ci, dimpotrivă, să stimuleze inițierea unor negocieri privind aspectele militare la scara întregului continent sau în alte zone ale sale. Este foarte important, după părerea mea, ca în abordarea și soluționarea problemelor militare din zona Europei centrale să se țină permanent seama de preocupările vitale ale popoarelor și guvernelor europene pentru consolidarea destinderii și păcii pe continent, pentru crearea unui sistem trainic de securitate, care să excludă definitiv orice pericol de folosire a forței sau amenințării cu forța. Acțiunile sau măsurile preconizate într-o anumită parte a continentului trebuie să slujească și să corespundă acestui obiectiv final, iar realizarea lor să se facă avîndu-se în vedere și interdependența dintre multiplele dezvoltări și schimbări pozitive care au loc în prezent în Europa și în lume, în special Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

– Națiunile europene sînt preocupate, în cel mai înalt grad, de asigurarea securității fiecăreia dintre ele în parte, precum și a continentului în ansamblul său. Această preocupare a fost reflectată într-o formă sau alta și în cadrul negocierilor din capitala austriacă, prin invocarea unanimă de către participanți a principiului nediminuării securității. Ce se înțelege prin acest lucru?

– Principiul nediminuării securității exprimă, în primul rînd, preocuparea firească și legitimă a fiecărui stat de a-și asigura propria securitate, de a veghea ca acțiuni, aranjamente și evenimente care au loc în apropierea granițelor sale sau în zona ori pe continentul în care se află să nu afecteze în nici un fel securitatea sa. Nu cred că este cazul să subliniez rațiunile pentru care statele, de la apariția lor, au acordat întotdeauna o importanță primordială problemelor privind propria securitate. Aș aminti numai că securitatea constituie un atribut fundamental al independenței naționale, o garanție a realizării dreptului inalienabil al fiecărei națiuni de a-și hotărî singură destinele, fără imixtiuni din afară.

Toate statele au dreptul la securitate și pace și, pornind de la acest principiu – unanim recunoscut –, apare normală cerința ca orice negocieri, chiar dacă se referă la probleme militare într-o anumită parte a Europei și la ele participă un număr restrîns de state, să țină pe deplin seama de interesele de securitate ale tuturor celorlalte țări, ale altor zone ale Europei și ale întregului continent, întrucît orice măsură de dezangajare militară și dezarmare, în condițiile de astăzi, prezintă implicații pentru securitatea tuturor țărilor.

Așa cum sublinia recent secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„este de înțeles că înfăptuirea securității europene nu se poate concepe fără măsuri de dezangajare militară, fără a se trece la măsuri de dezarmare care să țină seama de asigurarea securității depline a tuturor statelor".**

– După cum este cunoscut, la negocierile de la Viena iau parte delegațiile a 19 state. Cum vedeți posibilitatea ca celelalte state europene care nu participă la negocieri să fie informate asupra evoluției și rezultatelor acestora și să li se ofere prilejul de a-și expune punctul de vedere și a-și apăra interesele legitime?

– Această problemă a stat permanent în centrul preocupărilor delegației române, încă din faza consultărilor preliminare. Cred că nu greșesc afirmînd că în momentul de față participanții la negocieri recunosc importanța și necesitatea de a găsi cele mai potrivite modalități pentru a informa celelalte state europene interesate asupra desfășurării negocierilor.

Reafirmarea, recentă, de către unele țări europene neparticipante la negocierile de la Viena, a interesului lor de a fi informate cu privire la evoluția acestor negocieri, va contribui, cu siguranță, la intensificarea căutărilor unei soluții convenabile în vederea satisfacerii acestui interes firesc. Desigur, problema informării s-ar rezolva de la sine dacă tuturor statelor europene interesate li s-ar oferi posibilitatea de a participa la negocieri, într-o formă corespunzătoare. Delegația română – repet – a acționat și va acționa și pe viitor pentru ca toate statele europene să aibă posibilitatea de a putea participa – atunci cînd o doresc – la lucrările noastre, pentru a-și face cunoscut punctul de vedere și, în general, pentru a-și aduce propria contribuție la succesul acestor negocieri. Sînt convins că, prin soluționarea favorabilă a acestei probleme, negocierile de la Viena ar avea numai de cîștigat.

– Care este atmosfera generală în care au debutat negocierile, cum se desfășoară conlucrarea între delegații și cum sînt organizate lucrările în cadrul tratativelor?

– Atmosfera în care au început negocierile de la Viena, dorința delegațiilor de a lucra într-un spirit constructiv și de colaborare, prezentarea propunerilor concrete pot fi semnele ajungerii la rezultate pozitive.

Avînd în vedere complexitatea problemelor în discuție, modurile de abordare a acestora de către diferite delegații, este prematur de făcut aprecieri mai ample, cu atît mai mult cu cît, deși ne aflăm la Viena de peste o lună, negocierile pot fi considerate, totuși, abia la început.

Cred, însă, că spiritul constructiv în care se desfășoară în prezent negocierile se datorează, în mare măsură, și modului în care, în această etapă, sînt organizate lucrările, respectiv ținerea cu regularitate a ședințelor plenare, păstrarea unui contact strîns între delegații prin întrevederi și schimburi de păreri bi și multilaterale. Sînt convins că etapa în care ne-am angajat în zilele acestea – prezentarea, explicarea și examinarea unor propuneri concrete și anume, „Proiectul de acord privind reducerea forțelor armate și armamentelor în Europa centrală" al U.R.S.S., R.D.G., Poloniei și Cehoslovaciei și „Schiță de propuneri" în aceeași problemă a S.U.A., Angliei, Canadei, Belgiei, Olandei, Luxemburgului, R.F. Germania – reclamă cu și mai multă necesitate manifestarea unui spirit responsabil și constructiv, de receptivitate și înțelegere reciprocă, de luare în considerare a tuturor punctelor de vedere exprimate, a propunerilor tuturor participanților la negocieri.

Va trebui să lucrăm **toți** pentru ca aceste rezultate să corespundă în întregime intereselor de securitate ale **tuturor** participanților, ale **tuturor** statelor europene. Va trebui să se ajungă la reducerea **substanțială** a forțelor și armamentelor în Europa centrală pentru a îndreptăți astfel așteptarea opiniei publice, pentru a marca astfel începutul unui curajos proces de dezangajare militară, în vederea construirii unui continent unitar, unui continent al păcii și încrederii.

Acestea sînt gîndurile care călăuzesc delegația română la negocierile de la Viena și realizării lor ne subordonăm tot efortul nostru.

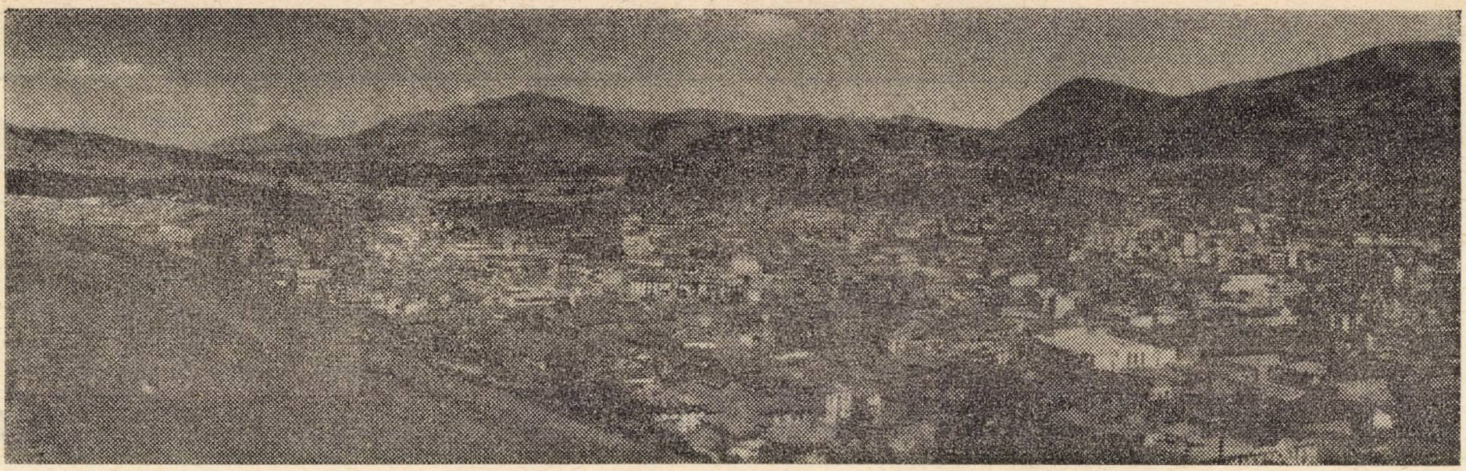

REPORTAJ PE GLOB

QUITO

Anca Voican

Plimbă-te pe străzi și n-ai nevoie de muzee

Soarele îți încălzește blînd mîinile și fața, dar îți arde ochii. Lumina invadează brutal retina noastră europeană, obișnuită să o primească filtrată de un ușor abur protegutor. Străzile își expun toți porii, ca sub lupă, și oamenii la fel. E firesc : sîntem la Ecuator...

Te ard apoi culorile : puternice, de o claritate crudă. Pînă și albul mă face să mă simt pe o pistă de schi pe care soarele și-a ales-o oglindă. Culorile au jocul străzii : poncho-uri roșii, violete, portocalii par mostre de vopsele puse să se compare, să se apropie sau să distoneze. Ochiul simte nevoie de reculegere, de popas și caută cu aviditate nisipul imberb, surprins și el în culoarea unei „pături" pusă pe umeri.

Spre după-amiază, frînți de atîta lumină, ne odihnim ca și zidurile, sub un apus de soare care-și îndreaptă spre oraș galbenul difuz al farurilor de ceață. Apoi, întunericul cade brusc : se frînge, încă o dată, perpendiculara neîndurătoare a „Zeului Soare". Te poți urca acum — fără teamă că, suindu-te, te vei prăbuși ca Icarus — pe o culme, ca să privești noaptea orașului. Pe străzi înguste, în pantă, adîncite în liniște, ajungi pe El Panecillo („piinișoară"). Privirea devine încăpătoare și, cu fața spre Quito, admiri imensa pastă de lumină care se prelinge scînteind spre văile Guápulo sau Tumbaco, dacă nu spre pășunile din Cotocollao, sau pînă departe, spre Mitad del Mundo, unde pămîntul rodește porumb și struguri. Vezi orașul Quito adăpostindu-se la poalele vulcanului Pichincha și, pentru că este noapte, simți apropierea uriașă a coloșilor înzăpeziți : Cayambe, Antisana, Cotopaxi. Iar noi sîntem suiți pe o „piinișoară", pe care am ales-o pentru numele ei roditor, dintre atîtea alte culmi : San Juan, Bellavista, Libertad.

Ziua, cînd, cu toată altitudinea de 2 400 de metri, Quito pare strîns între munți, fumuri ușoare se ridică dinspre păduri, misterioase și liniștite, în spirale unduinde de răsuflare a pămîntului, pămînt de incași. Simți nevoia să-i cauți, pentru că ai auzit de Inca Atahualpa și de Camino Real dintre Quito și Cuzco. În drum spre muzeu, te poți gîndi la Malraux, care a ales și el o „Cale regală" dar la antipozi, undeva în Cambodgia, pe urmele templelor khmere din Angkhor. Așa or fi construit și incașii drumul lor, drum de picior, bătut de copitele delicate ale lamelor, cînd roata și calul nu existau pe aici, cînd fumul purta mesaje ziua și focul noaptea, iar boabele de fasole imprimau pe pămînt scrisori de numai un rînd celor ce veneau pe urmă.

Poți alege, după cum ți-e temperamentul sau doar starea de spirit a momentului, secolul pe care îl dorești. Dacă te atrage „Zeul Soare", trebuie să intri în muzeu. Bătrînul inca Huayna Capac avea doi fii. Celui mare, Huascar, i-a lăsat moștenire capitala Cuzco și provinciile alăturate, iar celui mic, Atahualpa, tronul din Quito, centrul politic al imperiului. A cerut să fie înmormîntat la Cuzco, iar inima să fie dusă la Quito, unde o cunoscuse pe Paccha și se născuse Atahualpa. După moarte, fiii s-au războit și, ca în basmele populare, cel mic a învins și a unit imperiul. Ca să-și salveze stăpînul, prins de conchistadorii lui Francisco Pizarro, indienii au golit templele și palatele de podoabe, încercînd să îndeplinească dureroasa condiție a eliberării : o încăpere ticsită de aur. Și spaniolii au luat aurul, ucigîndu-l pe Atahualpa...

Începe perioada colonială. Trebuie căutat un alt muzeu — sînt foarte multe —, dar orașul este el însuși un muzeu și poți rămîne în aer liber, plimbîndu-te pe străzile din Quito colonial, pe pietre înfundate în pămînt, rotunjite de vreme și de ploi, printre case scunde, cu unul sau două caturi și balcoane ascunse în mușcate. Cînd bate vîntul, felinare prinse pe ziduri galbene scîrțîie ușor, făcîndu-te să întorci capul și să vezi, ca și la casa vecină, același patio însorit, plin de flori și arbuști. Sîntem pe Calle de la Ronda („ronda", serenadă cîntată la chitară), pe trotuarele ei înguste, atît cît ține streașina. Poți sta la sfat sub streașina asta, cînd te prinde fără umbrelă vreo răpăială scurtă de ploaie venită dinspre munți. Alături, un om cu fața albă, europeană, iar mai încolo, un „indio", de obicei cu pălărie, aproape întotdeauna neagră. Sînt oameni cu fețe smede și pometi rotunzi, proeminenți, cu păr drept, negru ca noaptea și ochi înguști, sfredelitori, de statură mai curînd măruntă și cu pieptul lat. Femeile poartă și ele pălărie neagră, bărbătească. Cînd le vezi mergînd aplecat, călcînd greu printre poalele largi, întorci capul, pentru că știi că pe șalele lor doarme un copil prins cu o năframă mare de gît. Mi-a rămas întipărit profilul de me-

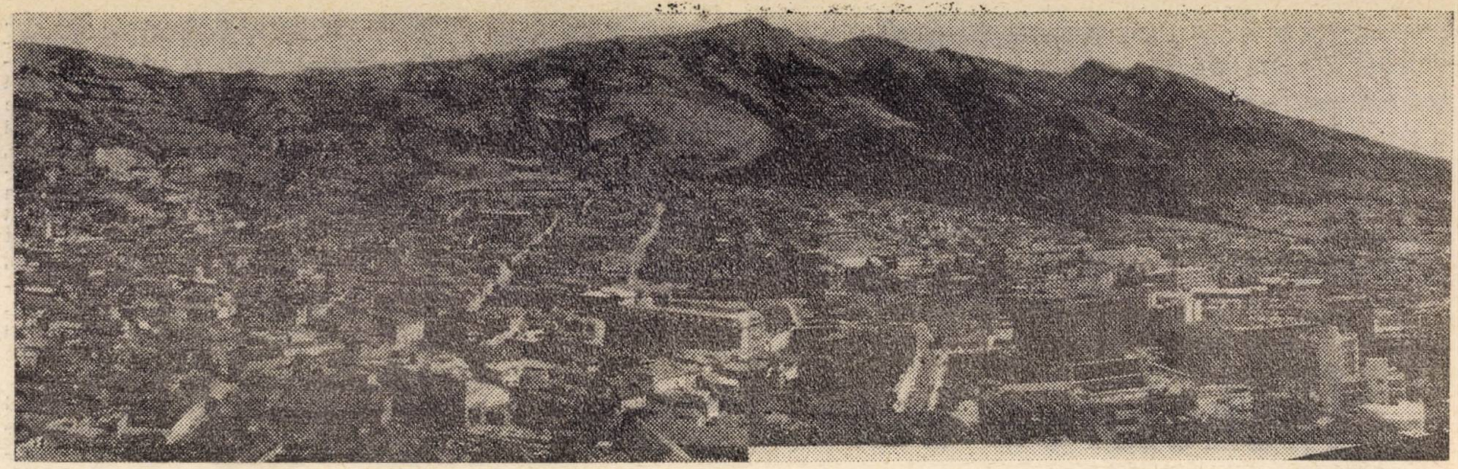

dalie al femeii cu povara ei vie în spinare, și chiar dacă mergea dreaptă, tot mai întorceam capul...

Pe Calle Guayaquil se face comerț. Trecînd printre vitrine, ajungi în Plaza de la Alameda, unde, printre palmieri — statui naturale — se ridică monumentul lui Simón Bolívar. În parcul cu același nume, o construcție veche, armonioasă, cu turnuri de cetate te derutează prin scopul ei : Observatorul astronomic. Aflu că este cel mai vechi din America de Sud : linia Ecuatorului era, în graiul incașilor, „drumul soarelui", care trece la circa 20 de kilometri de Quito.

Pietele au, fiecare, personalitatea lor. San Francisco este austeră ca mînăstirea care-i dă numele și-i ia tot aerul, dăruindu-i, în schimb, grandoare : 30 000 m^2 de construcție și primul mare edificiu religios al Americii hispanice. Poți vizita muzeul, bisericile, dar mînăstirea este închisă femeilor. Te consolezi cu cea mai prețioasă și fină bijuterie : La Compañía. Înnegrită de vreme, își ascunde coloanele baroce în umbrele zidurilor, dar trebuie să intri ca să nu pierzi interioarele aurite, decorațiunile de influență maură, persană și arabă, care o fac să concureze cu cele mai bogate biserici iezuite din Europa. Arta și istoria se unesc cîteva sute de metri mai încolo : în Sala Capitular a mînăstirii San Agustin s-a semnat, la 29 mai 1822, Actul independenței.

Pe străzi într-un singur sens, în pantă, urci spre Plaza de la Independencia sau Piața mare. Este aglomerată, înflorită, zgomotoasă, ca și cum întregul Quito ar trăi aici. Pavajul deschide drum oamenilor și mașinilor, apărîndu-i de vegetație, oferindu-i soarelui. Piața mare este un pătrat aproape închis : Palatul Municipal (primăria), Palatul guvernamental, Palatul arhiepiscopal, Catedrala formează, fiecare, cîte o latură. La locul lor de îngemănare se strecoară cîte o stradă. Deși reconstruit, Palatul guvernamental păstrează intact stilul colonial spaniol. Pe primul palier al treptelor interioare, mozaicul lui Guayasamin reface, în acea masă de piatră gri, jocul culorilor de pe stradă : înțeleg de ce este atîta galben și verde pentru că recunosc chipul lui Orellana, aventurierul devenit descoperitorul Amazonului în peregrinările lui disperate după aur.

Nu știu de ce conchistadorii căutau aur, că eu n-aș fi „căutat" decît lemnul ușor ca aerul și închis la culoare ca abanosul, pe care l-am „descoperit" în Piața mare, în magazinele mici de sub marile clădiri. Din lemnul acela l-am văzut sculptat pe Don Quijote și nu pentru că făptura filiformă a cavalerului din La Mancha cerea material puțin și nu trebuia, din fidelitate față de carte, să te apese în palmă, dar statueta aceea era atît de ușoară încît mă întrebasem dacă, într-adevăr, o aveam în mînă. Abia cînd l-am „cîntărit" pe Sancho Panza am pus totul pe seama lemnului : fidelul servitor își orientase dimensiunile pe lățime, cuprinzîndu-și mijlocul într-o centură gata să pocnească și, totuși, dacă aș fi închis ochii, n-aș fi știut în care palmă îl țineam pe fiecare. Sancho avea zîmbetul bun și larg, nevinovat și netot. Privea smerit la fața ascuțită și gravă a lui Don Quijote, descoperindu-mi de astă dată virtuțile meșterilor anonimi, care stăteau, undeva, în spatele tejghelei dughenelor mici din Piața mare.

Aveam să regăsesc lemnul și întruchipările lui acolo unde se spune că este „jumătatea lumii". Linia Ecuatorului trece la cîțiva kilometri nord de Quito, iar acolo, într-un punct al ei, a fost construit monumentul Mitad del Mundo, care se exprimă geografic prin latitudinea 0°, 0', 0" (intersectată de meridianul 78°, 27' 18", longitudine vestică). Poți spune, dacă mergi pînă acolo, că ai pus piciorul pe linia Ecuatorului și, stînd în echilibru, te-ai sustras atît emisferei sudice cît și celei nordice. Sau din contră, luînd poziția de repaus, că te afli pe ambele jumătăți ale Pămîntului. Poți spune, dar ca să nu te lauzi în van și să risipești îndoielile celor ce nu te-ar crede, ți se dă o „Diplomă" în care scrie : „Inty (Zeul Soare) garantează că dl... a ajuns la Jumătatea Lumii și a pus piciorul pe linia maximă a latitudinii zero a Planetei Pămînt. San Antonio de Pichincha, la..., 1973".

Autenticitatea se certifică prin martori și oricine de la fața locului este gata să-și pună semnătura...

Arhitectură modernă la Quito

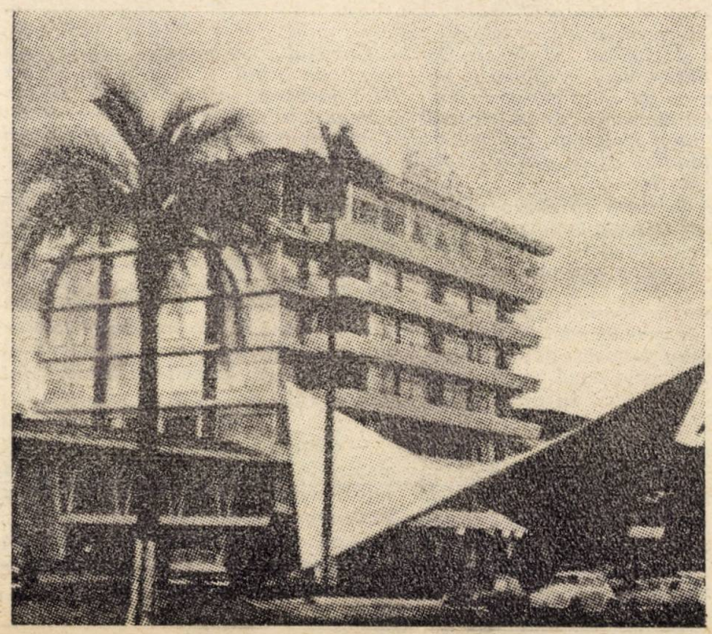

Coloanele în stil baroc ale fațadei bisericii „La Compañía"

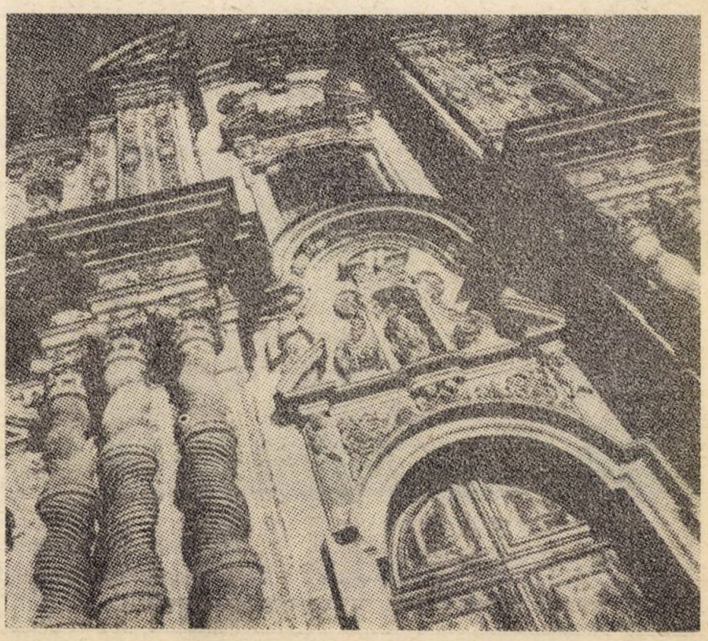

GENEVA

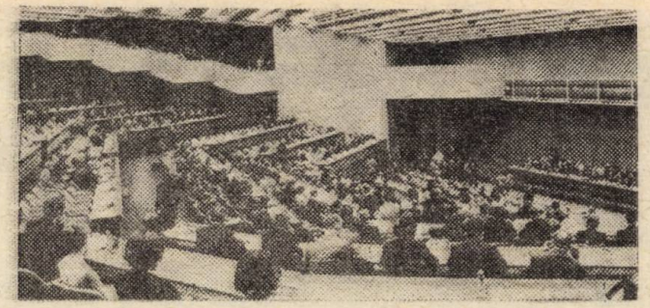

Încheierea unei etape importante de dezbateri

Corespondență de la N. Răzvan

În ultima săptămînă, lucrările Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa au fost caracterizate de eforturile participanților de a stabili stadiul în care se află negocierile, înaintea pauzei care va fi luată, în mod oficial, mîine, vineri, 14 decembrie 1973. Practic, o serie de subcomisii și alte organe de lucru și-au ținut ultimele ședințe de evaluare în zilele trecute. De asemenea, în aceste zile comitetul de coordonare, cu ajutorul unui grup de lucru, a stabilit programul pentru etapa următoare, care urmează să înceapă la 14 ianuarie 1974.

După trei luni de activitate intensă în cele 16 organe de lucru specializate pe diferite aspecte ale securității și cooperării, delegațiile au reușit să realizeze, cum se spune la sediul conferinței, „o primă lectură" a întregii tematici care se află în fața acestei reuniuni istorice în analele Europei. De fapt, „lectura" a cuprins mai multe stadii, dintre care, în prima parte, un loc important l-au ocupat problemele de procedură și organizatorice. Apoi au urmat discuțiile generale asupra directivelor trasate de miniștrii de externe fiecărui organ de lucru și a proiectelor de documente supuse dezbaterii de diverse delegații. După aceea, s-a trecut la examinarea, punct cu punct, în lumina recomandărilor finale de la Helsinki, a documentelor depuse de delegații. Acolo unde, pe o temă specifică, a existat un singur document de lucru, cum a fost cazul organului special de lucru, care a examinat paralel propunerile românești de măsuri care să facă efectivă nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța și propunerea elvețiană de convenție privind soluționarea pe cale pașnică a diferendelor, discuțiile s-au purtat exclusiv pe prevederile respective, în ordinea în care au fost expuse în documentele depuse. În subcomisia pentru principii, propunerile statelor au fost examinate pe baza „decalogului" adoptat la Helsinki. În subcomisiile privind cooperarea în domeniile educației, științei, informației și contactelor umane, unde au fost depuse multe propuneri eterogene și disparate, formulările respective au fost adunate într-un catalog tematic. Astfel, în raport cu specificul fiecărui organ de lucru s-au folosit diferite metode de abordare. În toate aceste organe scopul a fost însă același, și anume, ca în această etapă, pînă la pauză, delegațiile să aibă posibilitatea de a-și expune și clarifica pozițiile, atît sub forma unor propuneri scrise cît și verbale. Acest scop a fost atins, fiecare stat participant fiind în măsură ca, în perioada de o lună, cît va dura întreruperea lucrărilor, să poată desprinde punctele de acord și posibilitățile de apropiere a pozițiilor pe chestiuni în care există puncte de vedere diferite sau chiar divergențe.

Din luările de cuvînt, a reieșit interesul larg de a se da principiilor care trebuie să guverneze relațiile dintre statele participante un conținut cît mai complet și precis, în formulări care să evite orice interpretare echivocă. Totodată, s-a acreditat ideea că există posibilități reale — și evoluția destinderii pe continent demonstrează acest lucru — ca la conferință să se realizeze un pas mai departe în direcția punerii în aplicare a acestor principii prin adoptarea de măsuri concrete, inclusiv pe planul destinderii militare, care să ducă la o sporire a securității fiecărui stat. În acest sens, s-a conturat un acord unanim ca negocierile și eventualele măsuri de reducerea forțelor armate în Europa centrală, precum și alte asemenea acțiuni privind dezangajarea militară și dezarmarea pe continent, să nu afecteze securitatea nici unui stat, indiferent de așezarea lui geografică, apartenența sau neapartenența la alianțe militare, precum și sistemul economic sau social din care face parte. Deși au existat tendințe de ignorare a unor aspecte, s-a reușit ca în final să se realizeze un schimb de vederi asupra întregii tematici militare cuprinse în documentele de lucru aflate în atenția subcomisiei respective. Acum, rămîne ca aceste aspecte politice, juridice și militare ale securității să-și găsească reflectarea corespunzătoare în proiectele de documente finale ce urmează să fie elaborate în etapa următoare, la începutul anului viitor.

În ceea ce privește tematica economică, s-a evidențiat interesul unanim pentru lărgirea schimburilor comerciale, adînci-

Acordul de la Sunningdale

Liam Cosgrave, primul ministru al Republicii Irlanda, și Brian Faulkner, liderul protestanților din Ulster, în timpul întrevederilor de la Sunningdale

Patru zile de întîlniri, 50 de ore de deliberări, despre care se afirma la un moment dat că au ajuns într-un impas, s-au încheiat duminică cu un acord considerat drept începutul unei noi etape în istoria relațiilor dintre cele două părți ale Irlandei.

După ce, în urmă cu cîteva săptămîni, catolicii și protestanții au reușit să se înțeleagă asupra creării și compoziției unui organ executiv, s-a trecut, la Sunningdale, la discutarea celei mai spinoase probleme : crearea unui Consiliu al întregii Irlande. Participau : primul ministru britanic, primul ministru irlandez, conducătorul comunității protestante din Ulster. La acordul de la Sunningdale s-a ajuns prin concesii : Republica Irlanda a recunoscut, practic, apartenența Ulsterului la Marea Britanie ; protestanții Ulsterului, acceptînd crearea Consiliului, au recunoscut „dimensiunea irlandeză" a conflictului, idee respinsă constant în ultimele decenii.

Consiliul asupra creării căruia s-a căzut de acord, și care se va instala la 1 ianuarie, va avea puteri asupra întregii insule. Va cuprinde 14 membri : 7 din partea guvernului de la Dublin și 7 din partea organului executiv de la Belfast ; membrii supleanți ai Consiliului, al căror număr nu a fost încă fixat, nu vor avea drept de vot ; va mai exista o adunare consultativă formată din cîte 30 de membri de fiecare parte ; Marea Britanie nu va fi reprezentată ; Consiliul va avea mai mult un rol economic : o mai bună folosire a resurselor, cooperarea interirlandeză în agricultură, comerț, industrie. Tot prin acordul de la Sunningdale s-a hotărît :

– crearea unei comisii tripartite pentru înființarea unei curți de justiție interirlandeză și armonizarea sistemelor judiciare ale celor două părți ;

– aducerea în fața tribunalelor din Eire a tuturor persoanelor căutate pentru crime în Ulster ;

rea cooperării în producție și desfacere, folosirea mai rațională a eforturilor în domeniul științei și tehnicii, protejarea mediului înconjurător și alte sectoare economice. S-a relevat necesitatea ca la această cooperare să poată participa, în condiții de deplină egalitate și țările mijlocii și mici, să se faciliteze progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare din Europa, precum și de pe alte continente. A fost combătută teza abordării schimburilor economice de pe poziții de închistare.

De asemenea, a apărut evidentă necesitatea unei cooperări mai largi pentru promovarea înțelegerii reciproce pe calea lărgirii circuitului de valori spirituale. Există însă divergențe serioase atît în ceea ce privește modul de abordare a acestor chestiuni, cît și conținutul lor, în mare parte ca urmare a neîncrederii generate de perioada războiului rece, cît și a unor tendințe de neglijare a unor norme de bază ce trebuie să guverneze asemenea schimburi. Trecerea pe planul disputei ideologice a unor probleme concrete de cooperare nu a fost de natură să apropie pozițiile. Cheia deschiderii și promovării fluxului de idei și persoane este cooperarea cu respectarea vederilor și intereselor tuturor.

Preocupîndu-se de diferitele aspecte ale securității și cooperării pe continent, conferința s-a dovedit a fi, în același timp, un element important al statornicirii unor relații noi în toată lumea. Participanții au afirmat cu tărie că securitatea și cooperarea în Europa fac parte integrantă din pacea și securitatea mondială. O atenție deosebită s-a acordat legăturilor cu regiunile adiacente continentului și cu precădere zonei Mediteranei. Așa cum s-a exprimat reprezentantul român în comisia I pentru problemele securității, Marea Mediterană trebuie să unească, nu să despartă țările de pe malurile ei. O serie de țări mediteraneene, care au manifestat interes, și-au prezentat în această privință pozițiile lor care, atît în ceea ce privește securitatea, cît și cooperarea economică, urmează să fie luate în considerație de participanți în examinarea problemelor înscrise pe ordinea de zi a celor două comisii.

În concluzie, există toate premisele, ca în ianuarie, cînd se vor reuni din nou, delegațiile celor 35 state participante să poată trece la definirea în comun a punctelor de acord și redactarea proiectelor de documente finale.

— cooperarea între polițiile celor două părți ;

— întărirea luptei împotriva teroriștilor în zona de frontieră ;

— ca o garanție internațională, acordul va fi înregistrat la Națiunile Unite.

Urmează a fi discutate și puse la punct o serie de detalii privind noul Consiliu, dar ceea ce era mai important (și mai dificil) s-a înfăptuit. Acordul apare ca un compromis — și, de fapt, este. Dar, după ce comunitățile catolică și protestantă din Ulster au ajuns la o înțelegere privind conducerea treburilor provinciei, crearea acestui Consiliu (solicitată de mult timp de catolici) va apropia și mai mult sfîrșitul lungilor ani de violențe. Mai cu seamă că toate părțile au fost de acord cu măsuri pentru împiedicarea și prevenirea actelor teroriste, fie că aparțin extremiștilor protestanți, fie că sînt opera extremiștilor catolici.

S. Ț.

Noile dimensiuni ale colaborării culturale și științifice în Europa

Eforturile pentru securitate și cooperare în Europa cunosc o gamă mereu mai largă de manifestare. Planurile sînt diverse, precum sînt și domeniile de acțiune în favoarea securității europene. În funcție de specificul lor, o rețea de instituții, organisme și foruri internaționale conferă multitudinii acestor eforturi cadre adecvate, a căror continuă perfecționare constituie o necesitate și o tendință internă, în consens cu exigențele reale ale edificării unui nou sistem de relații între țările continentului. Alături și în concordanță cu Conferința general-europeană pentru securitate și cooperare în Europa — for central și fundamental nou de dezbatere și decizie cu competențe continentale — acționează, cu sfere de interese în general conturate, organisme de o utilitate și eficiență recunoscute. Între acestea, un rol deosebit îi revine Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.). Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale U.N.E.S.C.O. — ale cărei lucrări s-au încheiat, recent, la București — oferă unul din exemplele cele mai concrete ale rolului pe care acest organism poate și trebuie să-l joace într-unul din domeniile capitale ale colaborării europene — și anume, acela al educației și învățămîntului.

Ponderea acestor preocupări, în cadrul străduinței generale pentru securitatea continentului, este, desigur, elocvent ilustrată de dezbaterea Conferinței europene pe tema bogată a circuitului de valori spirituale. Ea este învederată de recenta reuniune de la București care a demonstrat, o dată în plus, acuitatea acestor preocupări. Relația dintre cultură, educație și securitate luminează o realitate politică profundă. Poate nici o altă sferă de activitate nu oglindește mai frapant imaginea Europei ca extraordinară diversitate de națiuni, independente și suverane, cu civilizații și culturi distincte, cu tradiții specifice, dar unitare prin afinități profunde, prin acel destin politic și cultural care, dintotdeauna, au dat relief propriu a ceea ce îndeobște numim entitate europeană. Această idee fundamentează esența politică a eforturilor în direcția colaborării pe planul educației și învățămîntului și, implicit, pe acela mai larg al schimburilor culturale și științifice, de informații, al contactelor umane. Dimensiunea politică va reieși poate și mai puternic în evidență dacă vom sublinia misiunea generoasă și profund umanistă pe care dezvoltarea colaborării culturale și științifice o are în realizarea unei continue apropieri a popoarelor, în crearea unei atmosfere destinse, propice unei mai bune cunoașteri reciproce între țări, fără deosebire de orînduire socială. Or, se bucură astăzi de o confirmare unanimă faptul că toate acestea reprezintă premise de mare valoare politică în procesul de edificare a securității europene, de consolidare a destinderii internaționale.

În acest context, Conferința miniștrilor europeni ai educației s-a înscris ca unul din actele de certă importanță în direcția dezvoltării relațiilor de colaborare între statele continentului nostru, de instaurare a unei politici noi, în conformitate cu exigențele securității europene. „*Promovarea largă a colaborării interuniversitare* — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința inaugurală a Conferinței — *constituie o parte componentă a însăși politicii generale de înfăptuire a securității pe continentul european, de lichidare a neîncrederii, suspiciunii, animozităților între state, de creare a unui climat în care fiecare națiune să fie pusă la adăpost de orice atac sau agresiune, în care colaborarea interstatală să se poată desfășura nestingherit*".

În concepția României, cooperarea în domeniile complexe ale educației și învățămîntului este menită să asigure o largă circulație a celor mai de preț valori spirituale, spre continua desăvîrșire morală a omului în spiritul înaltelor idealuri ale umanismului și păcii. Aceasta presupune, în mod necesar, consolidarea climatului politic și etic de natură să favorizeze dezvoltarea plenară a geniului creator al fiecărei națiuni și, deopotrivă, îmbogățirea culturii și civilizației europene și universale. În realizarea acestui obiectiv, de o importanță primordială sînt respectarea strictă a independenței, suveranității fiecărei națiuni, a dreptului ei de a-și organiza viața potrivit aspirațiilor și intereselor sale, fără nici un amestec din afară. În temeiul acestor premise și inspirate de nobilele idealuri ale păcii, respectului reciproc și cooperării între popoare, multiplele inițiative ale României, prezentate la O.N.U., la U.N.E.S.C.O., în cadrul Conferinței general-europene sau al altor organizații internaționale, se bucură de o largă audiență. În scopul promovării acestor țeluri, România s-a pronunțat pentru forme și metode concrete, de o utilitate și eficiență recunoscute.

O expresie nouă a acestor preocupări s-a dovedit a fi recenta recomandare — avansată din inițiativa României și adoptată prin consens de Conferința U.N.E.S.C.O. a miniștrilor educației din Europa —, recomandare ce se referă la instituirea unei conferințe periodice a reprezentanților statelor europene membre ale U.N.E.S.C.O. Aceste conferințe ar urma să aibă loc în capitalele europene, pe baza principiului rotației ; misiunea lor va fi aceea de a permite o mai adecvată creștere a rolului statelor europene în definirea obiectivelor U.N.E.S.C.O. la nivel continental, în promovarea colaborării, pe baza unei concepții unitare, atît în sfera educației cît și în celelalte domenii care țin de competența organizației. Este evident că recomandarea constituie, în același timp, o contribuție directă la succesul Conferinței general-europene într-unul din sectoarele ei cele mai importante de activitate. Vedem, în aceasta, încă o pildă a convergenței și interdependenței eforturilor în direcția edificării securității și dezvoltării cooperării pe continent.

Această hotărîre — ca și, în general, tendința prioritară manifestată la Conferința U.N.E.S.C.O. de la București a miniștrilor educației — relevă faptul semnificativ că, dincolo de aspectul strict profesional, conferința, prin dezbaterile și concluziile ei, și-a pus în valoare o reală dimensiune politică, ea dovedindu-se un eficient instrument pentru dezvoltarea cooperării și înțelegerii pe continentul european.

Radu Pascal

Ce vor schimba cele treisprezece zile?

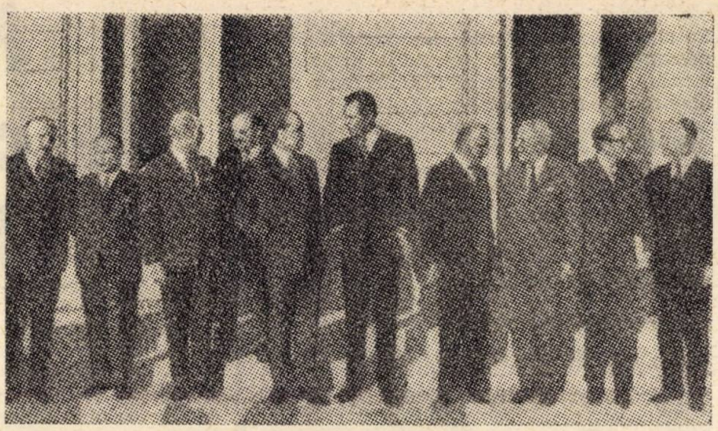

Paris, 1972 : prima conferință la nivel înalt. Din „cei nouă" prim-miniștri, patru nu vor mai fi prezenți la a doua reuniune de la Copenhaga (14—15 decembrie 1972), nemaideținînd portofoliile respective : belgianul Gaston Eyskens, irlandezul Jack Lynch, olandezul Barend Biesheuvel, italianul Giulio Andreotti

Că ideea consfătuirii la nivel înalt a „celor nouă", înscrisă pe ultimele file ale agendei diplomatice din această săptămînă, a fost lansată de președintele Pompidou, se știe. Se știe mai puțin că atunci cînd propunerea a fost formulată pentru prima dată — la conferința de presă din 27 septembrie a șefului statului francez — ea a trecut, își amintesc acum ziariștii participanți la conferință, aproape neobservată. Cînd însă în reuniunea din 31 octombrie a Consiliului de Miniștri al Franței, președintele și-a reafirmat încrederea în utilitatea acestui tip de întîlniri, și nu ca momente de solemnitate excepțională, ci ca modalități de lucru folosite cu oarecare continuitate, formula a găsit, nu fără anumite rezerve la unii sau la ceilalți, ecou favorabil în rîndurile partenerilor din C.E.E. : în intervalul de treizeci și patru de zile dintre conferința de presă și ședința Consiliului de Miniștri, izbucnise războiul israeliano-arab, apăruseră consecințele cunoscute ale conflictului asupra aprovizionării petroliere a Europei occidentale, se desfășurase între Statele Unite și membrii europeni ai alianței atlantice un viu schimb de recriminări care ilustrau două concepții absolut diferite despre „partenerism" (termenul a început dealtminteri să circule cu acest prilej în presa vest-europeană, substituindu-se uzualului „partnership" anglo-saxon folosit pînă atunci ca atare), interesele (deci pozițiile) membrilor C.E.E. ei înșiși se dovediseră și în aceste împrejurări simțitor diferențiate. Toate acestea au făcut ca, într-un termen record, locul și data reuniunii să fie fixate, preliminarele formalități protocolare îndeplinite. Nici chiar faptul că între timp Danemarca, țară-gazdă, s-a găsit în situația de a proceda la alegeri anticipate și, deci, la constituirea unui nou guvern, nu a afectat cu nimic întîlnirea fixată. Pentru ca „Europa să-și definească identitatea", se spune uneori. Formula este fără îndoială frapantă, dramatică. Nimeni nu contestă dealtminteri dramatismul unora din problemele ce urmează a fi dezbătute la Copenhaga. Europa mai este totuși și altceva decît C.E.E. : de n-ar fi decît dimensiunea materială, comunitatea celor nouă totalizează mai puțin de o cincime din suprafața continentului. Cît despre dimensiunea spirituală — „identitatea europeană" — acesta este un larg patrimoniu comun, mai mult decît bimilenar, constituit prin confluențe și interferări și suprapuneri de civilizații. Ceea ce își propun cei nouă șefi de state și guverne întrunindu-se în capitala daneză este de a căuta dacă și cum pot adopta un același limbaj — un limbaj identic, ceea ce însă nu e tot una cu „identitate", în sensul de personalitate comună — în raport cu marile probleme ale momentului. Și, mai ales, față de Statele Unite, ale căror interese și ale căror poziții în aceste mari probleme s-au dovedit, în repetate rînduri, mai apăsat în vremea din urmă, simțitor deosebite de ale aliaților lor europeni. (v. „Lumea" nr. 46 și 49 a.c.).

Nu e o sarcină ușoară cea pe care și-a asumat-o consfătuirea la nivel înalt de la Copenhaga. Deși participanții declară cu modestie și prudență că este vorba doar de un început de drum, de abordarea unei noi forme de cooperare, mai directă și mai eficientă prin însuși nivelul răspunderilor lor respective. Deși — pentru a calma temerile „celor mici" din C.E.E. ca instituționalizarea acestor întîlniri să nu devină un mecanism care să-i subordoneze „celor mari" din interiorul comunității – britanicii (Edward Heath a fost primul șef de guvern care a aderat la ideea președintelui Pompidou) au lansat formula „convorbiri de nivel înalt la gura sobei", de natură să schițeze imaginea unor consfătuiri lipsite de rigori procedurale, a unor eforturi amical conjugate. Dincolo de intențiile proclamate, dificultățile purced din esența realităților, din dinamica și interdependența lor.

„Eurodif" + „Urenco" = ?

Un exemplu. La începutul săptămînii trecute, s-au întîlnit la Bruxelles, în sesiuni separate, miniștrii de externe și miniștrii de finanțe ai țărilor din Piața comună. Pe agenda celor dintîi : probleme referitoare la relațiile comerciale ale C.E.E. cu țări din afara comunității. Discuții neoficiale, se adăuga în cercurile informate, vor avea loc în legătură cu criza petrolieră. Pe agenda celor din urmă : probleme privind trecerea (prevăzută pentru 1 ianuarie 1974) la a doua etapă a uniunii economice și monetare. Concluzia corespondentului agenției „France Presse" : „Două reuniuni ministeriale ale Pieței comune — externe și finanțe — s-au întrunit, în principiu, pentru a discuta despre altceva decît criza petrolieră. Dar este evident că problemele energetice au mobilizat preocupările miniștrilor celor nouă, atît pe planul cooperării cu alte țări cît și pe acela al luptei comune împotriva inflației".

Chestiunile energetice au devenit problema numărul unu a Europei occidentale. Spre deosebire de Statele Unite, afectate relativ de embargoul asupra petrolului arab și dispunînd de resurse proprii importante (scump de exploatat, dar existente), experții din țările C.E.E. rostesc cuvîntul temut „recesiune" ca pe numele unei eventualități de luat în considerare. Și de conjurat. Cunoaște astfel o nouă tinerețe studiul „Un obiectiv pentru Euratom", realizat în 1957, adică după criza Suezului, la cererea guvernelor lor, de francezul Louis Armand, vest-germanul Franz Etzel și italianul Francesco Giordani, toți trei personalități de notorietate mondială. Concluzia lor pleda în favoarea unei dezvoltări rapide a surselor de energie nucleară : „obiectivul pentru Euratom" era realizarea într-un termen de zece ani (pînă în 1967) a unor instalații capabile să limiteze importul de combustibil la nivelul pe care l-ar fi atins în 1962 sau 1963. Proiectul era, firește, costisitor. Petrolul era ieftin. În plus, amintește săptămînalul parizian „L'Express", „marile companii petroliere blocau orice posibilitate de dezvoltare. Ele smulseseră, în luptă crîncenă, cărbunelui piața energetică, și înțelegeau s-o păstreze. La nevoie, scăzînd prețurile. De fiecare dată cînd atomiștii marcau un punct reușind să coboare cu cîteva centime prețul kilowatului lor, societățile reduceau ceva mai mult prețul petrolului".

Studiul din 1957, elaborat ca urmare a crizei Suezului, pornea de la ipoteze politice destul de asemănătoare restricțiilor aplicate astăzi de statele arabe producătoare. Cei care susțin acum dinamizarea producției de energie nucleară invocă și alte premise, întemeiate și a căror valabilitate nu are nici o legătură cu evoluția actualului conflict din Orientul Apropiat : pe de o parte, nevoia din ce în ce mai mare de petrol a țărilor industriale, nu numai ca sursă de energie ci și ca materie primă (iar numărul țărilor industriale este el însuși în creștere), pe de altă parte tendința țărilor producătoare de a exploata cu parcimonie zăcămintele de care dispun și a căror valoare crește de la o zi la alta. S-ar părea, deci, că există motivări pentru o convergență a punctelor de vedere în acest domeniu între țările din C.E.E.

Realitatea e ceva mai nuanțată, căci există două proiecte concurente. Unul, numit „Eurodif", se bazează pe procedeele de îmbogățire a uraniului folosite pînă acum în scopuri militare de Franța în uzina de la Pierrelatte : sînt asociate Comisariatul francez pentru energia atomică care pune la dispoziție tehnologia sa și deține 47,5 la sută din părți, Italia (cu 22,5 la sută din părți), Belgia, Suedia și Spania (cu cîte 10 la sută). Cu cîteva zile însă, pare-se, înainte de comunicatul oficial prin care Franța se pregătea să invite alte țări să se asocieze acestui grup, Germania federală, Marea Britanie și Olanda constituiau „Urenco", grup asemănător care propunea celor dintîi să renunțe și să li se alăture. Argumentele invocate : „Eurodif" folosește difuzarea gazoasă, procedeu deja vechi, în timp ce „Urenco" va recurge la tehnica foarte nouă a centrifugării. Contraargumente : procedeul vechi este deja verificat și productiv, cel nou este abia într-un stadiu experimental. Și controversa continuă. „Urenco" : vom deveni productivi în 1983 și, pînă atunci, Statele Unite sînt dispuse să ne livreze uraniu îmbogățit.

„Eurodif" : dar piața vest-europeană va fi solicitantă încă din 1980 ; în plus, dacă vrem să ne eliberăm de dependența petrolieră nu este pentru a o înlocui cu dependența de uraniul îmbogățit american... Experții nu consideră cele două proiecte ca ireconciliabile. Dimpotrivă, cu atît mai mult cu cît intrarea lor în acțiune s-ar eșalona prin forța lucrurilor. Rămîne de văzut dacă reuniunea de la Copenhaga va putea realiza o sinteză.

Cîteva manifestări, dacă nu de solidaritate propriu-zisă, dar de rotunjire a asperităților în vederea unor exprimări comune, au putut fi consemnate în vremea din urmă. Nu în ceea ce privește raporturile intracomunitare. E greu de presupus, de pildă, că hotărîrea luată la nivel înalt în octombrie 1972, ca la 1 ianuarie să se treacă la o fază superioară a uniunii economice și monetare, s-ar putea realiza într-un moment cînd unele dintre țările membre, ca Marea Britanie și Italia, și-au devalorizat monedele sub nivelul convenit. E de asemenea greu de imaginat că proiectul de acțiune coordonată împotriva inflației ar putea deveni fapt atunci cînd fiecare se preocupă de repercusiunile — inegale — ale crizei petroliere asupra propriei lui economii.

„Anul Europei" se amînă...

Convergențe au fost realizate mai cu seamă în domeniul raporturilor C.E.E. cu Statele Unite. Astfel, la conferința de la Tokio pentru pregătirea negocierilor comerciale cu S.U.A. Astfel, la reuniunea din septembrie, la Copenhaga, a celor nouă miniștri de externe, în legătură cu redefinirea relațiilor în interiorul alianței atlantice — sub presiunea declarației din primăvară a lui Henry Kissinger cu privire la proiectul de „nouă Cartă". Chiar dacă acest text este, după expresia lui André Fontaine în „Le Monde", „remarcabil mai cu seamă prin tăcerile lui", același experimentat observator notează că documentul adoptat „rămînea departe de ceea ce Washingtonul aștepta în sensul redefinirii relațiilor interatlantice". Încă de pe atunci se prefigurau elementele care aveau să inspire — după recriminările reciproce prilejuite de războiul din Orientul Apropiat — constatarea, amară dar realistă, a săptămînalului american „U. S. News and World Report" : „Alianța trece prin necazurile cele mai grave pe care le-a avut de ani de zile".

Se pare că, deși e limpede că 1973 nu mai poate fi „anul Europei", Washingtonul își propune măcar să minimalizeze controversele sale cu aliații vest-europeni și să înseninеze întrucîtva climatul raporturilor cu partenerii de pe vechiul continent. La 8 noiembrie, de pildă, Departamentul de Stat declara exagerată o informație publicată de „New York Times" cu privire la gravitatea divergențelor. În același timp, însă, funcționarii Departamentului... refuzau să dezmintă substanța corespondenței transmise de trimisul la Bruxelles al ziarului. Care afirma, că vest-europenii vor modificări importante în proiectul american al declarației de principii, cerînd în special eliminarea din text a unor termeni ca „interdependență" și „partnership".

Sesiunea consiliului ministerial al alianței atlantice, la care participă cei cincisprezece miniștri de externe ai țărilor membre, a avut loc, după cum se știe, luni și marți. Dar preliminariile au început de joia trecută, cu uzuala conferință de presă a secretarului general. Tot joi s-a întrunit așa-numitul „Eurogrup", din care fac parte miniștrii apărării ai Marii Britanii, Germaniei federale, Italiei, Belgiei, Olandei, Luxemburgului, Danemarcei, Norvegiei, Greciei și Turciei. Organism creat recent, „Eurogrupul" are drept sarcină fundamentală coordonarea între membrii săi a cercetărilor și fabricării de armament. Fie că, în intenția cercurilor conducătoare din N.A.T.O., apariția „Eurogrupului" ar trebui să dea participanților sentimentul că li se conferă în organizație o pondere morală sporită, fie că — mai verosimil — s-a urmărit în primul rînd să li se repartizeze o pondere sporită pe planul contribuției materiale, organismul nu a suscitat un interes deosebit pînă la recenta propunere franceză de a se încredința Uniunii Europei Occidentale problemele privitoare la apărare. Dublînd în parte – sau eludînd — atribuțiile „Eurogrupului".

Uniunea Europei Occidentale — din care fac parte Franța, Italia, R.F.G., Olanda, Belgia, Luxemburgul, adică cei șase membri fondatori ai C.E.E., și Marea Britanie — avea drept scop, pe vremea cînd aceasta din urmă nu aderase la Piața comună, să mențină cu insularii legături permanente ale vestului continentului, în afara alianței atlantice, pe un plan european. Odată cu lărgirea C.E.E., Uniunea părea a-și fi pierdut rațiunea de a fi și poate că doar reticențele unora și altora de a disloca o complexă alcătuire de mecanisme, ritualuri, notabilități și interese i-au asigurat supraviețuirea. Ceea ce a oferit un cadru mai mult sau mai puțin adecvat propunerii franceze, inspirată de dubla preocupare de a se apropia de partenerii din C.E.E. și pe tărîm militar (unul din elementele „definitorii" pentru „identitatea europeană", cum spun teoreticienii acesteia), de a strînge astfel implicit raporturile și cu organizația atlantică, rămînînd însă în același timp fidelă hotărîrii generalului de Gaulle de a situa Franța în afara organismelor militare integrate ale alianței. În optica Parisului, formula introducerii problemelor militare în sfera de preocupări a U.E.O. ar fi putut avea drept pivot mai vechile proiecte, reanimate și ele, de cooperare franco-britanică în domeniul nuclear, iar drept impuls politico-afectiv răceala față de „supranațional" a conducătorilor de la Londra, aproape egală cu aceea a tradiției gaulliste. De vreo doi ani s-au și dus pe această temă, între cele două capitale, convorbiri intermitente. Urmărite cu oarecare neliniște de Germania federală, care vede în mișcarea pendulară a politicii franceze între Bonn și Londra o expresie persistentă a neîncrederii în vecinul de dincolo de Rin, urmărită cu neliniște asemănătoare, deși din alte motive, de membrii mai „mici" ai alianței, alarmați de tot ce poate semăna a „condominium" între partenerii mai „mari". Fapt este că la reuniunea de joi a „Eurogrupului", s-a întîmplat cam ceea ce se întîmplase în domeniul producției energetice : Franța a fost invitată să se asocieze acestuia, iar vineri, la reuniunea miniștrilor apărării, o solicitare asemănătoare a fost formulată pe altă cale. Ca de obicei, problema repartiției sarcinilor financiare a suscitat controverse. Sub ambele ei aspecte, acela al efortului național depus de fiecare dintre membri și acela al întreținerii forțelor americane pe continent. Ministrul belgian al apărării, Paul Van Boeynants, a propus atunci, invocînd situația economică generală, o conferință comună a miniștrilor de externe, de finanțe și ai apărării din țările alianței. El a adăugat că participarea Franței la această „super-conferință" atlantică i se pare esențială. Cum în virtutea situației ei speciale în cadrul alianței Franța nu este prezentă nici la reuniunile „Eurogrupului", nici la acelea ale miniștrilor apărării, un răspuns imediat la aceste apeluri nu era de așteptat.

Pe un alt plan, cel politic, sesiunea de luni și marți a miniștrilor de externe era așteptată altfel decît bianualele reuniuni de acest tip, care nu totdeauna scapă rutinei. Pe de o parte, pentru că accentul avea să cadă nu asupra coordonării acțiunilor față de un ipotetic inamic comun, ci asupra dificultăților deloc ipotetice dintre membrii alianței. Pe de altă parte, pentru că Henry Kissinger avea să reprezinte pentru prima dată în acest cadru Statele Unite. Joncțiunea între cele două motive de interes s-a făcut prin însăși intervenția secretarului Departamentului de Stat care a reafirmat sprijinul tradițional pe care S.U.A. îl acordă unificării vest-europene. Cu condiția ca această unificare să consolideze ansamblul alianței, nu să acționeze în detrimentul ei, nu accentuînd distanța între partenerii europeni și Statele Unite.

În timp ce Henry Kissinger zbura spre Europa, la Departamentul de Stat un înalt funcționar mărturisea ziariștilor că, în optica Washingtonului, sesiunea de la Bruxelles, capătă o însemnătate deosebită: „noi am vrea să știm ce se pregătesc să facă sau să spună în legătură cu problemele care ne interesează și dorim să existe consultări prealabile înainte ca ei să facă declarații".

„Și viceversa", ripostează observatorii vest-europeni. Rămîne de văzut dacă acest „viceversa" este conceput la fel de cei nouă participanți la foarte apropiata conferință din capitala daneză — și dacă se vor găsi termenii comuni care să-l exprime.

De la 3 decembrie, data dublei sesiuni a miniștrilor de externe și de finanțe ai „celor nouă", pînă la succesivele reuniuni atlantice dintre 6-12 ale lunii, și de aici pînă în 15, cînd se vor încheia „convorbirile la gura sobei" ale șefilor de stat și de guvern din C.E.E., vor fi trecut în total 13 zile. Nu din credință în forța benefică sau malefică a acestei cifre, ci din interes politic, observatorii se pot întreba în mod legitim dacă acest interval va aduce vreo schimbare notabilă în relațiile intercidentale.

Florica Șelmaru

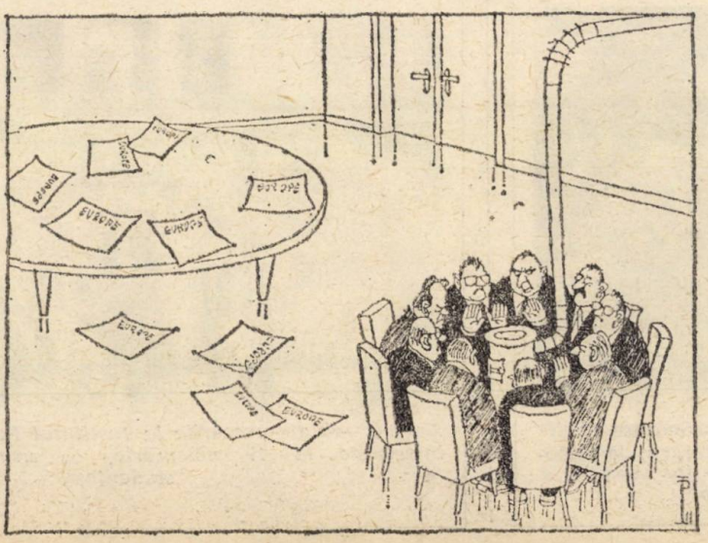

Cei nouă „la gura sobei"

(Din **Süddeutsche Zeitung**)

1000+1

Președinte

Cotidianul „General Anzeiger" a publicat un interviu în care cancelarul Willy Brandt precizează că nu va candida pentru funcția de președinte al Germaniei federale. Brandt arată că „președintele P.S.D. nu poate prelua o asemenea sarcină între două congrese ale partidului. Mulți dintre prietenii din partid și mulți alegători ar considera-o ca o dezertare".

Rezoluție

Comisia Națiunilor Unite pentru teritoriile neautonome a adoptat cu 99 voturi, contra 4 și 16 abțineri, o rezoluție care declară că populația din Samoa, Insulele Ellias și Gilbert, din Guam, Noile Hebride, Pitcairn, Sfînta Elena, Seychelles și din Insulele Solomon are dreptul inalienabil la autodeterminare și independență. S-au opus acestei rezoluții Franța, Portugalia, Anglia și Africa de Sud. Rezoluția cere puterilor care administrează aceste teritorii — Statele Unite, Franța și Marea Britanie — să stabilească un calendar pentru exercitarea efectivă a acestui drept de către populațiile respective, respingînd categoric „stabilirea de baze și instalații militare în aceste teritorii".

Poziție

Suedia a anunțat că nu-l va înlocui pe ambasadorul său la Santiago, H. Edelstam, care a fost declarat persona non grata de către guvernul chilian. Ministrul de externe suedez a anunțat că nu intenționează să rupă relațiile diplomatice cu Chile. Suedia va fi reprezentată la Santiago, un anumit timp, la nivel de însărcinat cu afaceri.

Colegiu

Departamentul de Stat american a confirmat că Joseph Sisco, secretar de stat adjunct pentru problemele Orientului Mijlociu și Asiei de sud, va părăsi în curînd această funcție pentru a trece la președinția Colegiului Hamilton, în statul New York. Sisco va rămîne, totuși, în funcție în perioada viitoarei faze a negocierilor de pace în Orientul Mijlociu, care urmează să se deschidă la Geneva, la 18 decembrie. De asemenea, va participa la noul turneu ce va fi întreprins de Henry Kissinger în Orientul Mijlociu, începînd din 13 decembrie.

Comunicat

Președintele Juan Peron a anunțat că a contramandat planurile de a vizita Națiunile Unite și de a avea, eventual, convorbiri cu președintele Nixon la sfîrșitul acestei luni.

Aviație

O delegație franceză formată din 113 membri, condusă de doamna Messmer, soția premierului Franței, a plecat la Pekin pentru stabilirea serviciilor „Air France" între Paris și Pekin.

Edward Heath prezintă baroanei Spencer-Churchill primul volum — „Tinerețea mea. Călătoria în Africa" — al culegerii de opere literare ale lui Sir Winston Churchill, care vor fi publicate într-o ediție specială

La Paris, cînd gunoierii sînt în grevă...

Dolari

Senatul american a aprobat, la 5 decembrie, cu 44 de voturi pentru și 41 de voturi împotrivă, proiectul de lege în valoare de 2,39 miliarde de dolari privind ajutorul american pentru străinătate. El este cu 500 milioane de dolari mai mic decît cererea Administrației. Proiectul prevede 300 milioane de dolari cu titlul de ajutor militar pentru Israel și 50 milioane de dolari cu titlu de ajutor economic. El include, de asemenea, aproximativ 211 milioane dolari drept ajutor pentru statele arabe, inclusiv 76 500 000 de dolari cu titlu de ajutor militar, în cea mai mare parte pentru Iordania.

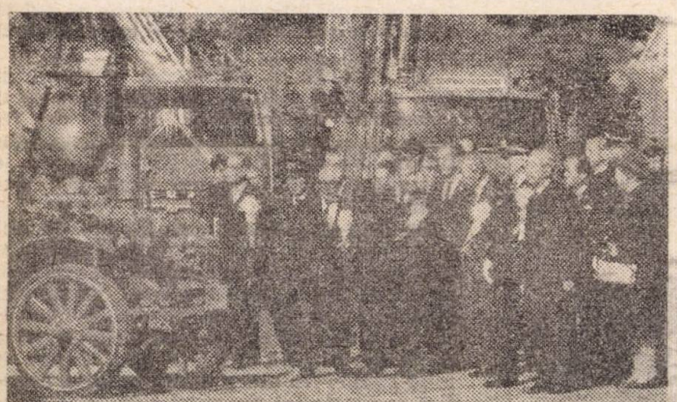

Împăratul și împărăteasa Japoniei (dreapta) urmăresc explicațiile primului ministru Kakuei Tanaka (centru) la expoziția de echipament — vechi și modern — de stingere a incendiilor, deschisă la Tokio

Au fost reluate cursurile la Institutul Politehnic din Atena, întrerupte la 17 noiembrie, ca urmare a mișcărilor studențești